

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais don bhliain dar críoch an
31 Nollaig 2009

National Treasury Management Agency

30 Meitheamh 2010

An tUasal Brian Lenihan T.D.
An tAire Airgeadais
Tithe an Rialtais
Sráid Mhuirfean Uachtarach
Baile Átha Cliath 2

A Aire, a chara,

Tá sé d'onóir agam Tuarascáil agus Cuntais Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2009 a chur faoi do bhráid.

Is mise le meas,

John C. Corrigan
Príomhfheidhmeannach

GBCN

TUARASCÁIL & CUNTAIS

Don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009

Clár Ábhar

Eolas Faoi GBCN	6
Léargas Ginearálta Ar 2009	8
Maoiniú & Bainistiú Fiach	12
Próifíl Fiachais	20
An Ghníomhaireacht Um Éilimh Ar An Stát	22
Feidhmeanna Córais Bhaincéireachta	29
An Cúlchiste Náisiúnta Pinsean	30
An Ghníomhaireacht Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta	32
An Ghníomhaireacht Náisiúnta Um Bainistíocht Sócmhainní	34
Airgeadas, Teicneolaíocht Agus Riosca	36
Feidhmeanna Eile	38

Príomhfheidhmeannach & Stiúrthóirí

John C. Corrigan
Príomhfheidhmeannach

Ciarán Breen
An Gníomhaireacht
um Éilimh ar an Stát

Eileen Fitzpatrick
Roghnú Bainisteoir
Infheistíochta,
An Cúlchiste Náisiúnta
Pinsean

Brendan McDonagh
An Gníomhaireacht
Náisiúnta um
Bainistíocht
Sócmhainní

Brendan Murphy
Airgeadas,
Teicneolaíocht
agus Riosca

Brian Murphy
An Gníomhaireacht
Airgeadais d'Fhorbairt
Náisiúnta

Eugene O'Callaghan
An Cúlchiste Náisiúnta
Pinsean

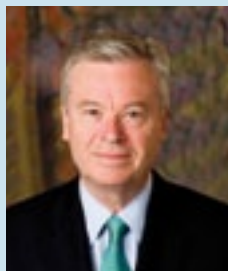

Oliver Whelan
Maoiniú agus Bainistiú
Fiach

Scoir Michael J. Somers mar Phríomhfheidhmeannach
an GBCN ag deireadh 2009. Is mór againn a
rannpháirtíocht ó bunaíodh an GBCN.

An Coiste Comhairleach

David Byrne
Cathaoirleach

Gerold W. Brandt
(Deireadh téarma: an 31 Nollaig 2009)

Hugh Cooney

Kevin Cardiff
(Le héifeacht ón 1 Feabhra 2010)

David Doyle
(Deireadh téarma: an 31 Eanáir 2010)

Tytti Noras

Shane O'Neill

Donald C. Roth

Tháinig an Coiste Comhairleach le chéile go foirmiúil ceithre huair in 2009. Tionóladh cruinnithe eile le baill an Choiste ar bhonn rialta. Tháinig Coiste Iniúchta GBCN le chéile ceithre huair in 2009 freisin. Gabhaimid buíochas le baill uile an Choiste as a gcomhairle agus a gcabhair i rith na bliana agus as an méid ama agus dua a chaith siad lena bhfeidhmeanna.

Foirne

Ba sheasta líon foirne Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta ag deireadh na bliana 2009; b'ionann é agus 169 an tráth sin, i gcomórtas le 170 ag deireadh na bliana 2008. I mí an Mheithimh 2010, b'ionann an líon foirne a bhí ar fostú ag GBCN agus 224. Rinneadh earcaíocht i dtaca leis an nGníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní agus le feidhmeanna córais bhaincéireachta.

Is mór ag an bPríomhfheidhmeannach agus ag an lucht Stiúthóirí dúthracht agus saothraíocht na foirne le linn na bliana.

Eolas Faoi GBCN

Bunaíodh GBCN sa bhliain 1990 le hairgead a fháil ar iasacht don Státchiste agus leis an bhFiachas Náisiúnta a bhainistiú. Feidhmíonn siad le sainchúram tráchtála taobh amuigh de struchtúr na státseirbhíse. Tá an-fhás tagtha faoi GBCN ó 1990 i leith agus sa lá atá inniu ann, tá réimse feidhmeanna de fhreagracht orthu a chuireann seirbhísí airgeadais agus bainistíocht riosca ar fáil don Rialtas. Orthu siúd tá an Cúlchiste Náisiúnta Pinsean, an Gníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní, an Gníomhaireacht Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta, an Gníomhaireacht um Éilimh ar an Stát agus feidhmeanna áirithe córais bhaincúireachta an Aire Airgeadais.

Maoiniú agus Bainistiú Fiach: tá GBCN freagrach as iasachtaíocht an Rialtais agus as bainistiú an Fhiachais Náisiúnta d'fhonn leachtacht don Státchiste a chinntiú agus d'fhonn an t-ualach úis a íoslaghdú sa mheántéarma. Ina theannta sin, tá líon feidhmeanna breise de fhreagracht ar an Lucht Stiúrthóireachta um Maoiniú agus Bainistiú Fiach, lena n-áirítear iasachtaíocht ar son na Gníomhaireachta Airgeadais do Thithe, soláthar Lársheirbhíse Cistíochta do chomhlachtaí Stáit agus d'údaráis áitiúla, bainistiú sócmhainní roinnt cistí Stáit agus gníomhú mar ghníomhaireacht Stáit le haghaidh ceannach creidmheasanna carbóin. Is iad GBCN Oibreoir Scéime Scéim na nInstitiúidí Creidmheasa (Ráthaíocht Incháilithe Dlíteanas) 2009 a ligeann do na hinstiúidí a ghlacann páirt iarratas a dhéanamh ar an Aire Airgeadais chun ráthaíocht a fháil le haghaidh urrúis áirithe.

An Cúlchiste Náisiúnta Pinsean: Is iad GBCN Bainisteoir an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean a bunaíodh leis na costais as leas sóisialach agus as pinsin seirbhíse poiblí ó 2025 ar aghaidh a bhaint amach a oiread agus is féidir. Meastar go dtiocfaidh ardú mór ar na costais seo de bharr aosú an daonra.

An Gníomhaireacht Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta: Tá lánfhreagracht ar an nGníomhaireacht Náisiúnta Forbartha Airgeadais as soláthar agus as seachadadh thionscadail na Comhpháirtíochta Poiblí Príobháidí in earnálacha seachas sa tionscal iompair agus sna húdaráis áitiúla. Sa mhullach air sin, tá siad freagrach as comhairle airgeadais a thabhairt maidir le tionscadail infheistíochta poiblí lena mbaineann luach caipitiúil níos mó ná €30 milliún.

An Gníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní: Bunaíodh an Gníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní in 2009 faoi choimirce GBCN mar chuid de mholl beart a thug an Rialtas isteach d'fhonn inmharthanacht roinnt institiúidí lántábhachtacha airgeadais a chosaint. Gnóthóidh siad sócmhainní áirithe iasachta (talamh agus forbairt agus iasachtaí lena mbaineann) mar mhalairt ar urrúis faoi ráthaíocht an Rialtais arna n-eisiúint go díreach chuig na hinstiúidí.

Feidhmeanna Córais Bhaincúireachta: tharmlig an Rialtas feidhmeanna áirithe córais bhaincúireachta de chuid an Aire Airgeadais chuig GBCN, lena n-áirítear treorú cainteanna leis na hinstiúidí creidmheasa faoi chaibidil lena gcuid riachtanais dhóchúla chaipitil a dhearbhu, idirbheartaíocht a dhéanamh maidir leis na téarmaí agus coinníollacha ar a mbunófar infheistíocht de thoradh aon tacaíochta caipitil ón Stát agus bainistiú aon scairshealbha Aire sna hinstiúidí seo.

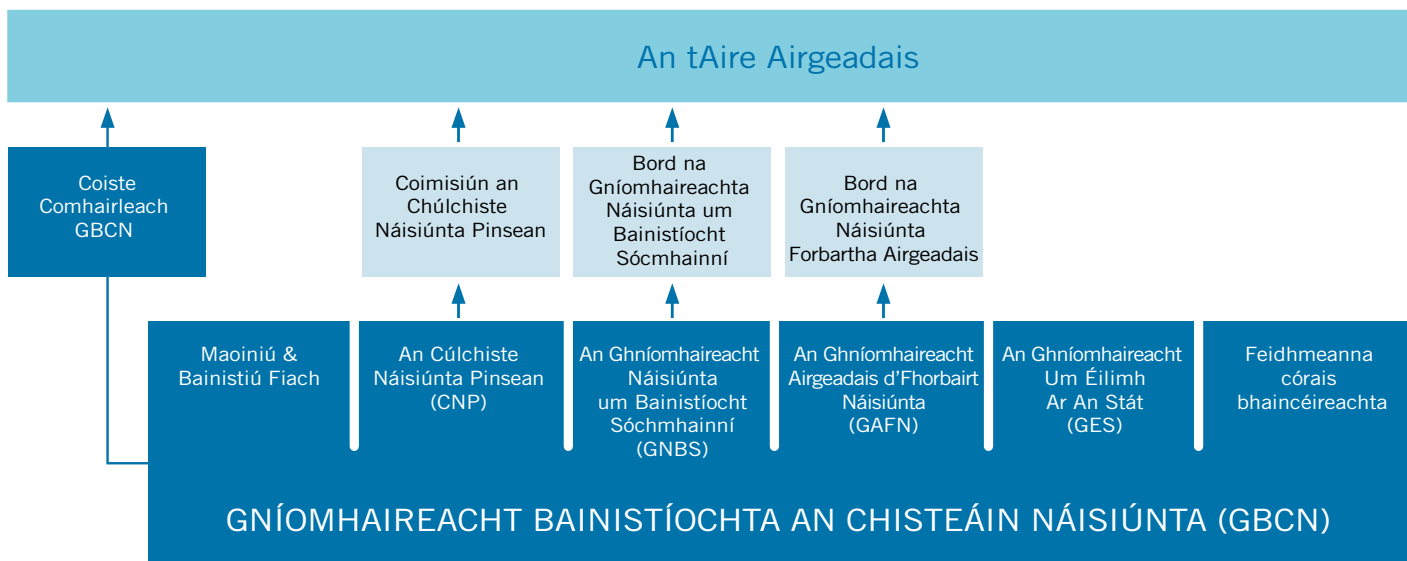
An Gníomhaireacht um Éilimh ar an Stát: déanann an GES bainistíocht ar éilimh maidir le díobháil phearsanta, dochar do réadmhaoin agus éilimh faillí cliniciúla a thógtar i gcoinne údaráis áirithe an Stáit, lena n-áirítear Airí Rialtais agus frontair sláinte. Chomh maith leis sin, tá cúram bainistíocht riosca orthu, a thugann comhairle agus cuidiú d'údaráis Stáit lena gcuid neamhchosaintí éilimh a laghdú a mhéid agus is féidir.

Tuairiscíonn GBCN go díreach don Aire Airgeadais i dtaca le tabhairt faoina bhfeidhmeanna um maoiniú agus bainistiú fiach, um an nGníomhaireacht um Éilimh ar an Stát agus um chóras baincúireachta. Tuairiscíonn siad do Choimisiún an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean agus do Bhord na Gníomhaireachta Náisiúnta Forbartha Airgeadais i ndáil lena gcuid feidhmeanna sna réimsí seo. Tugann siad seirbhísí foirne agus tacaíochta don

Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní. Tá Coiste Comhairleach ag GBCN le cuidiú agus le comhairle a thabhairt maidir leis na ceisteanna sin a chuireann GBCN faoina mbráid.

Baineann an fhaisnéis atá sa tuarascáil bhliantúil seo leis na feidhmeanna sin go príomha nuair a thuairiscíonn GBCN go díreach don Aire Airgeadais. Foilsíonn Coimisiún an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean, an Gníomhaireacht Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta agus an Ciste Carbóin tuarascálacha bliantúla ar leith. Cuirfidh an Gníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní a gcéad tuarascáil bhliantúil ar fáil i ndáil leis an mbliain 2010.

Tá tuilleadh faisnéise faoi GBCN ar fáil ar líne ag www.ntma.ie.

Léargas Ginearálta Ar 2009

MAOINIÚ AGUS BAINISTIÚ FIACH

Amhail an 31 Nollaig 2009, b'ionann Fiachas Náisiúnta na hÉireann agus €75.2 billiún, i gcomparáid le €50.4 billiún ag deireadh 2008. Chruinnigh GBCN €35.4 billiún i maoiniú fadtéarmach sa bhliain 2009. Baineadh úsáid as an maoiniú seo le heasnamh an Státchiste, €24.6 billiún, a bhaint amach agus le banna €5 billiún atá i mbun aibiú a athmhaoiniú; fágadh méid anonn níos mó ná €5 billiún i maoiniú fadtéarmach d'fhonn an t-easnamh a mhaoiniú in 2010.

Chaolaigh an biseach toraidh, nó an raon difríochta, thar an nGearmáin a íocann Éire ar a cuid bannaí go 1.45 faoin gcéad ag deireadh na bliana, i gcomparáid le beagnach 3 faoin gcéad i mí an Mhárta. Faoi mar a chuaigh an bhliain ar aghaidh, léirigh infheisteoirí idirnáisiúnta i bhfad níos mó suime i bhfiach na hÉireann. Dá bhrí sin, bhí GBCN ábalta níos mó bannaí lenar bhain aibíochtaí ní b'fhaide a dhíol le bonn ní b'éagsúla.

Chuir GBCN ceithre idirbheart banna sindeacáite i gcrích in 2009 a chruinnigh €23 billiún ar fad. Ba bhanna €7 billiún lenar bhain aibíocht 15 bliana an ceann deireanach díobh seo a eisíodh i mí Dheireadh Fómhair. Leithdháileadh de bhreis ar 90 faoin gcéad de bhanna Dheireadh Fómhair ar infheisteoirí idirnáisiúnta. Cuireann sé seo an ardmhuinín i bhfiach fadtéarmach na hÉireann in iúl. Sa mhullach air sin, d'athoscail GBCN a gclár ceantála bannaí i mí an Mhárta 2009 agus thug siad faoi naoi gceant bannaí d'fhonn €10.7 billiún a chruinniú. Bhí 84 faoin gcéad de bhannaí na hÉireann i seilbh infheisteoirí idirnáisiúnta ag deireadh 2009.

Chomh maith leis sin, bhain GBCN leas as na margaí gearrthéarmacha féich le hiarmhéideanna arda airgid Státchiste a neartú i gcaitheamh 2009 d'fhonn solúbthacht a choinneáil maidir le huainiú na hiontrála ar na margaí bannaí. Sheol siad clár Bille Státchiste i mí an Mhárta 2009 agus clár Pháipéar Tráchtála SAM i mí Iúil 2009. Faoi dheireadh na bliana 2009, cruinníodh comhiomlán €12.4 billiún a bhuíochas leis an dá chlár seo.

I gcaitheamh na bliana 2009, bhí glan-insreabhadh €1.76 billiún sna Scéimeanna Coigiltis Mhiondíola. Ba é seo an méid ba mhó insreafa i mbliain ar bith ó bunaíodh GBCN thiar sa bhliain 1990.

Bhí na costais iomlána maidir le fónamh d'fhiachas in 2009 €686 milliún faoi bhun an bhuiséid. D'fhéadfaí thart faoi leath na difríochta seo a mhíniú de bharr na rátaí úis a ghnóthaigh GBCN i leith iasachtaíochta in 2009 a bhí níos lú ná na cinn a bhí chun tosaigh tráth socraithe an Bhuiséid Fhorlíontaigh i mí Aibreáin. Sonraítear an t-iarmhéid mar gheall ar shaincheisteanna uainithe a bhaineann le caitheamh cuntasaíochta airgid i dtaca le híoc cúpón ar an bhfiach a eisíodh in 2009. B'ionann coigilteas ar bhonn fabhráithe agus €335 milliún.

Mar thoradh ar bheartas GBCN plé le hiasachtaíocht fhadtéarmach ag na rátaí úis ab ísle de réir na staire, sealbhaíonn 95 faoin gcéad den Fhiachas Náisiúnta rátaí seasta úis, a chosnaíonn an Státchiste i gcoinne thionchair na rátaí a bhíonn i mbun ardú.

B'ionann cóimheas an Fhiachais Ghinearálta Rialtais/OTI agus 65.6 faoin gcéad ag deireadh 2009, suas ó 44.4 faoin gcéad ag deireadh 2008. Tá sé seo go mór faoi bhun limistéar an euro arb ionann é agus 78.7 faoin gcéad. "Oil" tomhais is ea Fiachas Ginearálta Rialtais agus ní ligeann sé do fhritháireamh iarmhéideanna airgid Státchiste nó do shócmhainní an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean i gcoinne na hollstaide. Ar bhonn glan, b'ionann cóimheas fiachais/OTI na hÉireann agus 37.9 faoin gcéad ag deireadh 2009.

Ba luaineach raoin difríochta na hÉireann fós in 2010 de thoradh roinnt tosa. Orthu seo tá éagobhsaíocht ghinearálta i margaí bannaí na hEorpa, buarthaí faoi inbhuanaitheacht an airgeadais phoiblí i líon geilleagair imeallacha Eorpacha agus éiginnteacht maidir leis an gcostas don Státchiste as athstruchtúrú earnáil baincéireachta na hÉireann. Dá ainneoin, amhail deireadh mhí an Mheithimh 2010, chomhlíon GBCN níos mó ná 80 faoin gcéad

¹ Foinse: An Roinn Airgeadais. De réir réamhchinneadh Eurostat gur cheart oibríochtaí na Gníomhaireachta Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní a rangú taobh amuigh den earnáil Rialtais ghinearálta, ní áirítear sna figiúirí seo aon choigeartú i ndáil le fiachas a eisíodh maidir le GNBS.

de sprioc iasachtaíochta 2010 le haghaidh cistí fadtéarmacha trí réimse tionscnamh, agus nuair a chuirtear próifíl aibíochta na staide iasachtaíochta gearrthearmaí san áireamh, tá an Státchiste á mhaoiniú go deireadh na chéad ráithe in 2011:

- Eisíodh banna nua tagarmhairc 10 mbliana ag sindeacáitiú i mí Eanáir a chruinnigh €5 billiún.
- Cruinníodh €10 billiún sa bhreis de dheasca ceantanna bannaí ar shraith reatha bannaí.
- Cruinníodh €1.4 billiún de dheasca coigilteas miondíola, lena áiríodh an Banna Náisiúnta Dlúthpháirtíochta nua.

AN GHNÍOMHAIREACTH UM ÉILIMH AR AN STÁT

Agus iad ag gníomhú mar an Gníomhaireacht um Éilimh ar an Stát (GES), déanann GBCN bainistíocht ar dhíobháil phearsanta, lena n-áirítear éilimh chliniciúla, agus éilimh trú páirtí i dtaca le dochar do réadmhaoin a thógtar i gcoinne Airí Rialtais, an tArd-Aighne, fiontair sláinte agus údarais eile Stáit.

Gníomhaíochtaí éilimh in 2009

Catagóir Éilimh	Éilimh Nua Faighte	Éilimh Réitithe
Éilimh Chliniciúla	421	502
Dliteanas Fostóra, Dliteanas Poiblí agus Dochar do Réadmhaoin	798	1,129
Iomlán	1,219	1,631

Is comhréidh an treocht maidir le héilimh chliniciúla. Ar a shon sin, tháinig méadú 26 faoin gcéad ar chaitechas i leith éilimh chliniciúla in 2009 i gcomparáid le 2008. Cuireann an méadú seo punann éileamh atá i mbun aibiú in iúl.

Fairsingíodh sainchúram an GES go mór in 2009 mar gheall ar tharmligean an Aire Sláinte agus Leanaí ar éilimh maidir le dliteanas fostóra, dliteanas poiblí agus dochar do réadmhaoin trú páirtí, chomh maith le rioscaí lena mbaineann, i gcoinne Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte le héifeacht ón 1 Eanáir 2010.

Tá an-laghdú tagtha ar éilimh maidir le dliteanas fostóra agus le dliteanas poiblí a bhaineann le teagmhais a tharla ó bunaíodh an GES. Ó 2002 i leith, tá laghdú 86 faoin gcéad tagtha ar líon na n-éileamh maidir le dliteanas fostóra agus tá laghdú 36 faoin gcéad tagtha ar líon na n-éileamh maidir le dliteanas poiblí.

Ag deireadh mhí an Mheithimh 2010, bhí thart faoi 4,050 éileamh á láimhsiú ag an GES. B'ionann an dliteanas teagmhasach iomlán i gcoinne gach éileamh gníomhach agus thart faoi €783 milliún; seo a leanas miondealú air:

Éilimh Chliniciúla	€693 milliún (88.5%)
Dliteanas Fostóra, Dliteanas Poiblí agus Dochar do Réadmhaoin	€90 milliún (11.5%)

AN CÚLCHISTE NÁISIÚNTA PINSEAN

Tháinig athrú mór ar mheascán sócmhainní an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean sa bhliain 2009. Sa chéad leath den bhliain, d'infheistigh an Ciste, faoi stiúradh an Aire Airgeadais, iomlán de €7 billiún le Banc na hÉireann agus le Banc-Aontas Éireann PLC a athchaitliú. Chun críocha leithdháileadh sócmhainní agus feidhmíochta araon, déantar idirdhealú idir an Phunann Lánroghnach (arna hinfeistiú faoi fhreagracht an Choimisiúin) agus na hInfheistíochtaí faoi Threoir (infheistíochtaí an Chiste i mBanc na hÉireann agus i mBanc-Aontas Éireann, a rinneadh faoi threoir an Aire Airgeadais).

Thuill Punann Lánroghnach an Chiste toradh 20.6 faoin gcéad in 2009. Ó cuireadh bun faoi gCiste in 2001, tá toradh bliantúlaithe 2.6 faoin gcéad in aghaidh na bliana seachadta ag Punann Lánroghnach an Chiste. Agus na hInfheistíochtaí faoi Threoir san áireamh, thaifead an Ciste toradh 11.5 faoin gcéad in 2009.

Amhail an 31 Nollaig 2009, b'ionann luach iomlán an Chiste agus €22.3 billiún.

AN GHNÍOMHAIREACTH AIRGEADAIS D'FHORBAIRT NÁISIÚNTA

Tá an Ghníomhaireacht Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta (GAFN) ag plé le níos mó ná 50 tionscadal san am i láthair.

Bhain an chéad bheart scoileanna a tarchuireadh chuig an GAFN le haghaidh soláthair céim na dtarraingtí anuas i mí an Mhárta 2009. Soláthróidh na ceithre scoil i Laois agus in Uíbh Fhailí 2,700 áit do dhaltáí agus tá na scoileanna le bheith réidh do na daltaí faoi mhí Mheán Fómhair 2010.

Ceapadh Táirgeoir Roghnaithe i mí Dheireadh Fómhair 2009 le haghaidh an dara beart scoileanna a tarchuireadh chuig an GAFN, agus bhain an tionscadal céim na dtarraingtí anuas amach i mí an Mheithimh 2010. Freastalóidh na sé scoil i gCorcaigh, i Luimneach, i gCill Dara, i gCill Mhantáin agus sa Mhí ar thart faoi 4,700 dalta agus tá siad le bheith áitithe faoi mhí na Samhna 2011.

Tá an GAFN gafa le soláthar agus le réamhsholáthar réimse leathan tionscadail CPP san am i láthair, lena n-áirítear iad seo a leanas:

- Beart Scoileanna 3;
- Clár CPP um Oideachas Tríú Leibhéal;
- An Ceoláras Náisiúnta;
- Plean Náisiúnta d'Oiniceolaíocht Radaíochta.

Leanann an GAFN orthu ag cur comhairle airgeadais ar fáil le haghaidh roinnt tionscadail bhonneagair, lena n-áirítear Metro Thuaidh, DART faoi Thalamh agus Campas Príosúin Halla Bhaile na Sceach. Feidhmíonn siad mar chomhairleoir airgeadais freisin don FSS i dtaca le roinnt tionscadail sláinte, lena n-áirítear an tOspidéal Náisiúnta Pédiatraiceach. Ina theannta sin, tá an GAFN i mbun dlúth-chomhoibriú le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath agus le húdaráis áitiúla eile i dtaca le roinnt tionscadal sna hearnálacha dramhaíola agus uisce.

FEIDHMEANNA BREISE

Bhunaigh an Rialtas, mar chuid de réimse beart a ceapadh d'fhonn inmharthanacht roinnt institiúidí lántábhachtacha airgeadais a chosaint, an Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní (GNBS) faoi choimirce GBCN in 2009.

Is iad GBCN Oibreoir Scéime Scéim na nInstitiúidí Creidmheasa (Ráthaíocht Incháilithe Dliteanas) 2009 a ligeann do na hInstitiúidí a ghlacann páirt iarratas a dhéanamh ar an Aire Airgeadais chun ráthaíocht a fháil le haghaidh urrúis áirithe.

In 2010, tharmlig siad cuid d'fheidhmeanna chóras bhaincúireachta an Aire Airgeadais chuig GBCN.

Maoiniú & Bainistiú Fiach

B'iomaí dúshlán roimh GBCN in 2009 ó thaobh maoiniú agus bainistiú fiach de. Orthu seo bhí easnamh neamhchinnte buiséid a bhí i mbun méadú, géarchéim bhaincéireachta agus anrud luaineachta sna margaí caipitil. Leathnaigh raoin difríochta na hÉireann maidir le biseach banna i gcoinne na Gearmáine, faoi mar a chuireann an chairt a leanas in iúl. Mar gheall ar an staid láidir leachtachta a chuir GBCN le chéile in 2008, áfach, bhí siad in ann a n-iontráil sna margaí a uainiú go cúramach agus earraíocht a bhaint as maoithneachas ní ba dhearfaí infheisteora i leith na hÉireann faoi mar a chuaigh an bhliain ar aghaidh.

Raon Difríochta Toraidh Bhanna 10 mBliana na Gearmáine-na hÉireann 2010

Foinse: Bloomberg

Léirigh Éire idir phlean soiléir agus diongbháilteacht le dul i ngleic lena cuid fadhbanna foscacha agus baincéireachta trí an mbuiséad in Aibreán 2009 agus tríd an bhfógra faoi bhearta leis an gcóras baincéireachta a chobhsú. Caolaíodh raoin difríochta i gcoinne na Gearmáine, freisin, ó ardphointe de thart ar 2.8 faoin gcéad i mí an Mhárta anuas go níos lú ná 1.5 faoin gcéad faoi dheireadh na bliana.

B'ann do na coinníollacha deacra go fóill maidir le margaí banna flaitiúnais i limistéar an euro ag gabháil in 2010 agus d'ardaigh torthaí na hÉireann go mór arís in Aibreán mar thoradh ar roinnt tosca, lena áiríodh na neamhchinnteachtaí maoinithe flaitiúnais laistigh den AE.

GNÍOMHAÍOCHTAÍ MAONAITHE

Chruinnigh GBCN €35.4 billiún i maoiniú fadtéarmach sa bhliain 2009. Baineadh úsáid as an airgead seo le heasnamh an Státchiste, €24.6 billiún, a mhaoiniú agus le banna €5 billiún atá i mbun aibiú a athmhaoiniú; fágadh méid anonn níos mó ná €5 billiún i maoiniú fadtéarmach le haghaidh 2010. Cuireadh iarmhéideanna breise airgid €16 billiún san áireamh in 2010, arna maoiniú de bharr eisiúint féich ghearrthearmaigh.

Eisiúint Banna Rialtais

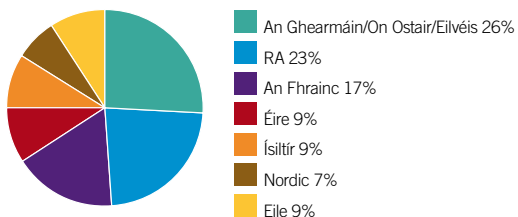
Sindeacáitiú Bannaí

Bearta mórsála banna iad eisiúintí sindeacáite a eagraítear trí roinnt banc a cheaptar agus tá siad or oscailt don uile infheisteoir. Sheol GBCN ceithre bhanna tagarmhairc nua trí eisiúintí sindeacáite in 2009. Ró-shuibscríobhadh gach ceann de na heisiúintí go mór.

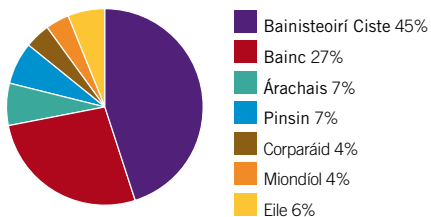
Dáta	Banna	Aibíocht Iasachta (Bliana)	An Méid a Cruinníodh	Toradh
An 8 Eanáir 2009	Banna Státchiste 4% 2014	5	€6 billiún	4.069%
An 23 Feabhra 2009	Banna Státchiste 3.9% 2012	3	€4 billiún	4.01%
An 23 Meitheamh 2009	Banna Státchiste 5.9% 2019	10.3	€6 billiún	5.932%
An 6 Deireadh Fómhair 2009	Banna Státchiste 5.4% 2025	15.4	€7 billiún	5.472%
Iomlán			€23 billiún	

Dáileadh 5.4% Bhanna Státchiste 2025

Tireolaíocht

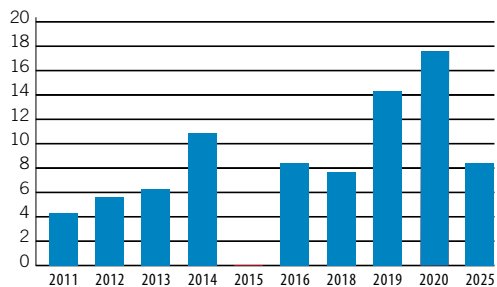
Infheisteoir

Foinse: GBCN

Nearnú Chuar Bannaí Rialtas na hÉireann

€ billiún

Foinse: GBCN

Faoi mar a chuaigh an bhliain ar aghaidh, léirigh infheisteoirí idirnáisiúnta i bhfad níos mó suime i bhfiach na hÉireann. Dá bhrí sin, bhí GBCN ábalta níos mó bannaí lenar bhain aibíochtaí ní b'fhaide a dhíol le bonn ní b'éagsúla. Cuireann dáileadh Bhanna Státchiste 5.4 faoin gcéad 2025 a eisíodh i mí Dheireadh Fómhair an éagsúlacht infheisteoirí i mbannaí na hÉireann in iúl.

Díríodh ar na bannaí nua le cuar banna na hÉireann a fhorbairt. Tá bannaí tagarmhairc leachta ar fáil anois ag bunús na n-aibíochtaí agus síneann an cuar a fhad le 2025. Is tábhachtach é seo d'infheisteoirí agus cabhraíonn sé le leachtacht an mhargaidh.

Ceantanna Bannaí

Baintear úsáid as ceantanna bannaí, de ghnáth, le tráinsí breise d'eisiúintí bannaí atá ann cheana féin a dhíol trí Phríomhdhéileálaithe sainaitheanta GBCN. D'athoscail GBCN a gclár ceantála bannaí i mí an Mhárta 2009 agus choinnigh siad leis ar bhonn míosúil anuas go mí na Samhna 2009. Bhí na ceantanna míosúla ar luach €1 billiún go €1.5 billiún an ceann agus tairgeadh dhá bhanna ag gach aon cheant.

Dáta an Cheant	Banna Státchiste	Iomlán Díolta Cóimheas na		
		€m	dTairiscintí	Toradh
Dé Máirt an 24 Márta 2009	Banna Státchiste 4% 2011	€390	3.8	3.459%
Dé Máirt an 21 Aibreán 2009	Banna Státchiste 4% 2014	€300	1.6	4.200%
Dé Máirt an 19 Bealtaine 2009	Banna Státchiste 4.5% 2018	€758	1.1	5.082%
Dé Máirt an 16 Meitheamh 2009	Banna Státchiste 4% 2014	€310	4.8	3.898%
Dé Máirt an 16 Meitheamh 2009	Banna Státchiste 4.4% 2019	€700	1.8	5.189%
Dé Máirt an 16 Meitheamh 2009	Banna Státchiste 3.9% 2012	€650	2.2	3.056%
Dé Máirt an 21 Iúil 2009	Banna Státchiste 4.6% 2016	€650	2.5	4.755%
Dé Máirt an 21 Iúil 2009	Banna Státchiste 3.9% 2012	€390	4.3	2.575%
Dé Máirt an 18 Lúnasa 2009	Banna Státchiste 4% 2014	€910	3.1	3.785%
Dé Máirt an 18 Lúnasa 2009	Banna Státchiste 4% 2014	€500	3.7	3.393%
Dé Máirt an 15 Meán Fómhair 2009	Banna Státchiste 4.5% 2018	€748	2.7	4.550%
Dé Máirt an 15 Meán Fómhair 2009	Banna Státchiste 4% 2014	€374	4.0	3.312%
Dé Máirt an 20 Meán Fómhair 2009	Banna Státchiste 4.5% 2020	€887	2.3	4.913%
Dé Máirt an 20 Meán Fómhair 2009	Banna Státchiste 3.9% 2012	€505	5.2	2.178%
Dé Máirt an 17 Meán Fómhair 2009	Banna Státchiste 4.6% 2016	€780	3.4	3.867%
Dé Máirt an 17 Meán Fómhair 2009	Banna Státchiste 4% 2014	€200	7.9	3.072%
Dé Máirt an 17 Meán Fómhair 2009	Banna Státchiste 5.9% 2019	€802	2.5	4.735%

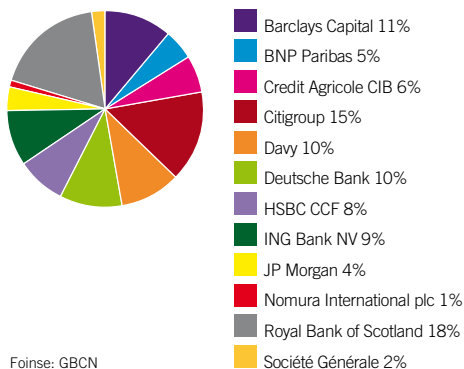
1 Léiriú é Cóimheas na dTairiscintí ar an éileamh ar bhanna ar leith i ndáil leis an méid a dhíoltar ag gach ceant.

MARGADH BANNAÍ RIALTAIS NA HÉIREANN**Bannaí Tagarmhairc**

Tá 11 bhanna thagarmhairc ag Éirinn anois agus tá aibíochtaí le sonrú sa chuar toraidh aníos go dtí 2025. Sáraíonn an méid atá le híoc i ngach ceann €4 bhilliún.

Banna	Le híoc	
	An 30 Meitheamh 2010 (€m)	Dáta Bliantúil Íocaíochta
Banna Státhchiste 4% 2011	4,390	An 11 Samhain
Banna Státhchiste 3.9% 2012	5,560	An 5 Márta
Banna Státhchiste 5% 2013	6,028	An 18 Aibreán
Banna Státhchiste 4% 2014	10,837	An 15 Eanáir
Banna Státhchiste 4.6% 2016	9,279	An 18 Aibreán
Banna Státhchiste 4½% 2018	8,256	An 18 Deireadh Fómhair
Banna Státhchiste 4.4% 2019	7,700	An 18 Meitheamh
Banna Státhchiste 5.9% 2019	6,767	An 18 Deireadh Fómhair
Banna Státhchiste 4½% 2020	11,852	An 18 Aibreán
Banna Státhchiste 5% 2020	5,753	An 18 Deireadh Fómhair
Banna Státhchiste 5.4% 2025	8,289	An 13 Márta

Príomhdhioltóirí: Scair Céatadán den Mhargadh 2009**Córas Príomhdhéileálaithe**

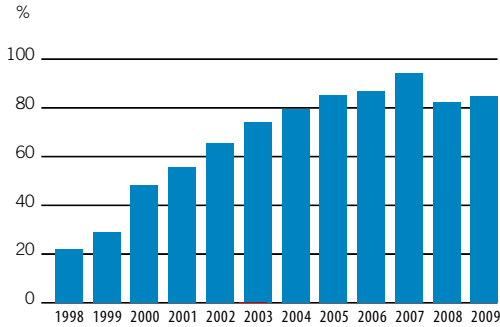
Tá grúpa láidir Príomhdhéileálaithe ag margadh bannaí Rialtas na hÉireann – bainc idirnáisiúnta infheistíochta a bhfuil réim acu ar fud an domhain den chuid is mó. Déanann na 15 Phríomhdhéileálaí a dtugann GBCN aitheantas dóibh praghsanna leanúnacha dhá bhealach i mbannaí tagarmhairc sainithe in íosmhéideanna sonraithe agus laistigh d'uasraoin tairisceana is ofrála. Meitseálann roinnt stocbhróicéirí orduithe cliaint, freisin. Is iad na Príomhdhéileálaithe is ábhar le níos mó ná 95 faoin gcéad den láimhdeachas i margadh bannaí Rialtas na hÉireann. I gcaitheamh 2009, thug Éire aitheantas do JP Morgan, Nomura International, Société Générale agus UBS mar Phríomhdhéileálaithe nua. Rinneadh Príomhdhéileálaithe de Goldman Sachs agus Merrill Lynch International i mí Feabhra 2010 agus i mí Aibreáin 2010 faoi seach. D'éirigh Dresdner Bank as a bhfeidhm mar Phríomhdhéileálaí i ndiaidh do Commerzbank iad a tháthcheangal agus tharraing siad siar ó phríomhdhéileáil i roinnt margaí banna.

Seo a leanas na Príomhdhéileálaithe:

- Barclays Capital, Londain (www.barcap.com)
- BNP Paribas, Londain (www.bnpparibas.com)
- Credit Agricole CIB, Londain (www.ca-cib.com)
- Citigroup, Londain (www.citigroup.com)
- Davy, Baile Átha Cliath (www.davydirect.com)
- Deutsche Bank, Frankfurt (www.db.com)
- Goldman Sachs, Londain (www.gs.com)
- HSBC CCF, Páras (www.hsbc.com)
- ING Bank NV, Amstardam (www.ingwholesale.com)
- Merrill Lynch International, Londain (www.ml.com)
- Nomura International plc, Londain (www.nomura.com)
- JP Morgan, Londain (www.jpmorgan.com)
- Royal Bank of Scotland, Londain (www.rbsmarkets.com)
- Société Générale, Páras (www.societegenerale.com)
- UBS Limited, Londain (www.ubs.com)

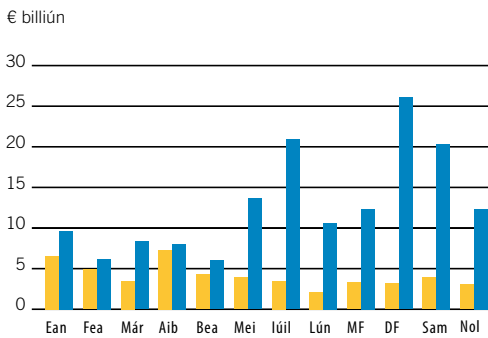

Sealúchais Neamhchónaitheacha Bhannaí Rialtas na hÉireann 1998–2008

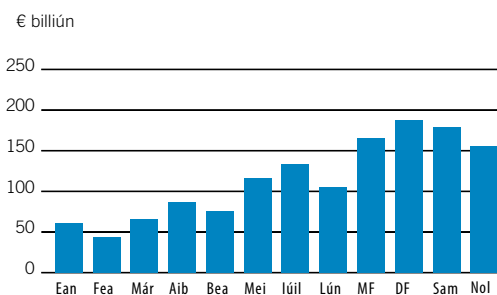
Foinse: Feasacháin Ráithiúil Bhanc Ceannais na hÉireann

Láimhdeachas Bhannaí Rialtas na hÉireann

Foinse: Stocmhalartán na hÉireann

Láimhdeachas Chomhaontuithe Athcheannaigh Bhannaí Rialtas na hÉireann

Foinse: Stocmhalartán na hÉireann

Tá na Príomhdhéileálaithe ina mball de Stocmhalartán na hÉireann, ar a bhfuil bannaí Rialtas na hÉireann liostaithe. Tá rochtain eisiach acu ar cheantanna bannaí GBCN agus féadfaidh siad leas a bhaint as áiseanna comhaontú athcheannaigh agus comhaontú athcheannaigh droim ar ais a sholáthraíonn GBCN i mbannaí Rialtas na hÉireann.

Ceantanna Bannaí

Bíonn ceantanna bannaí, nuair a theastaíonn siad, ar siúl ar an tríú Máirt den mhí de ghnáth. Bíonn rochtain eisiach ag na Príomhdhéileálaithe aitheanta ar na ceantanna seo. Ag 10.00 a.m. an Máirt roimh ré, fógraíonn GBCN na bannaí atá le cur ar ceant agus trí lá ina dhiaidh sin fógraítear méid an cheant trí Bloomberg, Reuters agus www.ntma.ie sa dá chás.

Cuirtear na ceantanna i láthair trí Chóras Ceantála Bloomberg. Bíonn torthaí ceant le fáil cúpla nóiméad i ndiaidh am scoite 10.00 a.m. le haghaidh tairiscintí. Bíonn ceant neamhiomaíoch ar siúl díreach tar éis dhúnadh gach ceant iomaíoch. Beidh suas le 15 faoin gcéad den mhéid a dhíoltar i ngach ceant iomaíoch ar fáil do na Príomhdhéileálaithe i gcomhréir le roghnú gach Príomhdhéileálaí maidir leis an gceant iomaíoch. Beidh méid iomlán breise 15 faoin gcéad ar fáil go cothrom do na trí Phríomhdhéileálaí a chomhlíonann a n-oibleagáidí lua sa bhealach is fearr le haghaidh na mbannaí tagarmhairc sainithe, dar le GBCN. Tá sé de rogha ag Príomhdhéileálaithe glacadh lena dteidliocht neamhiomaíoch go dtí 4 p.m. an dara lá gnó tar éis an cheant iomaíoch.

Sealúchais Éagsúlaithe Bhannaí Rialtas na hÉireann

Tá an bonn infheisteoirí do bhannaí Rialtas na hÉireann éirithe éagsúil ó tugadh isteach an euro. Mhéadaigh sealúchais le hinfeisteoirí idirnáisiúnta ó 22 faoin gcéad den iomlán i 1998 aníos go 84 faoin gcéad measta in 2009.

Láimhdeachas agus Leachtacht

B'ionann an láimhdeachas i mbannaí Rialtas na hÉireann ar Stocmhalartán na hÉireann agus €149 billiún in 2009, aníos ó €50 billiún in 2008.

Comhaontuithe Athcheannaigh¹

Is cuid thábhachtach den leachtacht sa mhargadh bannaí iad comhaontuithe athcheannaigh agus gineann siad figiúr atá níos mó ná láimhdeachas an mhargaidh airgid faoi ocht. Soláthraíonn siad meicníocht chomhthaobhaithe le haghaidh infheisteoirí chun go bhféadann siad a gcuid torthaí a fheabhsú trína gcuid sealúchais bannaí a thabhairt ar iasacht ar bhonn gearrthéarmach. Ba é an láimhdeachas comhaontuithe athcheannaigh a thuiriscigh Stocmhalartán na hÉireann €1,380 billiún in 2009.

Bhí GBCN gníomhach sa mhargadh comhaontuithe athcheannaigh i rith na bliana; sholáthair siad áiseanna comhaontuithe athcheannaigh agus comhaontuithe athcheannaigh droim ar ais do na Príomhdhéileálaithe. Chuir an ghníomhaíocht seo le hoibriú éasca éifeachtúil an mhargaidh le haghaidh gach rannpháirtí agus bhí sí ina foinse úsáideach faisnéise margaidh do GBCN.

RÁTÁIL CHREIDMHEASA

Tá aird ag mórghníomhaireachtaí rátáil chreidmheasa ar Éirinn i rith an ama, in ainneoin íosghrádaithe le 18 mí anuas mar fhreagairt ar mheath san airgeadas poiblí agus ar na fadhbanna in earnáil baincfeireachta na hÉireann.

Áisíneacht Rátála	Rátáil Chreidmheasa*		
	Fadtéarmach	Gearrthéarmach	Ionchas*
Moody's	Aa1	P-1	Diúltach
Standard & Poor's	AA	A-1+	Diúltach
Fitch Ratings	AA-	F-1+	Cobhsaí
Rating & Investment Information Inc	AA	a-1+	Diúltach

* amhail an 30 Meitheamh 2010

¹ Is é is comhaontuithe athcheannaigh iontu iasachtaí gearrthéarmacha bhannaí Rialtas na hÉireann ag an GBCN chuig a bPríomhdhéileálaithe. Bíonn na hiasachtaí comhthaobhaithe ina n-iomláine le hairgead ar a n-íoctar ús. Is ionann comhaontú athcheannaigh agus idirbheart airgid in éineacht le réamhchonradh. Comhaontaíonn an GBCN bannaí a dhíol láithreach leis an bPríomhdhéileálaí agus comhaontaíonn siad na bannaí a cheannach ar ais de réir praghas seasta ag dáta a shonraítear ina dhiaidh sin. Chomh maith leis sin, tairgeann an GBCN áiseanna comhaontaithe athcheannaigh droim ar ais don Phríomhdhéileálaí.

Cé go dtuigeann na gníomhaireachtaí rátála leibhéal íseal féich na hÉireann agus í ag teacht isteach sa ghéarchéim reatha, agus go dtugann siad faoi deara go léirítear andul chun cinn sna bearta foscacha agus baincúireachta a tógadh go nuige seo, léirítear éiginnteacht maidir leis an gcostas don Státchiste as córas baincúireachta na hÉireann a athstruchtúrú sna rátálacha níos ísle.

Buntacaíonn na gníomhartha deimhneacha cinntithe a rinne Éire i ndéileáil le fadhbanna deireanacha lena rátáil chreidmheasa. Tá siad seo a leanas ar na tosca dearfacha:

- beartais fhioscacha soiléire atá meáite ar an easnamh buiséid a laghdú go 3 faoin gcéad de OTI faoin mbliain 2014;
- gníomhartha deimhneacha a rinneadh le déileáil leis an ngéarchéim bhaincúireachta, lena n-áirítear bunú na Gníomhaireachta Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní;
- an Cúlchiste Náisiúnta Pinsean (€22.3 billiún ag deireadh 2009);
- staid láidir leachtachta (€21.8 billiún airgid sa Státchiste ag deireadh 2009);
- lucht solúbtha oibre;
- geilleagar oscailte atá fabhrach do chúrsaí gnó, lena n-áirítear córas cánach ísle corparáide;
- comhdhearcaid maidir leis an ngá le daingniú foscach agus le spreagadh gnó.

MAOINIÚ GEARRTHÉARMACH

I gcaitheamh 2009, bhí anrud gníomhaíochta ar bun ar chlár ghearrthéarmacha féich GBCN. Méadaíodh iasachtaí go níos mó ná €20 billiún le linn na bliana d'fhonn iarmhéideanna arda airgid a choinneáil i gcuntas an Státchiste. Tá sé seo ina bhunús le solúbthacht le haghaidh GBCN maidir le huainiú a gcuid oibríochtaí maoinithe in 2009 agus 2010.

Tá na clár ghearrthéarmacha féich a leanas i bhfeidhm ag GBCN:

- Clár Bille Státchiste;
- Clár Pháipéar Tráchtála US\$50 billiún Euro na hÉireann;
- Clár Pháipéar Tráchtála SAM de chuid na hÉireann;
- Clár Nótaí an Státchiste;
- Clár Nótaí Ilairgeadra faoi Alt 69

Sheol Éire clár Bille Státchiste i mí an Mhárta 2009. Is é atá i mBillí Státchiste fíach gearrthéarmach Rialtas na hÉireann a eisítear chuig an margadh trí chóras ceantála go príomha. Is ionstraimí cúpóin nialasaigh iad a eisítear ar lascaine agus is gnách go mbíonn aibíochtaí idir aon mhí amháin agus dhá mhí déag acu nuair a eisítear iad. Bhí €8.4 billiún le híoc ag deireadh 2009.

D'fhonn a gcuid foinsí iasachtaíochta gearrthearmaí a éagsúlú, sheol GBCN clár Pháipéar Tráchtála SAM i mí Iúil 2009. Léirigh infheisteoirí an-suim sa chlár agus bhí €4 billiún le híoc ag deireadh 2009.

Tá Clár Pháipéar Tráchtála US\$50 billiún Ilairgeadra Euro na hÉireann liostaithe ar Stocmhalartán na hÉireann. Tá sé mar aidhm aige cistí gearrthéarmacha a chruinniú ó na margaí airgid idirnáisiúnta – i bhfad faoi bhun Euribor de ghnáth – mar mhaoiniú idirlinne chun fiachas níos fadtéarmaí a athsholáthar agus le haghaidh cuspóirí eile i leith bainistiú leachtachta. Bíonn aibíochtaí iasachta suas go haon bhliain amháin ar fáil, faoi réir riachtanais mhaoinithe. Bhí €3 billiún le híoc ag deireadh 2009.

Is é atá i Nótaí Státchiste ionstraimí um maoiniú gearrthéarmach solúbtha agus bainistiú leachtachta a eisíonn GBCN chuig raon leathan infheisteoirí, lena n-áirítear infheisteoirí corparáideacha, bainc agus cliaint institiúide eile. Bhí €695 milliún le híoc ag deireadh 2009.

Tugadh Clár Nótaí Ilairgeadra faoi Alt 69 isteach chun spreagadh a thabhairt do chuideachtaí faoi úinéireacht eachtrach a bhí lonnaithe in Éirinn a gcuid cistí barrachais a infheistiú in Éirinn. Bhí €90 milliún le híoc ag deireadh 2009.

COIGILTEAS MIONDÍOLA

Tá roinnt scéimeanna ag GBCN a bhfuil de chuspóir acu cistí a tharraingt ó infheisteoirí príobháideacha intíre. Seo a leanas iad: Bannaí Coigiltis (3 bliana), Tráthchoigiltí (5 bliana), Cairteacha Coigiltis (5½ bliana), Duaisbhannaí agus Cuntais Taisce Bhanc Taisce an Phoist. Tugtar “Coigilteas Stáit TM” ar na táirgí seo, agus ar an mBanna Náisiúnta Dlúthpháirtíochta a eisíodh in 2010, mar bhranda le cur in iúl gur oibleagáid dhíreach Rialtas na hÉireann iad.

I gcaitheamh na bliana 2009, bhí glan-insreabhadh €1.76 billiún sna táirgí coigiltis mhiondíola. Ba é seo an méid ba mhó insreafa i mbliain ar bith ó bunaíodh GBCN thiar sa bhliain 1990. Ag deireadh na bliana 2009, bhí €9.3 billiún le híoc; b'ionann é seo agus 12 faoin gcéad den Fhiachas Náisiúnta. Bhí €346 milliún sa bhreis le híoc maidir le hús fabhráithe.

Seachas Duaisbhannaí, tá na scéimeanna á n-oibriú ag an Post thar ceann GBCN. Is iad an Chuideachta Duais-Bhannaí Teoranta – comhfhiontar idir an Post agus FEXCO ar cuideachta seirbhísí airgeadais iad – a oibríonn Duaisbhannaí.

Táirge Coigealtas Stáit™	Méid Iomlán a bhí le híoc ag deireadh 2009 (€m)	Airgead Cruinnithe/ (aisíochta)
		in 2009 (glanmhéid) (€m)
Bannaí Coigiltis (3 bliana)	2,761	808
Tráthchoigiltis (5 bliana)	456	24
Cairteacha Coigiltis (5½ bliain)	3,103	570
Stampaí Coigiltis	2	0
Duaisbhannaí	1,073	269
Banc Taisce an Phoist	1,892	91
Iomlán	9,287	1,762

Banna Náisiúnta Dlúthpháirtíochta

I mBuiséad 2010, d'fhógair an tAire Airgeadais Banna Náisiúnta Dlúthpháirtíochta nua le spreagadh a thabhairt do dhaoine agus do theaghlaigh a gcoigilteas a infheistiú le Rialtas na hÉireann go ceann suas le deich mbliana. Sheol GBCN an Banna Náisiúnta Dlúthpháirtíochta i mí Aibreáin 2010. Íocfaidh an banna olltoradh 50 faoin gcéad thar dheich mbliana agus tá sé le fáil lena cheannach i ngach Oifig an Phoist.

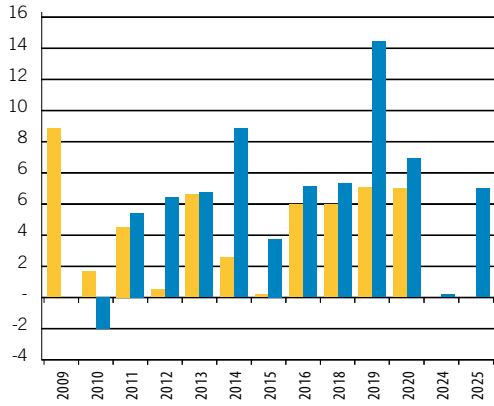
Is é €500 an íosinfheistíocht aonair sa Bhanna Dlúthpháirtíochta, ach féadfaidh coigilteoirí an méid sin a thiomsú trí thaiscí rialta €25 nó níos mó. Is é €250,000 nó €500,000 an uasinfheistíocht aonair ó dhá chomhchoigilteoir. Ní ghabhann aon táillí, costais ná díolacháin choimisiúin leis an mbanna.

Tig le coigilteoirí a gcuid airgid a aistarraingt am ar bith gan phionós, ach a fhaide a fhágtar airgead infheistithe is ea is mó an toradh. Gheobhaidh coigilteoirí a fhágann a gcuid airgid infheistithe ar feadh cúig bliana ar a laghad íocaíocht bhónais in éineacht leis an ráta úis bliantúil 1 faoin gcéad iníochta ar an mbanna. Gheobhaidh coigilteoirí a fhágann a gcuid airgid infheistithe ar feadh na tréimhse iomláine deich mbliana an uasíocaíocht bhónais – gheobhaidh siad olltoradh iomlán 50 faoin gcéad/AER 4.14 faoin gcéad (is ionann an glanmhéid i ndiaidh toradh cánach agus 47.5 faoin gcéad/AER 3.96 faoin gcéad). Faoi dheireadh mhí an Mheithimh 2010, infheistíodh €74 milliún sa bhanna.

Próifíl Aibíochta an Fhiachais Náisiúnta

€ billiún

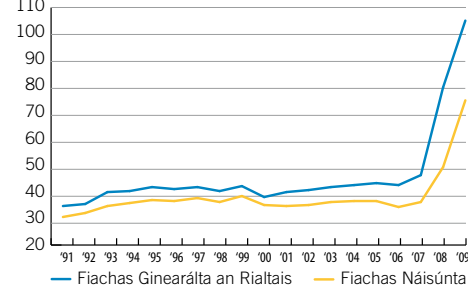

Foinse: GBCN

■ 31.12.2008 ■ 31.12.2009

Fiach Fós le hÍoc

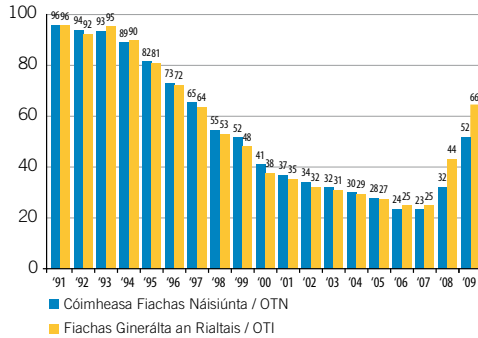
€ billiún

Foinse: Eurostat, An Roinn Airgeadais & GBCN

Cóimeasa Fiachas Náisiúnta & Fiachas Ginearálta an Rialtais

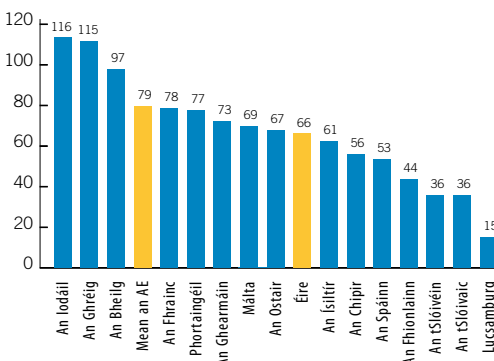
%

Foinse: Eurostat, An Roinn Airgeadais & GBCN

Cóimheasa Oilfhiachais / OTI le haghaidh Bhalstáit an AE 2009

€ billiún

Foinse: Coimisiún an AE, An Roinn Airgeadas

Próifíl Fiachais

FIACHAS NÁISIÚNTA

Is é an Fiachas Náisiúnta, mar a dhéantar a thomhas go traidisiúnta in Éirinn, ná luach ainmniúil fhiachas an rialtais láir atá fós le hÍoc lúide iarmhéideanna airgid an Stáitchiste. Mhéadaigh sé faoi €24.8 billiún in 2009 agus ba é an méid iomlán €75.2 billiún ag deireadh na bliana. Is é an t-easnamh Stáitchiste le haghaidh 2009, €24.6 billiún, atá freagrach as cuid mhór den mhéadú.

Athrú Ar Luach Ainmniúil an Fhiachais Náisiúnta In 2009

	€ milliún	€ milliún
An Fiachas Náisiúnta (deireadh 2008)		50,398
Móide		
(i) Easnamh Stáitchiste	24,641	
(ii) Gluaiseachtaí neamhairgid*	113	
Athrú ar Luach Ainmniúil an Fhiachais Náisiúnta		24,754
An Fiachas Náisiúnta (deireadh 2009)		75,152

* Tionchar gluaiseachtaí sa ráta malairte agus glanlascainí ar thráinsí agus cealúcháin bannaí rialtais. Tagann préimheacha agus lascainí chun cinn nuair a eisítear bannaí nuair a chuirtear ar ceal iad ar phraghas seachas a bparluach mar gheall ar dhifríocht idir an cúpón ar an bhfiachas agus torthaí margaidh.

COMHSHUÍOMH FIACHAIS

	€ milliún (ainmniúil)	
	An 31 Nollaig 2009	An 31 Nollaig 2008
Bannaí Rialtas na hÉireann	70,858	41,864
Fiachas Eile Meántéarmach & Fadtéarmach	670	482
Scéimeanna Coigiltis Mhiondíola	9,287	7,494
Fiachas Gearrthéarmach	16,153	22,617
Sócmhainní Leachtacha	(21,816)	(22,059)
Iomlán	75,152	50,398

Ag deireadh 2009, ainmníodh, nó malartaíodh, an Fiachas Náisiúnta uile in euro.

Tháinig méadú ar mheánfhad ualaithe an Fhiachais Náisiúnta go 6.01 bliain ag deireadh 2009 aníos ó 5.39 ag deireadh 2008, de bharr eisiúint bannaí lenar bhain dátaí ní b'fhaide agus laghdú ar iasachtaí gearrthéarmacha amuigh den chuid is mó.

Fiachas Ginearálta Rialtais

Is é is Fiachas Ginearálta Rialtais (FGR) ann an sainmhíniú a úsáidtear le haghaidh cuspóirí comparáide laistigh den Aontas Eorpach. Is é an Fiachas Náisiúnta a phríomh-chomhpháirt. Murab ionann agus an Fiachas Náisiúnta, ní lígeann FGR do fhritháireamh iarmhéideanna airgid Stáitchiste. Anuas air sin, áirítear le FGR fiach comhlachtaí fiachais rialtais áitiúil agus lárnaigh áirithe, chomh maith le hús fabhráithe nach soláthraítear dó i ndáil leis na scéimeanna coigiltis mhiondíola.

B'ionann an FGR agus €104.7 billiún ag deireadh 2009, méadú €24.8 billiún ar dheireadh 2008. Arís, b'ionann an t-easnamh Stáitchiste agus cóir a bheith leath den mhéadú seo.

Cóimheasa Fiachais

B'ionann cóimheas an Fhiachais Náisiúnta/OTN agus 57.3 faoin gcéad ag deireadh 2009, suas ó 32.6 faoin gcéad ag deireadh 2008. Tháinig méadú 21.2 pointe faoin gcéad ar chóimheas an Fhiachais Ghinearálta Rialtais/OTI ó 44.4 faoin gcéad ag deireadh 2008 aníos go 65.6 faoin gcéad ag deireadh 2009.

Is láidre bunstaid féichiúnais na hÉireann – nuair a chuirtear san áireamh an €22.3 billiún sa Chúlchiste Náisiúnta Pinsean agus an €21.8 billiún in iarmhéideanna airgid an Stáitchiste ag deireadh 2009, titeann an glanchóimheas an Fhiachais Ghinearálta Rialtais/OTI anuas go 37.9 faoin gcéad.

Ciallaíonn fiach beag na hÉireann ag tús na géarchéime go raibh féichiúnas comparáideach go mór faoi bhun mheán limistéar an euro ag deireadh 2009, in ainneoin méadú mór ar an bhfiach

le dhá bhliain anuas.

Réamhaisnéis Fíachais

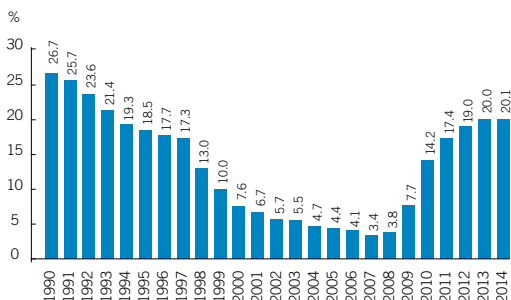
Thug an réamhaisnéis ba dheireanaí i meastacháin na Roinne Airgeadais le fios go mbeidh méadú ar chóimheas an Fhíachais Ghinearálta Rialtais/OTI agus go mbainfidh sé buaicphointe 95% amach in 2012. I mí na Bealtaine 2010, d'fhoilsigh an Coimisiún Eorpach réamhaisnéis le haghaidh chóimheasa FGR/OTI go 2011 ar bhonn athrú ar bith beartais. Déantar réamhaisnéis ar Éirinn go bhfanfaidh sí gar do mheánraon limistéar an euro.

	2009	2010	2011
An Bheilg	96.7	99.0	100.9
An Fhrainc	77.6	83.6	88.6
An Ghearmáin	73.2	78.8	81.6
An Ghréig	115.1	124.9	133.9
Éire	65.6	86.9	92.5
An Iodáil	115.8	118.2	118.9
An Ísiltír	60.9	66.3	69.6
An Phortaingéil	76.8	85.8	91.1
An Spáinn	53.2	64.9	72.5
An RA	68.1	79.1	86.9
Limistéar an Euro	78.7	84.7	88.5

Foinse: an Coimisiún Eorpach; is iad cóimheasa na hÉireann na réamhaisnéis is deireanaí ón Roinn Airgeadais. Ba iad seo a leanas cóimheasa na hÉireann in aghaidh Réamhaisnéis Earraigh an Choimisiúin Eorpaigh: 2010 – 77.3 faoin gcéad; 2011 – 87.3 faoin gcéad.

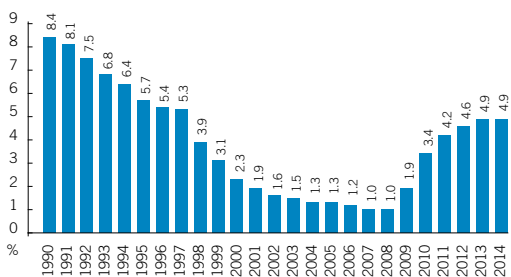
Cuirtear san áireamh sna meastacháin le haghaidh iasachtaíochta agus leibhéil fíachais a thugtar sa chuid seo instealltaí caipitil €17.1 billiún in 2009 agus sa chéad leath de 2010 d'fhonn Banc Angla-Éireannach, an Cumann Oideach Foirgníochta agus Cumann Foirgníochta Forleithheadach na hÉireann a athchaipitliú. Ní áirítear leo aon choigeartú i ndáil le fíachas a eisíodh maidir leis an nGníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní (GNBS). Ní bheidh urrúis arna n-eisiúint ag GNBS ina gcuid den Fhíachas Ginearálta Rialtais arna shainiú ag Eurostat. Tuartar go bhfritháireoidh ús ar na hiasachtaí tuillmheacha arna ngnóthú ag GNBS costas úis na n-urrús arna n-eisiúint acu. Dá bhrí sin, ní mhéadóidh na hurrúis a eisíodh GNBS an t-ualach costas um fhónamh d'fíachas a bheidh de mhuirear ar an Stáitchiste.

Ús mar chéatadán d'Ioncam Cánach

Foinse: GBCN

Ús mar chéatadán den OTN

Foinse: GBCN

COSTAIS AS FÓNAMH D'FHIACHAS

D'íoc an Stáitchiste ús €2.535 billiún ar an bhFíachas Náisiúnta in 2009, i gcomparáid le €1.544 billiún in 2008. Ba iad na míreanna eile a gearradh ar chostais as fónamh d'fíachas cistí fíachmhúchta ar luach €573 milliún – is ionann é sin go héifeachtach agus athrú teicniúil ar an mbuiséad reatha a léirítear freisin mar fháltas sa bhuiséad caipitil – agus táillí agus costais riaracháin €106 milliún.

Íocadh ús breise €243 milliún ón gCúlchiste Mionchoigiltis (CCMC). Tá an Stáitchiste ag méadú an CCMC ó 1994 i leith chun cuid den ús fabhráithe ar na scéimeanna coigiltis mhiondíola a íoc de réir mar a thagann sé dlite i méideanna móra.

B'ionann an coigiltas maidir le fónamh d'fíachas i gcoinne an Bhuiséid agus €686 milliún. D'fhéadfaí beagnach leath na difríochta seo a mhíniú de bharr na rátaí úis a ghnóthaigh GBCN i leith iasachtaíochta in 2009 a bhí níos lú ná na cinn a bhí chun tosaigh tráth socráithe an Bhuiséid Fhorlíontaigh. Mínítear an t-iarbhéid mar gheall ar shaincheisteanna uainithe a bhaineann le hóc cúpón ar an bhfíach a eisíodh in 2009. B'ionann coigiltas ar bhonn fabhráithe agus €335 milliún.

Ualach Úis

Chun críocha léiriúcháin, is féidir an t-ualach a chuirtear ar an Stáitchiste mar thoradh ar fhónamh don fíachas a chur in iúl amhail ioncam cánach nó OTN. Tá an dá bheart imithe i laghad go mór ó bunaíodh GBCN. Ní raibh ach 7.7 faoin gcéad den ioncam cánach a bailíodh in 2009 ag teastáil chun ús a íoc ar an bhFíachas Náisiúnta, i gcomparáid le 26.7 faoin gcéad in 1990.

Chuaigh costais úis i laghad ó 8.4 faoin gcéad den OTN in 1990 anuas go 1.9 faoin gcéad in 2009. Cé go dtiocfaidh méadú suntasach ar an ualach úis thar an tréimhse 2010-2014, ní bheidh na leibhéil a bhainfear amach níos mó ná iad siúd a chonacthas ag tús na 1990idí.

An Gníomhaireacht um Éilimh ar an Stát

An Gníomhaireacht um Éilimh ar an Stát

Ainmnítear GBCN ina nGníomhaireacht um Éilimh ar an Stát (GES) nuair atá a bhfeidhmeanna bainistíochta éileamh agus bainistíochta riosca á gcomhlíonadh, éilimh a tharmligean an Rialtas air faoin *Acht um Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Leasú)*, 2000. Bunaíodh an GES i mí na Nollag 2001. Seo a leanas a gcuid príomhchuspóirí:

- seirbhís ghairmiúil atá éifeachtach ó thaobh costais de a chur ar fáil chun éilimh ó díobháil phearsanta agus ó dhochar do réadmhaoin in aghaidh an Stáit a láimhseáil;
- seirbhís chomhairleach bhainistíocht riosca a chur ar fáil, agus é mar aidhm dlíthíocht a íoslaghdú sa todhchaí.

Clúdaítear éilimh in aghaidh údaráis áirithe Stáit faoi shainchúram an GES, lena n-áirítear an Stát féin, airí Rialtais, an tArd-Aighne, frontair sláinte, Coimisinéir an Gharda Síochána, rialtóirí príosúin, scoileanna pobail agus cuimsitheacha agus eagraíochtaí éagsúla eile.

Tháinig méadú mór ar shainchúram na Gníomhaireachta um Éilimh ar an Stát ó bunaíodh iad agus tá méadú ag teacht ar líon iomlán na n-éileamh atá á láimhseáil freisin, dá bharr.

- Tharmlig an tOrdú um Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Feidhmeanna a Tharmligean) 2003 láimhseáil éileamh cliniciúil.
- Tharmlig an tOrdú um Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Feidhmeanna Bainistíochta Éileamh a Tharmligean) 2005 láimhseáil cailteanais éisteachta, éileamh um mí-úsáid páistí agus tortanna eile.
- Shín an tOrdú um Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Feidhmeanna a Tharmligean) (Leasú) 2007 an tslánaíocht Stáit i ndáil le héilimh chliniciúla maidir le seirbhísí agus eagraíochtaí áirithe leighis.
- Shín an tOrdú um Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Feidhmeanna a Tharmligean) 2009 an tslánaíocht Stáit i ndáil le héilimh um dhliteanas fostóra (DF), dliteanas poiblí (DP) agus dochar do réadmhaoin tríú páirtí (lena n-áirítear mótair) in aghaidh Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte le héifeacht ón 1 Eanáir 2010.

AN STAID FAOI LÁTHAIR

Ag deireadh mhí an Mheithimh 2010, bhí an GES ag láimhseáil thart ar 4,050 éileamh. B'ionann an dliteanas teagmhasach iomlán i gcoinne gach éileamh gníomhach agus thart faoi €783 milliún; seo a leanas miondealú air:

Éilimh Chliniciúla	€693 milliún (88.5%)
Dlíteanas Fostóra, Dlíteanas Poiblí agus Dochar do Réadmhaoin (DF/DP/DR) ¹	€90 milliún (11.5%)

an iomlán, fuair an GES 1,219 éileamh nua in 2009 agus réitigh siad 1,613 éileamh.

CÁSANNA LE LUACH FASACH

Mar chuid de straitéis bhainistíochta éileamh an GES, déanfar sainaitheint luath ar chásanna a bhaineann le beartas poiblí nó a bhfuil luach fasach ag baint leo, agus cosnaítear iad go láidir. D'éirigh leis an GES roinnt cásanna den sórt sin a chosaint in 2009 i réimsí póilínachta agus dlíthíochta príosúin.

¹ Ciallaíonn dliteanas fostóra dliteanas fostóra i leith a bhfostaithe maidir lena ghníomhartha nó neamhghníomhartha faillíochta, agus maidir le cinn a bhfostaithe. Ciallaíonn dliteanas poiblí dliteanas úinéara/áititheora áitribh maidir lena ghníomhartha nó neamhghníomhartha faillíochta a chuireann isteach ar an bpobal mór. Ciallaíonn dliteanas i leith dochair do réadmhaoin dliteanas úinéara/áititheora áitribh maidir lena ghníomhartha nó neamhghníomhartha faillíochta atá ina mbunús le dochar do réadmhaoin tríú páirtí.

ÉILIMH CHLINICIÚLA

Déantar bainistíocht ar éilimh chliniciúla faoi roinnt scéimeanna atá á bhfeidhmiú ag an GES:

- Bunaíodh an Scéim Slánaíochta Chliniciúil (SSC) i mí Iúil 2002 chun na socrúithe slánaíochta leighis a bhí ann ag an am a réasúnú tríd an bhfreagracht iomlán do shlánú agus do bhainistiú gach éileamh cliniciúil a thabhairt don Stát, arb éilimh iad a thógtar i gcoinne frontar agus cleachtóirí atá clúdaithe faoin scéim.
- Rinne an tOrdú um Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Feidhmeanna a Tharmligeán) (Leasú) 2007, rialú ar láimhseáil éileamh a bhaineann le soláthar seirbhísí cnáimhseacha faoin Scéim Slánaíochta Chnáimhseach Speisialta ag Ospidéal Chnoc Chairméal i mBaile Átha Cliath agus ag Ospidéal Bon Secours i gCorcaigh. Ina theannta sin, tharmlig an tOrdú ar an GES éilimh a bhí ann roimhe sin in aghaidh cnáimhseoirí comhairleacha a láimhseáil, éilimh a bhí á mbainistiú ag an gCumann Cosanta Leighis (Medical Protection Society) roimhe sin.

Éilimh Chliniciúla atá á Láimhseáil

Ag deireadh 2009, bhí an GES ag láimhseáil 1,783 éileamh cliniciúil. Íocadh amach €72 milliún san iomlán ar éilimh a réitíodh ina n-iomláine ó cuireadh bun fúthu.

Treochtaí

Is comhréidh an treocht maidir le héilimh chliniciúla. Ar a shon sin, tháinig méadú 26 faoin gcéad ar chaiteachas i leith éilimh chliniciúla in 2009 i gcomparáid le 2008. Cuireann sé seo punann éileamh atá i mbun aibiú in iúl lena mbaineann réiteach níos mó éileamh ardluacha faoi láthair.

Gníomhaíochtaí maidir le hÉilimh Chliniciúla

Éilimh a Bhaineann le Cnáimhseachas

Cé nach ach 18 faoin gcéad d'iomlán na n-éileamh cliniciúil iad éilimh a bhaineann le cnáimhseachas, is ionann iad agus 57 faoin gcéad den dliteanas teagmhasach iomlán. Tá sé seo de bharr na luachanna arda socraithe agus cúirte a bhaineann le héilimh pairilise ceirbrí agus éilimh tromchúiseacha eile a bhaineann le breith.

Orduithe Tréimhsiúla Íocaíochta agus an Grúpa Oibre um Fhailí Leighis

Tá an chumhacht maidir le dámhachtain damáistí ar bhonn tréimhsiúil ina gné de dlí Shasana ó dhéanamh dlí, sa dlínse sin, den Damages Act, 1996. Níl a leithéid ann d'fhoráil reachtúil um dhéanamh íocaíochtaí tréimhsiúla mar chuid de chúiteamh i ndlí na hÉireann san am i láthair. Ar a shon sin, rinneadh plé ar an ábhar, chomh fada siar le 2006, maidir le moladh thabhairt isteach Scéim um Ordú Íocaíochta Tréimhsiúla (OIT) sa dlínse seo. Cuireadh é seo ar aghaidh píosa beag eile le bunú Grúpa Oibre um Fhailí Leighis, faoi chathaoirleacht an Bhreithimh Onóraigh Quirke ón Ard-Chúirt. Déanfaidh an Grúpa, ar cuireadh bun fúthu ar iarratas Uachtarán na hArd-Chúirte, an Breitheamh Onórach Nicholas Kearns, machnamh ar cibé acu an féidir nó ar cheart go mbeadh catagóirí áirithe damáistí maidir le gortuithe tubaisteacha a dhámhachtain trí Orduithe Íocaíochta Tréimhsiúla.

Meastar go dtabharfaidh an Grúpa, a chuirfidh tuairiscí faoi bhráid Uachtarán na hArd-Chúirte, a leithéid de mholtaí agus go soláthróidh siad cibé dréacht-reachtaíocht, rialacháin nó rialacha cúirte is gá le héifeacht a thabhairt do mholtaí an Ghrúpa maidir le Orduithe Íocaíochta Tréimhsiúla. Meastar go dtabharfaidh an Grúpa tuairisc d'Uachtarán na hArd-Chúirte roimh dheireadh 2010.

Bhunathródh réamhrá Scéime reachtúla um Ordú Íocaíochta Tréimhsiúla an córas um íocaíocht cúitimh chun feabhais i gcásanna lena mbainfeadh gortuithe tubaisteacha.

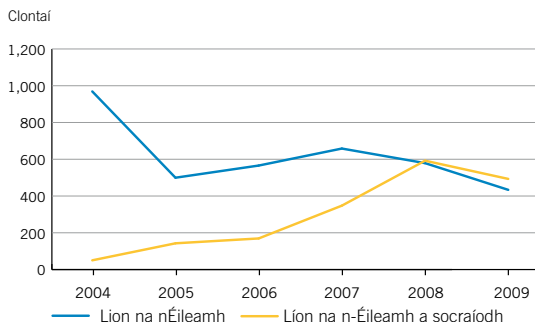
BAINISTÍOCHT RIOSCA CHLINICIÚIL

Tá an cúram reachtúil ag an GES comhairle agus cúnaimh a chur ar fáil do na frontair sláinte ar fad atá clúdaithe faoi na scéimeanna éagsúla. Oibríonn siad le pearsanra bainistíocht riosca agus le pearsanra cliniciúla agus riaracháin eile chun tacú le sábháilteacht othar agus chun cabhair a thabhairt chun éilimh chliniciúla a íoslaghdú.

Córas Tuairiscithe um Theagmhas Cliniciúil – STARSweb

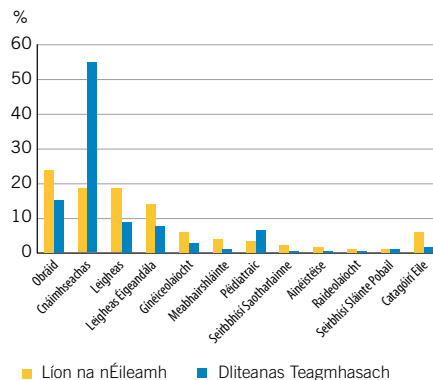
Tá sé d'oibleagáid reachtúil ar fhiontair tuairisc a chur chuig an GES faoi theagmhais chliniciúla dhíobhálacha agus faoi chásanna a bhí "ar tí tarlú". Chun é seo a éascú, tá an

Claontaí maidir le h-Éilimh Chliniciúla

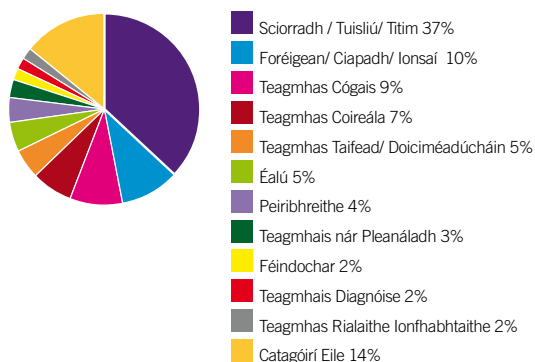
Foinse: GBCN

Éilimh Chliniciúla de réir Sainghrúpa

Foinse: GBCN

Teagmhais Chliniciúla a Tuairiscíodh ar StarsWeb

Foinse: GBCN

GES ag baint úsáide as STARSweb – córas gréasán-bhunaithe IT. Tá formhór na bhfiontar san earnáil géarmhíochaine “beo” anois ar an gcóras STARSweb. Cé go bhfuil na sonraí ar fad a chuireann na fiontair isteach faoi rún ag na fiontair sin, tá bunachar sonraí náisiúnta á choimeád ag an GES chun treochtaí agus cnuasaigh dhíobhálacha a shainaithint agus chun anailís a dhéanamh orthu.

Tugann an GES tacaíocht d’fhiontair trí theagmhais a chur in iúl mar seo a leanas:

- oiliúint a chur ar phearsanra bainistíocht riosca le tuairiscí a chur le chéile trí úsáid a bhaint as sonraí STARSweb;
- tuairiscí aiseolais a chur ar fáil, lena n-áirítear tuairiscí tagarmharcála.

Nuair a shainaithníonn Comhairleoirí Rioscaí Cliniciúla an GES teagmhais nó treochtaí díobhálacha, freagraíonn siad trí mhionanailís a dhéanamh; trí chomhairle a thabhairt agus trí mholtaí a dhéanamh; nó trí athbhreithnithe seachtracha a choimisiúnú, de réir mar is cuí. Tá thart ar 337,716 teagmhas cliniciúil díobhálach curtha ar an gcóras go nuige seo.

Seimineáir agus Oiliúint

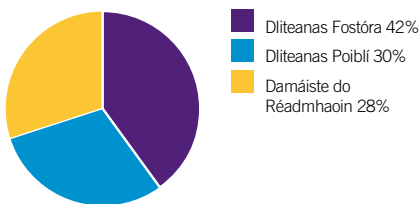
Is cuid ríthábhachtach de straitéis náisiúnta an GES um bainistiú riosca chliniciúil an oideachas agus na scileanna riachtanacha i mbainistiú riosca chliniciúil a thabhairt do na comhlachtaí agus gníomhaireachtaí sin atá freagrach as cúram sláinte a chur ar fáil. Tugadh faoi chlár cuimsitheach oiliúna agus seimineáir in 2009. Díródh an clár seo go háirithe ar shainchomhairleoirí ospidéal agus ar shainghrúpaí eile. Áiríodh a leanas sa chlár:

- Oiliúint Anailíse Córas – 11 chúrsa curtha ar fáil do shainchomhairleoirí agus d’fhoireann ildisciplíneach;
- Modúl ríomhfhoghlama faoi shábháilteacht othar le haghaidh dochtúirí arna fhorbairt i gcomhar le Coláiste Ríoga na Máinleá in Éirinn (RCSI) agus le Coláiste Ríoga Leá na hÉireann (RCPI);
- Cuireadh léiriúcháin ar fáil do 25 fóram, lena n-áirítear Seirbhísí Andúile, Cumann Leighis Éigeandála na hÉireann, Comhairleoirí Ospidéal na hÉireann, Institiúid Radagrafaíochta agus Teiripe Radaíochta na hÉireann, etc.
- Máistir-rang i Sábháilteacht Phéidiatraiceach dírithe ar Phéidiatraithe Comhairleacha, Sainchláraitheoirí, CEOanna agus Bainisteoirí Riosca.

Anailís ar Éilimh atá Socraithe

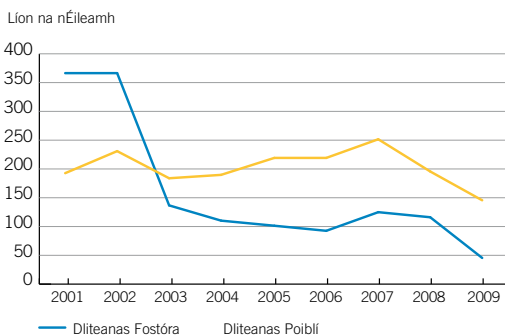
Is éard is aidhm an athbhreithnithe a dhéantar ar dhoiciméid na n-éileamh atá socraithe na tosca a bhí mar chúis leis na teagmhais dhíobhálacha a laghdú bhfuil dlíthíocht mar thoradh orthu. Roinntear torthaí na n-athbhreithnithe i measc na bhfiontar sláinte ar fad atá slánaithe ag an Scéim Slánaíochta Chliniciúil d’fhonn tacú le sábháilteacht othar.

Éilimh DF/DP/DR de réir Rangúcháin

Foinse: GBCN

Treochtaí na nÉileamh de réir an Dáta a tharla an Teagmhas

Foinse: GBCN

Cnáimhseachas

Tugann Comhairleoirí Rioscaí Cliniciúla an GES cuairt ar aonaid mháithreachais a bhfuiltear ag díriú orthu. Ina theannta sin, tá comhoibriú díreach ann idir an FSS agus Institiúid na gCnáimhseoirí maidir le cúrsaí oiliúna a eagrú agus a sheachadadh; le hionchur san Fhiosrúchán Rúnda i leith Sláinte Mháthartha agus Leanaí; le cruinnithe débhlíantúla na bhFóram Cnáimhseach do gach ospidéal máithreachais agus aonaid mháithreachais atá á reáchtáil ag an GES.

Meabhairshláinte

D’fhoilsigh an GES, i gcomhar leis an FSS, leabhrán dar theideal Bainistíocht Riosca i Seirbhís Meabhairshláinte (‘Risk Management in Mental Health Services’). Is é seo an chéad leabhrán dá shamhail maidir le Seirbhísí Meabhairshláinte. Leagtar amach ann cur chuige córasach i leith measúnú agus bainistíocht riosca faoi choinne an baol dochair a laghdú.

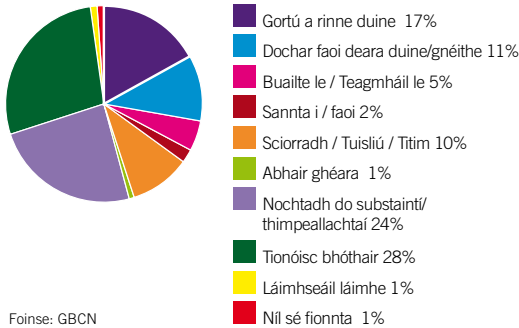
Comhoibriú le Páirtithe Leasmhara Eile

I measc na dtionscnamh cúram sláinte a bhfuil an GES páirteach iontu tá siad seo a leanas:

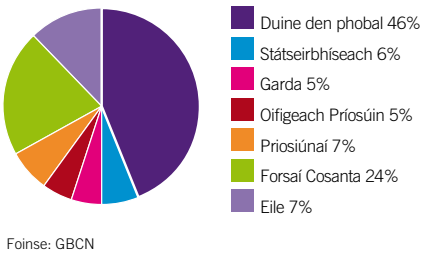
- An Coimisiún um Shábháilteacht Othar agus an Grúpa Stiúrtha um Fhorfheidhmiú Dearbhaithe Cáilíochta;
- Grúpa Ionfhabhtuithe bainteach leis an gCúram Sláinte de chuid Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS);

Éilimh DF/DP/DR de réir Bunchúiseanna

Éilimh DF/DP/DR de réir Chatagóir an Té a Gortaíodh

- An tÚdarás um Fhaisnéis agus Cáilíocht Sláinte/FSS/Grúpa Forfheidhmithe na Tuairisce ar Chóras STARSweb an GES;
- Athbhreithniú ar Oideachas agus Oiliúint Leighis agus – athbhreithniú ar riachtanais oiliúna do lucht gairmiúil cúram sláinte a choimisiúnaigh an FSS;
- Tionscnamh 'Safe Surgery Saves Lives' – tionscnamh Choláiste Ríoga na Máinleá in Éirinn le seicliosta na hEagraíochta Domhanda Sláinte a chur i bhfeidhm.

ÉILIMH MAIDIR LE DLITEANAS FOSTÓRA, DLITEANAS POIBLÍ AGUS DOCHAR DO RÉADMHAOIN

Ag deireadh 2009, bhí an GES ag láimhseáil 2,271 éileamh DF/DP/DR. Íocadh amach €63,5 milliún san iomlán go nuige seo ar éilimh a réitíodh ina n-iomláine ó cuireadh bun fúthu.

Treochtaí

Tá an-laghdú tagtha ar éilimh maidir le dliteanas fostóra agus le dliteanas poiblí a bhaineann le teagmhais a tharla ó bunaíodh an GES. Ó 2002 i leith, tá laghdú 86 faoin gcéad tagtha ar líon na n-éileamh maidir le dliteanas fostóra agus tá laghdú 36 faoin gcéad tagtha ar líon na n-éileamh maidir le dliteanas poiblí.

Ní chuirtear catagóirí éileamh, ar nós ciona ar an duine (lena n-áirítear éilimh de bharr mí-úsáid ghnéasach) agus éilimh chaillteanais éisteachta, san áireamh san anailís, toisc go bhfuil an formhór díobh ag baint le tréimhsí atá thart. Is dócha go mbeidh méadú ar líon na n-éileamh go deireadh 2011 de thoradh na gníomhaíochta measta a bhaineann le dliteanais DF/DP/DR an FSS.

Gníomhaíocht na nÉileamh DF/DP/DR

Éilimh de bharr Mí-úsáid Ghnéasach

Baineann na héilimh seo le mí-úsáid páistí i scoileanna lae go háirithe, is é sin, scoileanna náisiúnta atá á maoiniú ag an Roinn Oideachais agus Eolaíochta ach atá á mbainistiú ag patrúin/bainisteoirí nó ag Boird Bainistíochta (ó 1975 i leith). Baineann líon beag de na héilimh le mí-úsáid in institiúidí cónaithe. Baineann catagóir eile le mí-úsáid líomhnaithe fhisiciúil nó ghnéasach in údarais eile Stáit.

Fuair an GES 512 éileamh maidir le mí-úsáid fhisiciúil agus ghnéasach ón Roinn Oideachais agus Eolaíochta, ón Roinn Sláinte agus Leanaí agus ón Roinn Dlí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóirithe Dlí. As na héilimh seo, tá 169 gníomhach faoi láthair agus tá 343 ceann socraithe.

Anuas air sin, tá an GES ag láimhseáil 51 cás ó ghearánaithe, ó iarchónaitheoirí institiúidí faoi stiúir lucht an chreidimh ar bhuaile an mhí-úsáid fhisiciúil agus/nó ghnéasach go mór iad. Cásanna iad seo a thagann chun cinn ón gComhaontú Slánaíochta idir an Stát agus pobail áirithe chreidimh.

Éilimh Chaillteanais Éisteachta

Tugadh éilimh chaillteanais éisteachta Óglaigh na hÉireann don GES lena láimhseáil le héifeacht ó Mheán Fómhair 2005. Ba phunann éileamh iarmharach í seo a bhain le héilimh stairiúla chaillteanais éisteachta a tógadh in aghaidh an Aire Cosanta. Aistríodh 1,239 éileamh gníomhach agus suanach ón Roinn Cosanta go dtí an GES ó 2005 i leith, agus réitíodh 906 de na héilimh seo go dtí seo.

BAINISTÍOCHT RIOSCA I nDÁIL LE DLITEANAS FOSTÓRA, DLITEANAS POIBLÍ AGUS DOCHAR DO RÉADMHAOIN

Tá an cúram reachtúil ar an GES comhairle agus cúnamh a chur ar fáil d'údarais Stáit rioscaí a d'fhéadfadh a bheith mar chúis díobhála pearsanta nó dlíthíochta i leith dochair do réadmhaoin a láimhseáil. Tá oibleagáid dlí ar na húdarais an GES a chur ar an eolas maidir le haon teagmhas a d'fhéadfadh a bheith mar chúis ar éileamh; tá 10,387 fógra faighte acu maidir le teagmhais dhíobhálacha ó bunaíodh iad. Tá sé ríthábhachtach go dtuairisceofar teagmhais go luath le go n-éireoidh le héilimh agus gur féidir rioscaí a bhainistiú. Tugann sé an deis dianfhiosrú a dhéanamh go luath ar theagmhais atá i bhfad níos tromchúisí d'fhonn ceist an dliteanais a dhéanamh amach roimh dhlíthíocht ar bith. Tugann sonraí faoi theagmhais dhíobhálacha deis don GES aon phátrúin atá faoi bhun an chaighdeáin a shainiú a d'fhéadfadh laigí a nochtadh i nósanna imeachta sláinte agus sábháilteachta atá ann faoi láthair nó nósanna imeachta maidir le bainistíochta riosca dlíthíochta.

Tá ceangail láidre cruthaithe ag an GES leis na húdaráis Stáit ar fad le dea-chleachtas bainistíocht riosca a chur chun cinn. Tá an méid is mó riosca ag baint le hÓglaigh na hÉireann, le Seirbhís Príosún na hÉireann, leis an nGarda Síochána, le hOifig na nOibreacha Poiblí agus leis an Roinn Talmhaíochta agus Bia mar gheall ar líon na ndaoine atá fostaithe iontu agus ar na cineálacha gníomhaíochta a bhíonn ar bun acu.

Grúpa Speisialta um Uimhreacha agus Caiteachas na Seirbhíse Poiblí

Moladh sa tuarascáil ar chlár an Ghrúpa Speisialta um Uimhreacha agus Caiteachas na Seirbhíse Poiblí 'úsáid níos fairsinge ag Ranna go ginearálta as seirbhísí bainistíocht riosca an GES'. Ag leanúint ar aghaidh uaidh seo, thug an Roinn Airgeadais fógra foirmiúil don uile Roinn i seirbhísí bainistíocht riosca an GES i dtaca le moladh, sa chás cuí, gur cheart na seirbhísí seo a chur in ionad seirbhísí sainchomhairliúcháin um bainistíocht riosca a sholáthraítear go seachtrach agus in ionad cinn chostasacha.

Córais Bhainistíocht Riosca i leith Sláinte agus Sábháilteachta

Tá spreagadh tugtha ag an GES d'údarás Stáit córais chuimsitheacha bainistíochta i leith sláinte agus sábháilteachta a chur i bhfeidhm a bhfuil tagarmharcáil idirnáisiúnta déanta orthu. I measc na samplaí a baineadh amach go dtí seo tá siad seo a leanas:

- *Óglaigh na hÉireann* – chuir an GES iniúchtaí bliantúla faireachais de chuid Aonaid Óglaigh na hÉireann (lena n-áirítear na hÓglaigh Cúlta) i gcrích agus bhain aonaid uile Óglaigh na hÉireann an caighdeán riachtanach amach.
- *Seirbhís Príosún na hÉireann* – cuireadh an Córas nua Bainistíocht Riosca i leith Sláinte agus Sábháilteachta i bhfeidhm in dá thriailsuíomh agus tá tús curtha leis i ngach ceann eile;
- *An Garda Síochána* – cheap Foireann Straitéiseach an Gharda Síochána Plean Gníomhaíochta leis na moltaí in *Athbhreithniú ar Bhainistíocht Riosca i leith Sláinte agus Sábháilteachta sa Gharda Síochána* a chur i bhfeidhm;
- *Oifig na nOibreacha Poiblí (OOP)* – cuireadh athbhreithniú ar na córais bhainistíocht riosca san OOP i gcrích agus d'eisigh an GES a gcuid torthaí agus moltaí chuig an OOP;
- *Na Coimisinéirí Ioncaim* – sholáthair an GES plean gníomhaíochta lena gcuid moltaí san athbhreithniú ar chórais bhainistíocht riosca a chur i bhfeidhm;
- *An Roinn Talmhaíochta, Iascaigh agus Bia* – rinneadh athbhreithniú ar bhainistíú riosca i ngníomhaíochtaí iascaigh na Roinne agus tá dréacht-tuarascáil á cur le chéile san am i láthair. Tá an Roinn seo ag cur mholtaí athbhreithnithe an GES i bhfeidhm i ngach réimse eile;
- *Údaráis eile Stáit* – tugadh aghaidh ar thionscnaimh i ndáil le córais bhainistíocht riosca freisin in Oifig Thithe an Oireachtais agus sa tSeirbhís Promhaidh.

Idirchaidreamh le húdaráis Stáit

Chomh maith leis an obair leis na húdaráis liostaithe thuas, bhunaigh an GES Gréasán Bainistíocht Riosca. Tá sé mar aidhm ag an nGréasán cur leis an dul chun cinn leanúnach atá á dhéanamh ar bhainistíocht rioscaí sláinte agus sábháilteachta sna húdaráis Stáit. Cuireann sé fóram ar fáil inar féidir pearsanra sláinte agus sábháilteachta agus lucht bainistíochta riosca dlíthíochta an t-eolas agus an taithí atá acu a roinnt.

Seirbhísí Sainchomhairliúcháin Riosca Ghinearálta

Gach bliain, déanann an GES clár oibre bainistíocht riosca DF/DP/DR a phleanáil agus a chur i bhfeidhm bunaithe ar anailís treochta i leith sonraí éilimh agus teagmhais, ar cheanglais agus ar bhreithiúnais dlí, agus ar aon fhorbairtí i mbainistíocht riosca dlíthíochta go náisiúnta nó go hidirnáisiúnta. Sa mhullach air sin, fuarthas de bhreis ar 300 fiosrúcháin ad hoc le haghaidh seirbhísí comhairle agus sainchomhairliúcháin.

I measc na n-oibreacha a cuireadh i gcrích in 2009 bhí siad seo a leanas:

- Flú H1N1 – soláthar leanúnach comhairle, go háirithe i ndáil le saincheisteanna slánaíochta agus le planáil teagmhais;
- Torann – i bhfianaise reachtaíocht nua in 2007, seoladh tionscnaimh sna húdaráis Stáit uile in 2008/09 le hathbhreithniú a dhéanamh ar na gníomhaíochtaí uile a bhféadfadh bheith ina mbunús le héilimh maidir le cailteanas éisteachta de bharr torainn;
- I gcomhar leis an Roinn Oideachais agus Scileanna, an tÚdarás Sláinte agus Sábháilteachta agus an Tionscnamh Pleanála le haghaidh Forbairt Scoile, cheap an GES foireann phraiticiúil uirlisí le cúnamh a thabhairt do scoileanna córais bhainistíocht riosca i leith sláinte agus sábháilteachta a chur i bhfeidhm. Áirítear leis seo treoir, tagairt, ceisteanna coitianta agus samplaí oibríthe, etc. Tá sí á tabhairt chun críche faoi láthair agus beidh sí ar fáil i scoileanna in 2010;
- I ndiaidh athbhreithniú ar bhainistíocht riosca i leith cuairteoirí ag suíomhanna oidhreacht Oifig na nOibreacha Poiblí a tosaíodh go luath in 2008, inar tógadh sampla as ocht gcinn de na suíomhanna ba mhó, d'eisigh an GES a gcuid torthaí agus moltaí chuig an OOP go luath in 2009;
- D'fhoillíodh a chur in iúl go mbeineann Aonad Bainistíocht Riosca DF/DP an GES a gcuid seirbhísí amach de réir na gcaighdeán is airde i leith seirbhíse do chustaiméirí, creidiúnaíodh an tAonad don chaighdeán, Córas Bainistíochta Cáilíochta ISO 9001.

Feidhmeanna Córais BhaincÉireachta

I mí an Mhárta 2010, tharmlig an Rialtas roinnt d'feidhmeanna córais bhaincÉireachta an Aire Airgeadais chuig GBCN. Ceanglaítear ar GBCN na feidhmeanna seo a chomhlíonadh de réir teoracha ar bith ón Aire. Féadfar na príomhfeidhmeanna a tarmligeadh chuig GBCN agus na paraiméadair a leagadh amach sna treoirlínte a achoimriú mar seo a leanas:

- plé a thionscnamh leis na hinstiúidí creidmheasa a chlúdaítear lena riachtanais dhóchúla chaipitil a dhéanamh amach;
- dul i mbun idirbheartaíochta faoi théarmaí agus faoi choinníollacha ina n-infheistíofar aon chaipiteal a gheofar ón Stát.
- aon scairshealbha Aire sna hinstiúidí seo a bhainistiú.

Tá sealúchas ag an Aire i gcúig instiúid: Banc na hÉireann, Banc-Aontas Éireann, Banc Angla-Éireannach, Cumann Foirgníochta Forleithheadach na hÉireann agus an Cumann Oideach Foirgníochta. Instiúidí liostaithe iad Banc na hÉireann agus Banc-Aontas Éireann ina bhfuil scairshealbha indíreacha ag an Aire tríd an gCúlchiste Náisiúnta Pinsean. Náisiúnaíodh Banc Angla-Éireannach agus d'infheistigh an Stát i Scaireanna Infheistíochta Speisialta sa dá chumann foirgníochta; ciallaíonn na téarmaí a leagadh amach go bhfuil siad faoi rialú an Aire.

Díríodh an obair thosaigh sna réimsí baincÉireachta ar an anailís ar riocht airgeadais Bhanc na hÉireann agus Bhainc-Aontas Éireann. Thug GBCN comhairle don Roinn Airgeadais, freisin, faoi shaincheisteanna ar leith baincÉireachta. Chomh maith leis sin, chuaigh GBCN, i gcomhar leis an Roinn Airgeadais, i mbun idirbheartaíochta le Banc na hÉireann agus le Banc-Aontas Éireann roimh Ráiteas BaincÉireachta an Aire os coinn na Dála an 30 Márta 2010 inar leag sé sonraí amach faoi na ceanglais athbhreithnithe chaipitil le haghaidh instiúidí airgeadais arna socrú ag an Rialtóir Airgeadais. Áiríodh leis seo an idirbheartaíocht a spreag an comhaontú le Banc na hÉireann faoi na téarmaí agus coinníollacha ina gcuirfí tacaíocht Stáit ar fáil mar chuid de chruinniú caipitil an bhainc a fógraíodh an 26 Aibreán 2010.

An Cúlchiste Náisiúnta Pinsean

An Cúlchiste Náisiúnta Pinsean

Bunaíodh an Cúlchiste Náisiúnta Pinsean i mí Aibreáin 2001. Tá sé mar aidhm acu na costais as leas sóisialach agus as pinsin seirbhíse poiblí ó 2025 ar aghaidh a bhaint amach a oiread agus a d'fhéadfaí. Meastar go dtiocfaidh ardú mór ar na costais seo de bharr aosú an daonra.

Tá an Ciste á rialú ag Coimisiún an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean, ar comhlacht corpraithe iad a cheap an tAire Airgeadais agus lena n-áirítear, de bhrí oifige, Príomhfheidhmeannach GBCN. Ar fheidhmeanna an Choimisiúin tá cinneadh agus cur i bhfeidhm straitéis infheistíochta an CNP de réir a mbeartais infheistíochta reachtúla. Ceanglaíonn an beartas seo ar an CNP a bheith infheistithe leis an uasmhéid iomlán toraidh airgeadais a chinntiú má bhíonn an oiread riosca inghlactha dar leis an gCoimisiún. Tugann an Coimisiún aghaidh ar a gcuid feidhmeanna trí GBCN, a ceapadh mar bhainisteoir an Chiste ar feadh deich mbliana go dtí Aibreán 2011.

Ceanglaítear ar an gCoimisiún tuarascáil bhliantúil agus cuntais an Chiste a chur faoi bhráid an Aire Airgeadais. Foilsítear iad seo go leithleach.

INFHEISTÍOCHTAÍ FAOI THREOIR

An 30 Márta 2009, thug an tAire Airgeadais treoir don Choimisiún €3.5 billiún de scaireanna tosaíochta a d'eisigh Banc na hÉireann a infheistiú. An 12 Bealtaine 2009, thug sé treoir don Choimisiún €3.5 billiún de scaireanna tosaíochta a d'eisigh Banc-Aontas Éireann PLC (BAE) a infheistiú. Rinneadh na hinfeistíochtaí seo tar éis dianphlé idir an Rialtas, Banc na hÉireann agus BAE. Bhí sé mar aidhm leis an bplé riocht caipitil an dá bhanc liostaithe seo a dhaingniú. Tugadh na treoracha seo faoin Acht um Infheistíocht an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean agus Forálacha Ilghnéitheacha, 2009, a thugann an chumhacht don Aire an Coimisiún infheistiú a threorú in institiúidí liostaithe creidmheasa a mheastar “*gur gá, na feidhmeanna sin a chomhlíonadh ar mhaithe le leas an phobail — (a) suaitheadh tromchúiseach ar gheilleagar an Stáit a leigheas; (b) damáiste tromchúiseach a d'fhéadfaí a dhéanamh do chóras airgeadais an Stáit a chosc agus cobhsaíocht leantach an chórais sin a áirithiú.*”

Tá na hinfeistíochtaí faoi Threoir ina gcuid den Chúlchiste Náisiúnta Pinsean agus fabhróidh aon ioncam nó gnóthachain chaipitil ó na sócmhainní seo don Chiste. Ní bhaineann athrú ar bith ar dháta na céadtarraingthe anuas ón gCiste leis na hinfeistíochtaí faoi Threoir – 2025.

Maoiníodh na hidirbhearta le €4 billiún ó acmhainní a bhí sa Chiste cheana féin agus le €3 billiún ó thús-uail ó ranníocaíochtaí an Stáit don Chiste do 2009 agus 2010.

FEIDHMÍOCHT

Déantar feidhmíocht an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean a thuairisciú ar thrí leibhéal le (i) an Phunann Lánroghnach, (ii) na hinfeistíochtaí faoi Threoir, agus (iii) an Ciste iomlán a chur san áireamh.

Thuill an Phunann Lánroghnach toradh 20.6 faoin gcéad in 2009. Ó cuireadh bun faoin gCiste in 2001, tá toradh bliantúlaithe 2.6 faoin gcéad in aghaidh na bliana seachadta ag Punann Lánroghnach an Chiste. Agus na scaireanna tosaíochta bainc agus na barántais lena mbaineann san áireamh, a choinnítear ar a gcostas agus ar nialas faoi seach, thaifead an Ciste toradh 11.5 faoin gcéad in 2009.

Feidhmíocht an Chiste

	Feidhmíocht 2009 %	Feidhmíocht ó bunaíodh é* %
Punann Lánroghnach	20.6	2.6
Infheistíochtaí faoi Threoir	0.0	0.0
Iomlán	11.5	1.7

* Aibreán 2001 go dtí an 31 Nollaig 2009 bliantúlaithe

Tá toradh dearfach an Chiste in 2009 inchurtha i leith fheidhmíocht a chuid infheistíochtaí cothromais. I rith na bliana 2009, d'aisphreab na margaí uile, amach ón tSeapáin, go láidir ó leibhéal ísle ag deireadh 2008. D'éirigh sách maith le gnáthscaireanna margaidh atá ag teacht chun cinn.

Amhail an 31 Nollaig 2009, b'ionann luach iomlán an Chiste agus €22.3 billiún.

LEITHDHÁILEADH SÓCMHAINNÍ

Tá straitéis leithdháilte sócmhainní an Chiste dírithe go príomha ar phunann éagsúlaithe gnáthscaireanna agus sócmhainní fírinneacha a chur le chéile, ar an mbonn go bhfeidhmeoidh sócmhainní den sórt sin níos fearr ná sócmhainní airgeadais ar nós bannaí agus airgead tirim thar thréimhse fhada shealúchais, sula ndéanfar eisíocaíochtaí móra as an gCúlchiste.

Sheachain an Ciste gnáthscaireanna a dhíol de réir íospointí margaidh le costas na nInfheistíochtaí faoi Threoir a bhaint amach. In áit é sin a dhéanamh sholáthair sé an €4 billiún a bhí ag teastáil ó acmhainní an Chiste, óna chúlchistí airgid agus ó dhíol a phunainne banna rialtais den chuid is mó. Mar thoradh air seo, tá leibhéal níos airde d'infheistíocht luaite ghnáthscaire arb ionann é agus 80 faoin gcéad ag an bPunann Lánroghnach i ndiaidh chríochnú an athchlaipitithe i mí na Bealtaine, i gcomparáid le 57 faoin gcéad sula ndearnadh na hinfeistíochtaí gnáthscaire tosaíochta. Bhain an Ciste earraíocht as an margadh láidir gnáthscaire lena riosca dearbh agus a nochtadh do mhargaí gnáthscaire a laghdú trí dhíol céimnithe gnáthscaire €2.7 billiún i gcaitheamh na code eile den bhliain. Tháinig laghdú ar nochtadh na Punainne Infheistíochta do na margaí luaite gnáthscaire anuas go 63 faoin gcéad faoi dheireadh na bliana.

Aistríodh sócmhainní cistí pinsin (€993 milliún) deich n-ollscoil agus gcomhlacht Stáit neamhthráchtála chuig an CNP an 31 Nollaig 2009 agus cuireadh iad do shochar i gcoinne ranníocaíocht bhliantúil an Stáitchiste. Rinneadh iad seo a thrasdhlú i leithdháileadh sócmhainní an Chiste le linn mhí Eanáir 2010.

Leithdháileadh Sócmhainní an CNP amhail an 31 Nollag 2009	% den Chiste Iomlán	% den Phunann Lánroghnach*	% den Tagarmharc
Gnáthscair Mhór	33.9	52.8	48.4
Gnáthscair Bheag	3.3	5.1	5.0
Gnáthscair Mhargáí Atá ag Teacht Chun Cinn	3.5	5.4	5.0
Gnáthscair Iomlán Liostaithe	40.7	63.3	58.4
Bannaí	5.5	8.5	8.0
Airgead	12.1	18.8	23.5
Sócmhainní Iomlána Airgeadais	17.6	27.3	31.5
Gnáthscair Phríobháideach	2.8	4.3	4.3
Réadmhaoin	1.7	2.7	3.0
Tráchtearraí	0.7	1.1	1.6
Sócmhainní Iomlána Eile	5.2	8.1	8.9
Cistí Airgeadra agus Leithdháilte			
Sócmhainní	0.8	1.3	1.2
Sócmhainní Iomlána Toraidh Dheirbh	0.8	1.3	1.2
Sócmhainní arna n-aistriú an 31 Nollaig 2009 ó Chistí Pinsin Ollscoile agus Comhlachta Stáit Neamhthráchtála	4.4		
Punann Lánroghnach Iomlán	68.7	100.0	100.0
Infheistíochtaí faoi Threoir	31.3		
Ciste Iomlán	100.0		

* Riomhtar aicmí sócmhainne mar chéatadán den Phunann Lánroghnach lúide sócmhainní a aistríodh an 31 Nollaig 2009

Príomhghníomhaíochtaí GBCN

Is iad príomhghníomhaíochtaí GBCN mar Bhainisteoir Ciste:

- comhairle maidir le beartais a sholáthar do Choimisiún an CNP;

- straitéis infheistíochta an Chiste a chur i bhfeidhm;
- bainisteoirí infheistíochta agus sainmheáin infheistíochta a roghnú agus athbhreithniú a dhéanamh ar conas atá siad ag feidhmiú;
- maoirseacht a dhéanamh ar infheistíochtaí faoi threoir an Chiste i scaireanna tosaíochta bainc agus monatóireacht a dhéanamh ar riocht airgeadais na n-institiúidí lena mbaineann;
- rialuithe an Chiste a fhorbairt agus a fheidhmiú lena chinntiú go bhfuil an Ciste á bhainistiú laistigh de na paraiméadair atá leagtha síos ag an gCoimisiún agus go n-íoslaghdófar rioscaí oibriúcháin an Chiste;
- ráitis airgeadais an Chiste a ullmhú agus monatóireacht a dhéanamh ar fheighlí domhanda an Chiste.

An Gníomhaireacht Airgeadais D'fhorbairt Náisiúnta

An Gníomhaireacht Airgeadais D'fhorbairt Náisiúnta

Bunaíodh an Gníomhaireacht Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta (GAFN) an 1 Eanáir 2003 le comhairle airgeadais a sholáthar d'údaráis Stáit a bhíonn ag tabhairt faoi thionscadail mhóra bhonneagair. Rinneadh a sainordú a leathnú ina dhiaidh sin chun freagracht iomlán a thabhairt dóibh as tionscadail áirithe faoin gComhpháirtíocht Phoiblí Phríobháideach (CPP) a sholáthar agus a sheachadadh, seachas tionscadail iompair agus CPPanna áirithe na n-údarás áitiúil. Comhlíonann sé a gcuid feidhmeanna trí GBCN. Is é Cathaoirleach an GAFN Príomhfheidhmeannach GBCN. Tá stiúrthóir GBCN mar Phríomhfheidhmeannach an GAFN.

Ceanglaítear ar an GAFN tuarascáil bhliantúil agus cuntais ar a gcuid gníomhaíochtaí a chur faoi bhráid an Aire Airgeadais. Foilsítear iad seo go leithleach.

Chomhlíon an GAFN a gcomhairle maidir le 48 tionscadal lena mbaineann comhluch caipitiúil de níos mó ná €6.5 billiún. Tá 26 díobh siúd ina CPPanna. Tá siad ag plé le níos mó ná 50 tionscadal gníomhach san am i láthair i gcomhar leis na Ranna/Gníomhaireachtaí urraíochta.

Ní hamháin go soláthraíonn siad comhairle airgeadais maidir le gach tionscadal a tharchuirtear chucu, is iad an GAFN an t-údarás ainmnithe soláthair d'aon cheann déag de na tionscadail seo. As an aon tionscadal déag seo, tarchuireadh ceithre cinn acu chuig an GAFN le haghaidh soláthair – dhá bheart scoite scoileanna, athfhorbairt an Cheolárais Náisiúnta agus an chéad bheart d'Institiúidí Tríú Leibhéal.

Rinneadh dul chun cinn i mórán tionscadal i gcaitheamh 2009 agus sa chéad leath de 2010. Seo a leanas sciar de na buaicpointí:

- Bhain an chéad bheart scoileanna a tarchuireadh chuig an GAFN le haghaidh soláthair céim na dtarraingtí anuas i mí an Mhárta 2009. Soláthróidh na ceithre scoil i Laois agus in Uíbh Fhailí 2,700 áit do dhaltáí agus tá siad le bheith réidh do na daltaí faoi mhí Mheán Fómhair 2010.
- Bhain an dara beart scoileanna a tarchuireadh chuig an GAFN céim na dtarraingtí anuas amach i mí an Mheithimh 2010. Freastalóidh na sé scoil i gCorcaigh, i Luimneach, i gCill Dara, i gCill Mhantáin agus sa Mhí ar thart faoi 4,700 dalta agus tá siad le bheith áitithe faoi mhí na Samhna 2011.
- Tarchuireadh an Ceoláras Náisiúnta chuig an GAFN le haghaidh soláthair i mí na Bealtaine 2008. Cuireadh beirt iarrthóirí ar ghearrliosta agus rinneadh tairiscintí a mheasúnú. Táthar ag súil le cinneadh gan mhoill ón Roinn Turasóireachta, Cultúir agus Spóirt.
- Áirítear sa chéad bheart d'Institiúidí Tríú Leibhéal áiseanna oideachais in Institiúid Teicneolaíochta Chorcaí, in Ollscoil Luimnigh, in Institiúid Teicneolaíochta Luimnigh agus áiseanna nua in Institiúid Ealaíne, Deartha agus Teicneolaíochta Dhún Laoghaire. Tarchuireadh chuig an GAFN é le haghaidh soláthair i mí Iúil 2009. Cuireadh tríú iarrthóirí ar ghearrliosta agus tá na tairiscintí deireanacha le cur isteach i mí Iúil 2010. Meastar go mbronnfar an conradh go luath in 2011.

- In 2009 agus go nuige seo in 2010, eisíodh tuairimí faoi Luach ar Airgead i ndáil leis na tionscadail seo a leanas:
  - An Chéad Bheart Scoileanna;
  - An Dara Beart Scoileanna;
  - Córas Náisiúnta Comhtháite Íomháithe Leighis (CNCIL);
  - Ospidéal Ollscoile Uinsinn;
  - Ionaid Seirbhíse Mótarbhealaigh;
  - Scéim Cóireála Fuíolluisce Chomhairle Contae Fhine Gall;
  - Líonra Achar Cathrach 2;
  - Dílárú Lár Tíre.
- Leanann an GAFN orthu ag cur comhairle airgeadais ar fáil le haghaidh roinnt mórthionscadail bhonneagair, lena n-áirítear Metro Thuaidh, DART faoi Thalamh agus Campas Príosúin Halla Bhaile na Sceach. Feidhmíonn an GAFN mar chomhairleoir airgeadais freisin don FSS i dtaca le roinnt mórthionscadail sláinte, lena n-áirítear an tOspidéal Náisiúnta Péidiatraiceach. Ina theannta sin, tá an GAFN i mbun dlúth-chomhoibriú le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath agus le húdaráis áitiúla eile i dtaca le roinnt tionscadal sna hearnálacha dramaíola agus uisce.
- Cuireadh líon áiseanna ar sholáthair an GAFN comhairle ina leith i gcrích in 2009 agus in 2010:
  - D'oscail na Cúirteanna Coiriúla Ceartais i mí na Samhna 2009, trí mhí sula rabhtas ag súil leis.
  - Táthar ag dréim leis go gcuirfear tús le hoibríochtaí sa Lárionad Tionóil, Baile Átha Cliath i mí Lúnasa 2010. Tá an foirgneamh faoi úinéireacht an Stáit. Tá sé á rith ar son an Stáit ag cuibhreannas earnála príobháidí thar thréimhse chonartha 25 bliain. Oibreoidh an Stát an Lárionad ag deireadh na tréimhse seo.
  - Osclaíodh Staidiam Aviva ar Bhóthar Lansdún go hoifigiúil i mí na Bealtaine 2010. Sholáthair an Stát €191 milliún don fhorbairt agus rinne an GAFN dícheall cuí san idirbheart ar son na Roinne Turasóireachta, Cultúir agus Spóirt.
  - Cuireadh tús le cur i bhfeidhm an Chórais Náisiúnta Chomhtháite Íomháithe Leighis (NIMIS) agus cuirfidh sé réiteach comhtháite gan scannán, gan pháipéar um bainistíocht faisnéise ar fáil le haghaidh íomháu raideolaíochta agus cairdeolaíochta ar fud na tíre.

Gníomhaireacht Náisiúnta Bainistíochta Sócmhainní

CUSPÓIR AGUS BUNÚ

Bhunaigh an Rialtas, mar chuid de réimse beart a ceapadh d'fhonn inmharthanacht roinnt institiúidí lántábhachtacha airgeadais a chosaint, an Gníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní (GNBS) faoi choimirce GBCN in 2009.

Ritheadh *Acht na Gníomhaireachta Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní 2009* sa dlí i mí na Samhna 2009. Bunaíodh GNBS go foirmiúil agus ceapadh a mBord i mí na Nollag 2009. Rinneadh forbairt ar thionscnamh GNBS laistigh de chomhchreat an AE a shonraítear i bhfoilseachán an Choimisiúin Eorpaigh, *Treoirlínte maidir le hIonramháil Sócmhainní Lagaithe*; cheadaigh an Coimisiún é, ag féachaint dá rialacha Státchabhrach, i mí Feabhra 2010.

Ceanglaítear ar GNBS tuarascáil bhliantúil agus cuntais ar a gcuid gníomhaíochtaí a chur faoi bhráid an Aire Airgeadais. Foilsítear iad seo go leithleach. Bainfidh an chéad tuarascáil bhliantúil leis an mbliain 2010. Ina theannta sin, cuirfidh GNBS tuarascáil ráithiúil faoi bhráid an Aire maidir lena gcuid gníomhaíochtaí agus le gníomhaíochtaí gach aonáin ghrúpa GNBS atá le cur os cionn gach Tí den Oireachtas.

PRÍOMHGHNÉITHE

Seo a leanas cuid de phríomhghnéithe GNBS:

- Oibríonn GNBS mar aonán neamhspleách tráchtála lena mbord féin. Is é Príomhoifigeach Feidhmiúcháin GNBS is freagrach chun críocha Acht an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993.
- Cuireann an GBCN roinnt seirbhísí gnó agus tacaíochta ar fáil do GNBS.
- Orthu seo tá teicneolaíocht faisnéise, próiseáil idirbhirt, rialú airgeadais, acmhainní daonna, rialú inmheánach, comhlíonadh, bainistíocht riosca agus seirbhísí cistíochta. Táthar ag súil go mbeidh suas le 100 croífhóireann ar fostú ag GNBS sa deireadh ag a mbeidh scileanna airgeadais, baincéireachta, réadmhaoine, creidmheasa agus riosca agus go n-oibreoidh siad i gcomhar le roinnt sainsoláthróirí seirbhíse.
- Gníomhaireacht um bainistíocht sócmhainní iad GNBS a bhfuil de chumas acu dearcadh níos fadtréimhsí a ghlacadh i dtaobh iasachtaithe agus sócmhainní sa mhéid agus go ndéanann sé ciall amhlaidh a dhéanamh ó thaobh na tráchtála de.
- Gníothóidh siad thart faoi 81 billiún in iarmhéideanna iasachta ó chúig institiúid rannpháirteacha – Banc-Aontas Éireann, Banc Angla-Éireannach, Banc na hÉireann, an Cumann Oideach Foirgníochta agus Cumann Foirgníochta Forleithheadach na hÉireann. Is iad na hiasachtaí a ghnóthófar iasachtaí tuillmheacha agus neamhthuillmheacha na n-iasachtaithe, mar aon le nochtadh suntasach don earnáil réadmhaoine. Táthar ag súil leis go n-aistreofar an phunann iomlán iasachtaí faoi mhí Feabhra 2011.
- Mar mhalairt ar na hiasachtaí seo, déanfaidh GNBS breithniú ar na hinstiúidí trí bhannaí sinsearach agus trí fhobhannaí a eiseofar de réir lascaine mhór. Ina dhiaidh sin, is féidir leis na hinstiúidí na hurrúis seo a úsáid mar chomhthaobhacht leis an mBanc Ceannais Eorpach agus leis an margadh d'fhonn leachtacht a dhaingniú. Ní bheidh urrúis arna n-eisiúint ag GNBS ina gcuid den Fhíchas Ginearálta Rialtais arna shainiú ag Eurostat.
- Tuartar go bhfritháireoidh ús ar na hiasachtaí tuillmheacha arna ngnóthú ag GNBS costas úis na n-urrús arna n-eisiúint acu.

Airgeadas, Teicneolaíocht & Riosca

Soláthraíonn Lucht Stiúrthóireachta GBCN um Airgeadas, Teicneolaíocht agus Riosca seirbhísí comhroinnte sna réimsí seo a leanas: rialú airgeadais, bainistíocht riosca, teicneolaíocht faisnéise agus próiseáil idirbhearta do gach gnólacht ar leith de chuid GBCN.

Tá éilimh bhreise tagtha ar an Lucht Stiúrthóireachta um Airgeadas, Teicneolaíocht agus Riosca de bharr méadú ar shainchúram GBCN le blianta beaga anuas. Díríodh in 2009 ar chórais bhainistíocht riosca um leachtacht agus creidmheas contrapháirtí a fheabhsú, ar sheirbhísí tacaíochta do GNBS a leagan amach agus ar dhaingniú ghréasáin GBCN a neartú. Cinntíodh go ndearnadh comhtháthú iomlán ar thabhairt isteach táirgí nua agus forbairt gnólachtaí nua laistigh de ghréasán cuimsitheach chóras agus rialúchán GBCN tar éis planáil chúramach a dhéanamh. Is rithábachtach an teicneolaíocht faisnéise agus rinneadh forbairt ar chórais le tacaíocht a thabhairt do ghnóthaí de réir mar is gá. Próiseáladh idirbhearta lena bhain sreabhadh airgid €1,119 billiún le linn na bliana.

Tá sé mar aidhm ag GBCN rioscaí a rialú agus a láimhseáil de réir na gcaighdeán gairmiúil is airde, agus mionathríonn siad a rialuithe agus a gcleachtais bhainistíocht riosca ar bhonn leanúnach agus cuireann siad leo chun athruithe gnó, margaí, táirgí agus dea-chleachtais a thagann chun cinn a léiriú.

BAINISTÍOCHT RIOSCA

Is iad bunchuspóirí GBCN i leith bainistiú fiach leachtacht chuif a chinntiú don Státchiste agus costais fónaimh d'fhiachas a choimeád a ísle agus is féidir faoi réir leibhéal inghlactha riosca. Is féidir na rioscaí a fheiceann GBCN a rangú ina riosca margaidh, riosca leachtachta, riosca creidmheasa an chontrapháirtí agus riosca oibriúcháin.

I gcás riosca margaidh, tá sraith chuimsitheach nósanna imeachta um bainistíocht riosca leagtha amach ag GBCN le tionchar gluaiseachtaí ar rátaí úis agus ar rátaí malairte eachtraí a chainníochtú agus a láimhseáil go tráthúil. Áirítear leis na huirlisí bainistíocht riosca córais le híogaireacht costas buiséadaithe as fónamh d'fhiachas a chainníochtú, sa bhliain reatha agus sna blianta amach romhainn, go gluaiseachtaí ar rátaí margaidh.

Baineann rioscaí leachtachta, agus rioscaí leachtachta maoinithe go háirithe, leis an ngá le dóthain airgid le gach dliteanas a láimhseáil de réir mar a thagann siad chun cinn. Déantar monatóireacht agus rialú gníomhach orthu seo. Tá nósanna imeachta comhtháite i bhfeidhm lena chinntiú go ndéanann GBCN bainistiú ar uainiú agus ar líon na n-eisiúintí chun leachtacht chuif a chinntiú. I rith 2009, chuir an tAonad Rioscaí feabhas ar shamhlacha próifílithe i leith rioscaí leachtachta mar fhreagairt ar riachtanas iasachtaíochta an Státchiste agus ar an luaineacht sna margaí.

Déantar monatóireacht laethúil in aghaidh teorainneacha formheasta ar neamhchosaintí creidmheasa contrapháirtí a éiríonn as taic a chuirfear síos, chomh maith le hidirbhearta ar dhíorthaigh. Tá córas cuimsitheach i bhfeidhm ag GBCN lena riosca creidmheasa a láimhseáil le hinstiúidí airgeadais eile. Déantar neamhchosaintí a thomhas ar bhonn fíor-am comhiomlán thar phunanna éagsúla GBCN. Déantar monatóireacht leanúnach ar chontrapháirtithe le haghaidh aon eachtra a d'fhéadfadh cur isteach ar a n-acmhainneacht creidmheasa agus bíonn na teorainneacha contrapháirtí ar fad faoi réir mionphróiseas leanúnach athbhreithnithe.

Déantar rialú ar rioscaí oibriúcháin le dianbheartais agus dian-nósanna imeachta a bhaineann le híocaíochtaí agus trí fheidmeanna a deighilt, i gcomhlíonadh dea-chleachtais san earnáil airgeadais. Tá an fhreagracht ar gach aonad gnó as rioscaí oibriúcháin a bhainistiú agus forlíonann an obair a dhéanann Aonaid Rialaithe agus Chomhlíonta GBCN agus an t-iniúchóir inmheánach atá ann faoi láthair, PricewaterhouseCoopers í sin.

Tagarmharc Bainistiú Fiach

Léiríonn Tagarmharc na bhFiachas Náisiúnta na haidhmeanna meántéarmacha i leith bhainistiú fiach an Státchiste agus léiríonn sé punann ina bhfuil próifíl úis, fad agus struchtúr aibíochta atá comhsheasmhach le treoirlínte atá leagtha amach ag an Aire Airgeadais.

Cuireann an córas tomhais i leith fheidhmíocht an Tagarmhairc na staideanna airgid atá carntha san áireamh, mar aon leis an nglanluach láithreach atá ar shreabhadh airgid sa todhchaí. Ní hamháin go ríomhann sé an tionchar a bhíonn ag gníomhaíochtaí GBCN ar an mbliain atá á hathbhreithniú, ach ríomhann sé an tionchar réamh-mheasta a bhíonn acu ar fhad iomlán an fhéich freisin. Rinne PricewaterhouseCoopers iniúchadh ar thomhas na feidhmíochta a rinneadh i gcomparáid leis an Tagarmharc agus ar na torthaí a baineadh amach. D'éirigh le GBCN €149 milliún sa bhreis ar a dtagarmharc in 2009 a ghnóthú.

Tá forbairt déanta ag GBCN ar uirlisí bainistíocht riosca, ina n-ionchorpraítear íogaireacht agus anailís Luach ar Riosca araon. Déanann na huirlisí seo tomhas ar íogaireacht ráta úis na feidhmíochta i gcomparáid leis an Tagarmharc. Baintear úsáid as teorainneacha riosca le neamhchosaint feidhmíochta GBCN a rialú laistigh de réimse inghlactha.

Tá córais i bhfeidhm ag GBCN a ligeann dóibh mioneolas a áireamh gach lá i ndáil le feidhmiú agus bainistíocht riosca agus soláthraíonn an córas an mioneolas sin go leictreonach dá mbainisteoirí punainne agus don ardbhainistíocht.

Tá bearta Luach ar Riosca agus íogaireachta bunaithe ar shonraí stairiúla agus ní airbheartaíonn siad ach meastachán a dhéanamh ar an uasriosca dóchúil aníos go leibhéal sainithe muiníne i ngnáthchoinníollacha margaidh. Baintear úsáid as tástálacha struis le cur leis na bearta seo trí mheastachán a dhéanamh ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith acu ar an mbuiséad fónaimh d'fhiachas agus ar fheidhmíocht Thagarmharc GBCN a d'fhéadfadh tarlú i ndianchoinníollacha margaidh.

Baintear úsáid as tástáil siar freisin le cumhacht réamhfháistineach na samhla Luach ar Riosca a dheimhniú. Sa phróiseas seo, déantar comparáid idir an fheidhmíocht iarmhír agus na meastacháin a rinneadh réamhaisnéis orthu ag baint úsáide as an tsamhail Luach ar Riosca.

INIÚCHADH

De réir ceanglais reachtúla, déanann an tArd Reachtaire Cuntas agus Ciste iniúchadh ar GBCN. Tá feidhm iniúchta inmheánaigh i bhfeidhm ag GBCN ó bunaíodh iad a chomhlíonann dea-chaighdeáin rialachais chorparáidigh. Cuireann gnólacht seachtrach iniúcháirí leis an obair seo. Faoi láthair, tá PricewaterhouseCoopers ag tabhairt faoin obair iniúchta inmheánaigh seo.

Braitheann córas rialaithe inmheánaigh GBCN ar dhian-neamhspleáchas ó fheidhmeanna monatóireachta agus rialaithe ó thaobh eagair de, ar dheighilt dualgas agus ar chur i bhfeidhm na bprionsabal déantóra/seiceálaí i leith gach gníomhaíochta. Fuair GBCN tuairiscí sásúla ar ais óna n-iniúcháirí seachtracha agus inmheánacha araon maidir lena ngnó don bhliain 2009.

Is ann do Choiste Iniúchta GBCN, Coiste Iniúchta an CNP agus Coiste Iniúchta GNBS a thugann tuairiscí do Choiste Comhairleach GBCN, Coimisiún an CNP agus Bord GNBS faoi seach. Rinne na Coistí Iniúchta seo athbhreithniú ar éifeachtacht rialuithe GBCN agus soláthraithe seirbhíse eile trí chruinnithe a reáchtáil leis an lucht bainistíochta, le hOifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste, agus leis an Iniúcháir Inmheánach.

Feidhmeanna Eile

Chomh maith lena gcroifheidhm airgead a fháil ar iasacht don Státchiste agus fiach a bhainistiú, tugann an Lucht Stiúrthóireachta um Maoiniú agus Bainistiú Fiach de chuid GBCN aghaidh ar roinnt feidhmeanna breise, lena n-áirítear:

Clár Pháipéar Tráchtála na Gníomhaireachta Airgeadais do Thithe

Faigheann GBCN airgead ar iasacht ar son an HFA faoina gclár Páipéir Thráchtála Ilaireadra atá ar luach €6 billiún. Tugtar iasachtaí an HFA ar iasacht d'údaráis áitiúla le haghaidh tithíocht shóisialta agus tionscadail choimhdeacha. Tá iasachtaí an HFA faoi ráthaíocht an Aire Airgeadais, agus tá na rátálacha creidmheasa gearrthearma is fearr ó Moody's agus ó Standard & Poor's ag an gclár. Ba é €3.6 billiún an méanmhéid a bhí le híoc faoin gclár in 2009.

Lársheirbhísí Cistíochta

Tógann Lársheirbhís Chistíochta (TLC) GBCN taiscí ó chomhlachtaí neamhthráchtála Stáit, ó údaráis rialtais áitiúil, ó Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte agus ó choistí gairmoideachais agus tugann sí airleacain dóibh. Is é an cuspóir ná rogha eile iomaíoch a thabhairt do na comhlachtaí sin le haghaidh a gcuid gnó cisteáin in ionad na hearnála baincíreachta agus coigiltis a bhaint amach don Státchiste dá bharr.

B'ionann an méanmhéid a tugadh ar iasacht do na comhlachtaí ainmnithe i rith 2009 agus €54.4 milliún. Cuireadh 634 taisce leis an SLC in 2009, lena bhain méan-iarmhéid €209 milliún.

Bainistíocht Leachtachta faoin mBanc Ceannais Eorpach

Téann GBCN i mbun oibríochtaí laethúla um bainistiú gearrthéarmach airgid le leibhéal iarmhéideanna airgid an Rialtais i mBanc Ceannais na hÉireann a rialú. Tugtar faoi seo mar chuid den bhainistíocht iomlán ar leachtacht i limistéar an euro ag an mBanc Ceannais Eorpach. B'ionann an láimhdeachas in 2009 agus €591 billiún.

Billí Idirghabhála um Earraí Talmhaíochta

Eisíonn GBCN Billí Idirghabhála um Earraí Talmhaíochta (BIETanna) thar ceann an Aire Talmhaíochta agus Bia. Comhlíonann siad riachtanas um maoiniú gearrthéarmach tríd an mbearna a chlúdach idir íocaíochtaí idirghabhála talmhaíochta a dhéanann an tAire Talmhaíochta agus Bia agus airgead a fhorchúiteamh ón AE. B'ionann an láimhdeachas in 2009 agus €465 milliún.

Cuntais Dhíomhaoine

Faoin *Acht um Chuntais Dhíomhaoine 2001* agus faoin *Acht um Polasaithe Árachais Saoil Neamhéilithe 2003*, déantar iarmhéideanna ar chuntais dhíomhaoine le bainc, le cumainn foirgníochta agus leis an bPost agus glanluach ina airgead ar pholasaithe áirithe árachais saoil a loghadh chuig an Stát go bliantúil le híoc amach chun críocha carthanachta nó chun críocha leas an phobail. Is gnách gurb í an tréimhse faoi choinne díomhaoineas a shocrú ná 15 bliana ón idirbheart ba dheireanaí a thionscain an custaiméir. I gcás polasaithe árachais saoil laistigh lena ngabhann téarma sonrath, is í an tréimhse ná cúig bliana tar éis dheireadh an téarma sin. Ráthaíonn an reachtaíocht ceart sealbhóirí cuntais agus polasaí a gcuid airgid a athéileamh aon uair ó na hinstitiúidí airgeadais.

Is é an Rialtas a dhéanann cinntí maidir le híoc amach. Tugann Bord na gCuntas Díomhaoine, a bunaíodh faoin *Acht um Chuntais Dhíomhaoine (Leasú) 2005*, comhairle ar réimsí tosaíochta le haghaidh maoiniú. Tá ról ag an mBord freisin maidir le monatóireacht a dhéanamh ar thionchar an mhaoinithe seo.

Ar feitheamh íoc amach, déanann GBCN bainistíocht ar an airgead sa Chiste. Bhí €135 milliún á bhainistiú ag GBCN ag deireadh mhí na Nollag 2009, i gcomparáid le €151 milliún ag deireadh 2008. Aistríodh tuairim is €41 milliún chuig an gCiste in 2009, agus athéilíodh €19 milliún ó chuntais a bhí díomhaoine roimhe sin. B'ionann na heisíocaíochtaí ón gCiste agus €38 milliún in 2009.

An Ciste Árachais Shóisialaigh

Tagann an t-ioncam ón gCiste Árachais Shóisialaigh ó ranníocaíochtaí Árachais Shóisialaigh Pá-Choibhneasa (ÁSPC) ag fostaithe, fostóirí agus daoine féinfhostaithe go príomha. Déantar íocaíochtaí ón gCiste i dtaobh míreanna mar Phinsin Stáit, Sochar Breoiteachta

agus Sochar Cuardaitheora Poist. Ó mhí Iúil 2001 i leith, tá GBCN ag déanamh bainistíú ar bharrachas carntha an Chiste, agus déantar feidhmíocht a thomhas i gcoinne tagarmhairc a chomhaontaítear leis an Aire Airgeadais.

I rith 2009, d'aistrigh GBCN €2.9 billiún ón gCiste siar chuig an Roinn Gnóthaí Sóisialacha agus Teaghlach. Ba é an t-iomlán a bhí á bhainistíú ag deireadh na bliana €157 milliún dá bharr. Aistríodh iarmhéid an Chiste siar chuig an Roinn faoi dheireadh mhí Aibreáin 2010.

Trádáil Astuithe

Leagadh amach freagairt na hÉireann ar a cuid tiomantas faoi Phrótacal Kyoto sa Straitéis Náisiúnta um Athrú Aeráide 2007-2012 a d'fhoilsigh an Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil in Aibreán 2007. De réir Phrótacal Kyoto, caithfidh Éire an fás faoina hastuithe a theorannú idir 2008-2012 go 13 faoin gcéad os cionn leibhéil 1990. Chomhaontaigh Éire le freagairt chomhbheartaithe mar bhall den Aontas Eorpach agus tá laghdú níos dúshlánaí glactha aici, leis an AE, le haghaidh iarthréimhse Kiótó aníos go 2020.

Sa tréimhse idir 2008 agus 2012, bhí sé i gceist ag Éirinn a sprioclaghdúithe a bhaint amach trí ghníomhartha intíre (79 faoin gcéad) agus ceannach Creidmheasanna Carbóin (21 faoin gcéad). Ainmníonn an tAcht um an gCiste Carbóin 2007 GBCN mar an nGníomhaire Náisiúnta Ceannaigh le haghaidh ceannach Creidmheasanna Carbóin ar son na hÉireann. Soláthraíonn an Státhiste maoiniú le haghaidh ceannach Creidmheasanna Carbóin don Chiste Carbóin a bunaíodh le hAcht 2007. Go nuige seo, cheannaigh GBCN 5,255 milliún aonad carbóin a seachadadh i gcuntas Chlárlann na hÉireann de chuid GBCN sa Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil. Is ionann na comhcheannacháin seo agus beagnach 30 faoin gcéad de na ceannacháin riachtanacha (18 milliún aonad) faoi mar a shonraítear sa Straitéis Náisiúnta um Athrú Aeráide 2007-2012.

Rinneadh athbhreithniú anuas ar an gceanglas i dtaca le Creidmheasanna Carbóin a cheannach le héifeacht na trá eacnamaíochta ar astuithe gáis cheaptha teasa in Éirinn a léiriú. Thug na figiúirí nua Fad go Sprioc le fios do thréimhse Kiótó 2008-2012 idir 1.3 milliún tonna agus 1.8 milliún tonna in aghaidh na bliana le haghaidh gach cinn de na cúig bliana idir 2008 agus 2012 i gcomparáid leis na 3.6 milliún tonna in aghaidh na bliana a measadh sa Straitéis Náisiúnta um Athrú Aeráide, nó iomlán de 6.5 milliún – 9 milliún tonna thar an tréimhse chúig bliana.

I bhfianaise na meastachán athbhreithnithe seo maidir le riachtanas an Rialtais creidmheasanna carbóin a cheannach, cinneadh deireadh a chur le ceannach creidmheasa carbóin de thuras na huaire.

Scéim na bhForas Creidmheasa 2009 (Ráthaíocht Dlíteanas Inghlactha)

I mí Mheán Fómhair 2008, leag an Rialtas socrú ráthaíochta amach d'fhonn gach taisce (cinn mhiondíola, tráchtála, institiúide agus idirbhainc), banna clúdaithe, banna sinsearach agus fofhiach dátaithe (caipiteal Shraith 2 Íochtarach) a chosaint leis na hinstiúidí airgeadais Éireannacha seo a leanas: Banc-Aontas Éireann, Banc Angla-Éireannach, Banc na hÉireann, an Cumann Oideach Foirgníochta, Irish Life and Permanent, Cumann Foirgníochta Forleiththeadach na hÉireann agus a gcuid fochuideachtaí formheasta. Chuaigh PostBank sa scéim ina dhiaidh sin. Clúdaíonn an ráthaíocht na háiseanna uile a luadh leis na hinstiúidí seo agus rachaidh sí in éag an 29 Meán Fómhair 2010.

I mí na Nollag 2009, thug an Rialtas scéim nua ráthaíochta isteach le soláthar do ráthaíocht dlíteanas bainc i ndiaidh an 29 Meán Fómhair 2010, ar aon dul le ráthaíochtaí i dtíortha eile an AE. Tugtar Scéim na bhForas Creidmheasa (Ráthaíocht Dlíteanas Inghlactha) 2009 (Scéim RDI) ar an scéim seo faoi *Alt 6(4) den Acht um Fhorais Chreidmheasa (Tacaíocht Airgeadais) 2008* agus tháinig sí i bhfeidhm an 9 Nollaig 2009. Cheap an tAire Airgeadais GBCN mar Oibreoir na Scéime RDI.

Tugann an Scéim RDI deis do Stát neamhchoinníollach do-chúlghairthe ráthaíocht a thabhairt maidir le dlíteanas incháilithe áirithe (lena n-áirítear taisc) de suas le haibíocht chúig bliana arna dtabhú ag institiúidí rannpháirteacha i rith na tréimhse ó dháta tosaithe na Scéime RDI go dtí an 29 Meán Fómhair 2010 i leith téarmaí agus coinníollacha áirithe. Déanfar athbhreithniú ar Scéim RDI ar bhonn leathbhliantúil ar a laghad le déanamh amach an mbeidh gá i rith an ama leis an tacaíocht airgeadais a sholáthraíonn an Scéim RDI.

Ar na dliteanais incháilithe a d'fhéadfadh bheith faoi ráthaíocht faoin Scéim RDI, tá siad seo a leanas:

- deimhnithe sinsearacha taisce gan urrús;
- páipéar tráchtála sinsearach gan urrús;
- bannaí agus nótaí eile sinsearacha gan urrús; agus
- taiscí.

D'fhéadfaí cláir iomlána um eisiúint fiachais a chur faoi ráthaíocht ionas go mbeidh na hurrúis uile arna n-eisiúint faoi na cláir seo faoi ráthaíocht. D'fhéadfaí institiúidí a ghlacann páirt i Scéim RDI fiach neamhráthaithe a eisiúint sa ghnáthbhealach.

Is féidir sonraí faoin scéim agus faoi na dliteanais atá faoi ráthaíocht ina leith a fháil ag www.ntma.ie.

Ráitis Airgeadais

Ráitis airgeadais arna-nullmhú ag Gníomhaireacht
Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta de réir Alt 12 den Acht um
Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990

1. Fiachas Náisiúnta na hÉireann
2. Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta – Cuntas Riaracháin
3. Ciste Bhanc Taisce an Phoist
4. An Cuntas Fuascaillte Seirbhísí Caipitiúla
5. Cuntas Réamh-ús Iasachtaí Náisiúnta
6. Cuntas na nIasachtaí Náisiúnta (Foirceannadh)
7. Cuntas Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Díbhinní nár Éilíodh)
8. Cuntas Infheistíochta Airgead Taisce
9. Cuntas ar Stoc ar Glacadh leis mar Íocaíocht ar Cháin Oidhreachta agus ar Dhleachtanna Báis
10. An Cúlchiste Mionchoigiltis
11. An Gníomhaireacht um Éilimh ar an Stát
12. Ciste na gCuntas Díomhaoin

Ráitis Airgeadais Fhiachas Náisiúnta na hÉireann

Don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

<u>Ráiteas ar Fhreagrachtaí na Gníomhaireachta</u>	44
<u>Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais</u>	45
<u>Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste</u>	47
<u>Beartais Cuntasaíochta</u>	49
<u>Ráiteas ar Fhónamh d'Fhiachas</u>	50
<u>Ráiteas ar Fhiachas Náisiúnta</u>	51
<u>Ráiteas ar Shreabhadh Airgid</u>	52
<u>Ráiteas ar Ghluaiseacht san Fhiachas Náisiúnta</u>	53
<u>Nótaí leis na Ráitis Airgeadais</u>	54
<u>Cuntais Eile GBCN</u>	61

Ráiteas ar Fhreagrachtaí na Gníomhaireachta

Ceanglaíonn an tAcht um Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990 ar an GBCN ráitis airgeadais a ullmhú i leith a oibríochtaí gach bliain airgeadais.

Agus na ráitis sin á n-ullmhú acu, ní mór don GBCN:

- beartais chuí cuntasáíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach;
- breithiúnais agus meastacháin atá réasúnta agus críonna a dhéanamh;
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin má tá sé sin neamhchuí;
- aon difríocht ábhair ó chaighdeáin bhainteacha chuntasáíochta a nochtadh nó a mhíniú.

Tá an GBCN freagrach as coimeád, i cibé foirm a cheadóidh an tAire, na gcuntas go léir is cuí agus is gnách ar an airgead go léir a gheobhaidh an tÚdarás nó a chaithfidh siad, agus, as cothú taifid chuntasáíochta a nochtann, go réasúnta cruinn ag aon am, mar a sheasann cúrsaí airgeadais an GBCN, a gcistí agus an fiachas náisiúnta.

Tá freagracht ar an GBCN chomh maith as sócmhainní faoina gcosaint agus as céimeanna réasúnta a thabhairt le calaois agus le mírialtachtaí eile a bhrath agus a chosc feasta.

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais

Freagracht as an gCóras um Rialú Inmheánach Airgeadais

Thar ceann Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, tugaim aird ar fhreagrachtaí na Gníomhaireachta a chinntiú go gcothaítear agus go bhfeidhmítear córas éifeachtach um rialú inmheánach airgeadais.

Ní féidir leis an gcóras ach dearbhú réasúnta, agus ní iomlán, a chur ar fáil go gcosnaítear sócmhainní, go dtugtar údarás do gach idirbheart agus go dtaifeadtar iad i gceart, agus go ndéantar earráidí nó neamhrialtachtaí ábhartha a chosc nó a bhrath go tráthúil.

Príomhnósanna Imeachta Rialúcháin

Chuir an GBCN roinnt céimeanna díobh chun a chinntiú gurb ann do thimpeallacht chúil rialaithe trí thabhairt faoi na nithe seo a leanas:

- sainmhíniú freagrachtaí na bainistíochta go soiléir;
- nósanna imeachta foirmiúla a bhunú chun laigí suntasacha rialúcháin a thuairisciú agus gníomh ceartúcháin cuí a chinntiú;
- Coiste Iniúchta a bhunú chun comhairle a chur orm maidir le feidhmiú mo fhreagrachtaí don chóras rialaithe inmheánaigh airgeadais.

Tá nósanna imeachta curtha le chéile ag an GBCN chun rioscaí gnó a shainathint agus a mheasúnú mar seo a leanas:

- cineál, méid agus impleacht airgeadais na rioscaí atá roimh an bhforas a shainathint, lena n-áirítear an méid agus na cineálacha atá inghlactha, dar leo;
- an chosúlacht go dtarlódh rioscaí sainaitheanta a mheas;
- cumas an GBCN a mheas i ndáil le rioscaí a bhíonn i gceist a bhainistiú agus a mhaolú;
- na costais a bhaineann le rialuithe áirithe a fheidhmiú a mheas i gcomparáid leis an tairbhe a bhaineann leo.

Tá an córas um rialú inmheánach airgeadais bunaithe ar chreatlach d'fhaisnéis rialta bhainistíochta, nósanna imeachta riaracháin, lena n-áirítear leithlisiú dualgas agus córas tarmhligin agus cuntasachta. Áirítear leis seo go sonrach:

- córas cuimsitheach buiséadaithe le buiséad bliantúil a dhéanann an Príomhfheidhmeannach a athbhreithniú agus a chomhaontú leis an Aire Airgeadais;
- athbhreithnithe rialta ar thuarascálacha airgeadais tréimhsiúla agus bliantúla a thaispeánann comhlíonadh airgeadais i gcoinne réamhaisnéise;
- socrú spriocanna chun comhlíonadh airgeadais agus comhlíonadh eile a thomhas;
- treoirlínte rialaithe soiléire faoi infheistíocht chaipitiúil;
- disciplíní foirmiúla bainistíochta tionscadail.

Tá feidhm inmheánach iniúchta ag Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta a fheidhmíonn de réir an Chreatchóid Dea-chleachtais a leagtar amach sa Chód Cleachtais um Rialú Comhlachtaí Stáit. Treoraíonn anailís ar an riosca a bhfuil an GBCN nochtaithe dó obair an iniúchta inmheánaigh, agus tá pleananna bliantúla maidir le hiniúchadh inmheánach bunaithe ar an anailís seo. Tabharfar tacaíocht d'anailís ar riosca agus do na pleananna maidir le hiniúchadh inmheánach ag an bPríomhfheidhmeannach agus ag na Stiúrthóirí agus déanann Coiste Iniúchta an GBCN an anailís seo a cheadú. Ar a laghad uair sa bhliain, soláthraíonn an tIniúcháir Inmheánach tuarascáil maidir le gníomhaíocht iniúchta inmheánaí do Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta agus do Choiste Iniúchta an GBCN. Áirítear leis an tuarascáil tuairim an Iniúcháir Inmheánaigh faoi fhiúntas agus éifeachtúlacht an chórais um rialú inmheánach airgeadais.

Múnlaítear an mhonatóireacht agus an t-athbhreithniú a dhéanann Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta ar éifeachtúlacht an chórais um rialú inmheánach airgeadais ag obair an iniúcháir inmheánaigh; na bainisteoirí feidhmiúcháin ag an GBCN atá freagrach as forbairt agus as cothabháil na creatlaí rialaithe airgeadais, agus tuairimí an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste ina litir bhainistíochta nó tuarascálacha eile.

Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais (ar lean)

Athbheithniú Bliantúil ar Rialuithe

Deimhním go ndearna mé, mar Phríomhfheidhmeannach, agus comhairle glactha agam ó Choiste Iniúchta an GBCN, athbheithniú ar éifeachtúlacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009.

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta
25 Meitheamh 2010

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 faoin Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990.

Beidh sna ráitis airgeadais, arna n-ullmhú faoi na beartais cuntasáíochta leagtha amach ansin, na Beartais Cuntasáíochta, an Ráiteas ar Fhónamh Fiachais, an Ráiteas ar Fhiachas Náisiúnta, an Ráiteas ar Shreabhadh Airgid an Fhiachais Náisiúnta, an Ráiteas ar Ghluaiseacht san Fhiachas Náisiúnta, na nótaí gaolmhara agus i leith costais riaracháin, na Beartais Cuntasáíochta, an Chuntais Ioncaim agus Caiteachais, an Chláir Chomhardaithe agus na nótaí gaolmhara.

Freagrachtaí Faoi Seach an GBCN agus an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Tá an Ghníomhaireacht freagrach as ullmhú na ráiteas airgeadais de réir an Achta um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990 agus as rialtacht na n-idirbheart a chinntiú. Ullmhaíonn an Ghníomhaireacht na ráitis airgeadais de réir an Chleachtais Chuntasáíochta Choitianta in Éirinn. Tá freagrachtaí cuntasáíochta Bhaill na Gníomhaireachta leagtha amach sa Ráiteas ar Fhreagrachtaí na Gníomhaireachta..

Is í an fhreagracht atá orm na ráitis airgeadais a iniúchadh de réir na riachtanas ábhartha dlíthiúil agus rialála agus na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire).

Tugaim mo thuairim i dtuairisc maidir le cibé acu an dtugann nó nach dtugann na ráitis airgeadais léargas fírinneach cóir, de réir Cleachtais Chuntasáíochta a bhfuil Glacadh Ginearálta leis in Éirinn, torthaí oibríochtaí an GBCN don bhliain agus a a gcuid iarmhéideanna ag deireadh na bliana. Tuairiscím chomh maith cibé acu, i mo thuairim, go bhfuil nó nach bhfuil leabhair chuntais chuí á gcoimeád. Sa bhreis air sin, sonraím cibé acu go bhfuil nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ar aon dul leis na leabhair chuntais.

Tuairiscím aon ásc ábhartha nár caitheadh airgid do na críocha a bhí beartaithe nó nuair nach mbíonn na hidirbhearta de réir na n-údarás atá á rialú.

Tuairiscím chomh maith cibé acu go bhfuair mé nó nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe go léir is gá chun críocha m'iniúchta.

Déanaim athbhreithniú ar cibé acu an léiríonn nó nach léiríonn an Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais comhlíonadh an GBCN maidir leis an gCód Cleachtais um Rialú Comhlachtaí Stáit agus déanaim tuairisc ar aon chás ábhartha nach gcomhlíontar an Cód seo, nó más ann d'fhaisnéis mhithreorach nó d'fhaisnéis atá neamhréireach le faisnéis eile a thug mé faoi deara le linn m'iniúchta ar na ráitis airgeadais. Ní cheanglaítear orm breithniú ar cibé acu an gclúdaíonn nó nach gclúdaíonn an Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais gach riosca agus rialú airgeadais, nó tuairim a dhéanamh maidir le héifeachtacht na nósanna imeachta riosca agus rialaithe.

Léim faisnéis eile a chuimsítear sa Tuarascáil Bhliantúil, agus déanaim breithniú ar cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil sé comhsheasmhach leis na ráitis airgeadais a ndearnadh iniúchadh orthu. Déanaim breithniú ar na himpleachtaí a bheadh i ndán do mo thuarascáil dá mbeinn eolach ar aon mhí-ráiteas léir nó ar aon neamhréireachtaí ábhartha leis na ráitis airgeadais.

Bunús Thuairim an Iniúchta

I bhfeidhmiú na feidhme atá agam mar Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste, rinne mé an tIniúchadh ar na ráitis airgeadais de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire) eisithe ag an mBord um Chleachtais Iniúcháireachta agus trí thagairt do na léirbhreithnithe speisialta a bhaineann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistíocht agus oibríocht. Is éard a chuimsítear in iniúchadh scrúdú, ar bhonn tástála, ar fhianaise a bhaineann le suimeanna, le nochtadh agus le rialtacht na n-idirbheart airgeadais atá cuimsithe sna ráitis airgeadais. Áirítear, leis, measúnú ar na mórmheastacháin agus ar na breithiúnais a rinneadh tráth chur le chéile na ráiteas airgeadais, agus ar cibé acu an cuí nó nach cuí iad na beartais cuntasáíochta ó thaobh chúinsí an GBCN de, cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil siad curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach agus cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil siad nochtaithe go cuí.

Rinne mé m'iniúchadh a phleanáil agus a dhéanamh leis an bhfaisnéis agus na mínithe a mheas mé a bhí riachtanach chun go leor fianaise a sholáthar dom chun ráthaíocht réasúnach a thabhairt go bhfuil na ráitis

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais (ar lean)

airgeadais saor ó mhíríteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó neamhrialtachta eile nó earráide. Agus mo thuairim á déanamh agam, rinne mé measúnú ar leordhóthanacht iomlán chur i láthair na faisnéise sna ráitis airgeadais.

Tuairim

I mo thuairim, tugann na ráitis airgeadais léargas fírinneach cóir, de réir an Chleachtair Chuntasáiochta a bhfuil glacadh ginearálta leis in Éirinn, maidir le torthaí oibríochtaí na Gníomhaireachta don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 agus maidir lena gcuid iarmhéideanna um an dáta sin.

I mo thuairim, tá leabhair chuntais chuí á gcoimeád ag Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta. Tá na ráitis airgeadais ar aon dul leis na leabhair chuntais.

John Buckley
Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

25 Meitheamh 2010

Beartais Cuntasaíochta

Cúlra

Bunaíodh Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (GBCN) faoin Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990 chun feidhm iasachta agus Bainistithe Fiachais Náisiúnta a fheidhmiú thar ceann an Aire Airgeadais agus feidhmeanna eile a tharmligfidh an Rialtas dó.

Is d'Fhiachas Náisiúnta na hÉireann iad na ráitis airgeadais a leagtar amach ó leathanach 9 go 19. Tá foirm na ráiteas ceadaithe ag an Aire Airgeadais faoi Alt 12 den Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990.

Bunús na Cuntasaíochta

Is é an costas stairiúil a úsáidtear mar bhonn tomhais seachas má luaitear a mhalairt. Aithnítear idirbhearta agus úsáid á baint as bonn airgid na cuntasaíochta.

Is ionann an Ráiteas ar Fhiachas Náisiúnta agus ráiteas ar na suimeanna iomlána de bhunairgead a fuair Éire ar iasacht agus nár aisíocadh ag deireadh na bliana, lúide sócmhainní leachtacha ar fáil d'fhuascailt na ndlíteanas sin um an dáta céanna. Déanann an tAire Airgeadais faoi reachtanna éagsúla iasachtaí an Stáit agus gníomhaireachtaí eile a ráthú freisin. Ní áirítear na ráthaíochtaí seo sna ráitis airgeadais seo.

Tréimhse Tuairiscithe

Is don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 an tréimhse tuairiscithe.

Airgeadra Tuairiscithe

Is é an euro an t-airgeadra tuairiscithe, a chuirtear in iúl leis an tsiombail €.

Fáltais agus Íocaíochtaí

Déantar fáltais agus íocaíochtaí lena mbaineann an Fiachas Náisiúnta tríd an gCuntas Státchiste, trí Chuntais Imréitigh Airgeadra Eachtraigh agus tríd an gCuntas Fuascailte Seirbhísí Caipitiúla (CSRA) a thaifead ag an am a fhaightear an t-airgead nó a dhéantar íocaíocht

Luacháil Dlíteanas

Déantar iarmhéideanna fiachais a thaifead ag parluach infhuascailte.

Díorthaigh

Déantar comhaontuithe babhtála agus ionstraim eile airgeadais chun críocha fálaithe mar chuid de phróiseas bainistithe an Fhiachais Náisiúnta. Aithnítear torthaí na ngníomhaíochtaí fálaithe seo nasctha le hidirbhearta sonracha iasachta de réir na mbun-idirbheart. Áirítear an glansreabhadh ciste a éiríonn as gníomhaíochtaí fálaithe nach mbaineann le hidirbhearta sonracha iasachta i gcostais fónaimh d'fhiachas nuair a fhaightear na cistí nó nuair a dhéantar íocaíocht. Sa chás go gcríochnaítear babhtálacha agus go n-aistrítear go hionstraim eile babhtála iad, bíonn tionchar ag an sreabhadh ciste ar fhónamh d'fhiachais i gcomhar le téarmaí na hionstraime leasaithe.

Airgeadraí Eachtracha

Aistrítear fáltais agus íocaíochtaí in airgeadra coigríche go euro ag an ráta malairte ar dháta an idirbhearta. Aistrítear dlíteanas agus sócmhainní in airgeadra coigríche go euro ag an ráta malairte ag deireadh na bliana.

Ráiteas ar Fhónamh d'Fhiachas

Don Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

		2009	2008
		Costas Iomlán	Costas Iomlán
	Nótaí	€000	€000
Ús Íochta			
Fiachas Meántéarmach / Fadtéarmach*	2	1,985,747	1,444,354
Fiach Gearrthéarmach**		615,760	254,937
Scéimeanna Náisiúnta Coigiltis	4, 10	250,219	210,658
Gluaiseachtaí Eile	5	2,670	2,930
Íocaíochtaí Cistí Fiachmhúchta	6	572,950	487,977
Táillí agus Costais	7	68,606	32,570
Costais GBCN		37,345	34,552
Ús faighte ar thaiscí leis an mBanc Ceannais agus bainc eile		(319,346)	(368,432)
Costas Iomlán Fónaimh	1	<u>3,213,951</u>	<u>2,099,546</u>

* Is ionann Fiachas Meántéarmach/Fadtéarmach agus fiachas a bhfuil bunaibíocht a mhairfidh níos mó ná bliain amháin aige

** Is ionann Fiachas Gearrthéarmach agus fiachas a bhfuil bunaibíocht a mhairfidh níos lú ná bliain amháin aige

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Is cuid shlán de na ráitis airgeadais seo na nótaí ar leathanaigh 54 go dtí 60.

Ráiteas ar an bhFiachas Náisiúnta

31 Nollaig 2009

	Nótaí	2009 € milliún	2008 € milliún
Fiach Meántéarmach / Fadtéarmach *			
Bannaí Rialtas na hÉireann liostaithe ar			
Stocmhalartán na hÉireann		70,858	41,863
Láithrithe Príobháideacha		217	-
lasachtaí Bhanc Infheistíochta na hEorpa		-	29
Nótaí Meántéarmacha		422	439
Fiach Ilchineálach		<u>31</u>	<u>15</u>
	8	71,528	42,346
Fiach Gearrthéarmach **			
Páipéar Tráchtála	9	16,261	21,783
lasachtaí ó Chistí faoi smacht			
an Aire Airgeadais	16	<u>1,783</u>	<u>21,783</u>
		18,044	24,388
Scéimeanna Náisiúnta Coigiltis			
Cairteacha Coigiltis		3,104	2,533
Bannaí Coigiltis		2,761	1,952
Tráthchoigiltí		456	432
Stampaí Coigiltis		2	2
Duaisbhannaí		<u>1,073</u>	<u>804</u>
	10	<u>7,396</u>	<u>5,723</u>
		96,968	72,457
Lúide Sócmhainní Leachtacha	11	<u>(21,816)</u>	<u>(22,059)</u>
Fiachas Náisiúnta	13	<u>75,152</u>	<u>50,398</u>

* Is ionann Fiachas Meántéarmach/Fadtéarmach agus fiachas a bhfuil bunaibíocht a mhairfidh níos mó ná bliain amháin aige

** Is ionann Fiachas Gearrthéarmach agus fiachas a bhfuil bunaibíocht a mhairfidh níos lú ná bliain amháin aige

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Is cuid shlán de na ráitis airgeadais seo na nótaí ar leathanaigh 54 go dtí 60.

Ráiteas ar Shreabhadh Airgid an Fhiachais Náisiúnta

Don Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

	2009 €000	2008 €000
Gluaiseacht in iarmhéideanna an Státhchiste:		
larmhéid Oscailte i gCuntas an Státhchiste (nóta 11)	21,269,014	3,996,063
Gníomhaíocht Taisce (nóta 17)	-	(300,000)
Gníomhaíocht Iasachta (féach thíos)	<u>24,397,006</u>	<u>30,287,429</u>
	45,666,020	33,983,492
Barrachas/(Easnamh) an Státhchiste	<u>(24,640,879)</u>	<u>(12,714,478)</u>
larmhéid Dúnta i gCuntas an Státhchiste (nóta 11)	<u>21,025,141</u>	<u>21,269,014</u>

	Fáltais* €000	Íocaíochtaí* €000	2009 Glanmhéid €000	2008 Glanmhéid €000
Gníomhaíocht Iasachta				
Bannaí Rialtais na hÉireann liostaithe ar				
Stocmhalartán na hÉireann	40,498,542	(11,601,544)	28,896,998	10,845,854
Eisiúintí Bannaí Poiblí Eile Rialtas na hÉireann	-	-	-	(35,242)
Iasachtaí Bhanc Infheistíochta na hEorpa	-	(34,092)	(34,092)	(74,575)
Láithrithe Príobháideacha	212,682	-	212,682	-
Fiach Ilchineálach	-	(126)	(126)	(3,892)
Páipéar Tráchtála	177,543,574	(183,071,860)	(5,528,286)	18,425,348
Cairteacha Coigiltis	1,214,287	(644,095)	570,192	310,621
Bannaí Coigiltis	1,460,232	(652,099)	808,133	277,285
Tráthchoigiltí	110,713	(86,867)	23,846	23,536
Duaisbhannaí	370,272	(100,862)	269,410	171,834
Iasachtaí ó Chistí an Aire	<u>56,759,625</u>	<u>(57,581,376)</u>	<u>(821,751)</u>	<u>346,660</u>
Gníomhaíocht Iomlán Iasachta	<u>278,169,927</u>	<u>(253,772,921)</u>	<u>24,397,006</u>	<u>30,287,429</u>
Gníomhaíocht Taisce (nóta 17)	<u>210,498,690</u>	<u>(210,498,690)</u>	-	(300,000)
Gníomhaíocht Iomlán	<u>488,668,617</u>	<u>(464,271,611)</u>	<u>24,397,006</u>	<u>29,987,429</u>
			2009	2008
	Fáltais*	Íocaíochtaí*	Glanmhéid	Glanmhéid
	€000	€000	€000	€000
Cuntas an Státhchiste	471,620,270	(445,640,890)	25,979,380	23,754,468
Airgeadra Eachtrach				
Cuntais Imréitigh (nóta 15)	<u>17,048,347</u>	<u>(18,630,721)</u>	<u>(1,582,374)</u>	<u>6,232,961</u>
	<u>488,668,617</u>	<u>(464,271,611)</u>	<u>24,397,006</u>	<u>29,987,429</u>

* Is ionann fáltais agus íocaíochtaí oll-luach na gníomhaíochta iasachta, lena n-áirítear tar-rolladh fiachais.

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Is cuid shlán de na ráitis airgeadais seo na nótaí ar leathanaigh 54 go dtí 60.

Ráiteas ar Ghluaiseacht san Fhiachas Náisiúnta

Don Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2010

	2009 €000	2008 €000
Fiachas Náisiúnta Tosaigh	50,398,188	37,559,513
Méadú ar an bhFiachas Náisiúnta (ainmniúil)	<u>24,753,609</u>	<u>12,838,675</u>
Fiachas Náisiúnta Deiridh	<u>75,151,797</u>	<u>50,398,188</u>
 Méadú ar Fhiachas Náisiúnta (ainmniúil) ionadaithe ag:		
Státchiste (Barrachas)/Easnamh	24,640,879	12,714,478
Éifeacht ghluaiseachtaí ráta malairte eachtraí	10,944	51,767
lasachtaí Meántéarmacha/Fadtéarmacha: glanlaghdú/(barrachas) d'fháltais thar dhliteanas ainmniúil	4,318	-
Tráinse Banna: glanlaghdú/(barrachas) d'fháltais thar dhliteanas ainmniúil	97,235	71,814
Cealú banna: glanlaghdú/(barrachas) de chostas cealaithe thar dhliteanas ainmniúil	251	217
Gluaiseacht in iarmhéid reatha CSRA (nóta 11)	(18)	408
Gluaiseachtaí eile ainmniúla	-	(9)
	<u>24,753,609</u>	<u>12,838,675</u>

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Is cuid shlán de na ráitis airgeadais seo na nótaí ar leathanaigh 54 go dtí 60.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

1. Costas Seirbhíse Iomlán

	Nótaí	Gearrtha ar Chuntais Imréitigh Airgeadra Coigríche €000	Gearrtha ar an bPríomh- Chiste €000	Gearrtha ar CSRA €000	Costas Seirbhíse Iomlán 2009 €000
Ús íoctha					
Fiachas Meántéarmach/ Fadtéarmach	2	2,012	741,574	1,242,161	1,985,747
Fiachas Gearrthéarmach	3	147,389	162,101	306,270	615,760
Scéimeanna Náisiúnta Coigiltis	4,10	-	(181,650)	431,869	250,219
Gluaiseachtaí Eile	5	(1,732,915)	1,667,875	67,710	2,670
Íocaíochtaí Ciste Fiachmhúchta	6	-	-	572,950	572,950
Táillí agus Costais	7	316	56,290	12,000	68,606
Costais an GBCN		807	36,538	-	37,345
Ús a fuarthas ar thaiscí sa					
Bhanc Ceannais agus i mbainc eile		-	-	(319,346)	(319,346)
		(1,582,391)	2,482,728	2,313,614	3,213,951
Gluaiseacht Idirchuntais		-	2,313,632	(2,313,632)	-
Glanairgead íoctha		(1,582,391)	4,796,360	(18)	3,213,951

2. Ús ar Fhiach Meántéarmach / Fadtéarmach

	Costas Iomlán 2009 €000	Costas Iomlán 2008 €000
Bannaí Rialtas na hÉireann liostaithe ar Stocmhalartán na hÉireann	1,965,997	1,410,587
Eisiúintí Eile Bhannaí Poiblí Rialtas na hÉireann	-	4,219
Iasachtaí an Bhainc Eorpigh Infheistíochta	2,011	8,020
Nótaí Meántéarmacha	17,131	15,471
Fiachas Ilghnéitheach	608	6,057
	1,985,747	1,444,354

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

3. Ús ar Fhiach Gearrthéarmach

	Costas Iomlán	Costas Iomlán
	2009	2008
	€000	€000
Páipéar Tráchtála	593,366	215,224
lasachtaí ó Chistí faoi smacht an Aire Airgeadais	<u>22,394</u>	<u>39,713</u>
	<u>615,760</u>	<u>254,937</u>

4. Ús ar Scéimeanna Náisiúnta Coigiltis

	Costas Iomlán	Costas Iomlán
	2009	2008
	€000	€000
Cairteacha Coigiltis	398,447	214,765
Bannaí Coigiltis	50,065	55,007
Tráthchoigiltí	16,531	21,795
Duaiseanna i leith Duaisbhannaí	27,831	20,260
Cúlchiste Mionchoigiltis (nóta 10)	<u>(242,655)</u>	<u>(101,169)</u>
	<u>250,219</u>	<u>210,658</u>

Áirítear sna híocaíochtaí ar Ús ar Scéimeanna Náisiúnta Coigiltis in 2009 aistrithe chuig Ciste na gCuntas Díomhaoine i leith ús carntha caipitilthe ar chuntais faoi leith a shainigh an Post mar chuntais díomhaoine faoi Acht um Chuntais Dhíomhaoine, 2001. Ba iad na glansuimeanna úis a bhí le haistriú in 2009:

	2009
	€000
Cairteacha Coigiltis	(2,004)
Bannaí Coigiltis	(43)
Tráthchoigiltis	<u>(99)</u>
	<u>(2,146)</u>

5. Gluaiseachtaí Eile

Glacann an GBCN, mar chuid dá ndualgas, páirt i réimse idirbhearta bainistithe fiachais lena n-áirítear díorthaigh (feic nóta 12). Léiríonn an figiúr seo na glansreabhadh airgid a bhaineann leis na gníomhaíochtaí seo.

6. Íocaíochtaí Ciste Fiachmhútha

Faoin Acht Airgeadais, 1950, foráladh do shuimeanna sonracha d'fhuascailt fiachais. Ba iad na suimeanna a foráladh agus a cuireadh i bhfeidhm in 2009:

	2009
	€000
An Cuntas Fuascailte Seirbhísí Caipitiúla (Nóta 14)	<u>572,950</u>

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

7. Táillí agus Costais

	Costas Iomlán	Costas Iomlán
	2009	2008
	€000	€000
Costais Bannaí Rialtais agus Iasachtaí Eile	38,381	10,639
Costais Cairteacha Coigiltis	7,947	5,837
Costais Duaisbhannaí	12,778	8,598
Costais Bannaí Coigiltis	7,657	5,147
Costais Tráthchoigiltis	1,843	1,821
Costais Stampaí Coigiltis	-	528
	<u>68,606</u>	<u>32,570</u>

8. Fiach Meántéarmach / Fadtéarmach

Is í próifíl aibíochta an Fhíachais Mheántearmaigh/ Fhadtéarmaigh, lena n-áirítear idirbhearta bainistithe an chisteáin a shocraigh an GBCN:

	Amhail ar	Amhail ar
	31 Nollaig	31 Nollaig
	2009	2008
	€ milliún	€ milliún
Fiach dlí le haisíoc laistigh de 1 bhliain amháin	1,179	5,101
Fiach dlí le haisíoc laistigh de 2 bhliain agus 5 bliana	24,891	11,242
Fiach dlí le haisíoc in breis is 5 bliana	<u>45,458</u>	<u>26,003</u>
	<u>71,528</u>	<u>42,346</u>

9. Páipéar Tráchtála

Eisíonn an GBCN páipéar tráchtála gearrthéarmacha d'aibíochtaí bliana ar a mhéid chun cistí gearrthéarmacha a chruinniú ó na margaí idirnáisiúnta airgeadais. Úsáidtear na fáiltais chun easnamh an Stáitchiste a mhaoiniú agus mar mhaoiniú idirlinne in ionadú fiachais níos fadtéarmaí agus chun críocha eile bainistiú leachtachta. Féadfaidh iasachtaí bheith i réimse airgeadra, ach caithfear gach iasacht nach euro í a bhabhtáil láithreach go euro agus conarthaí malairte eachtraí á n-úsáid. D'úsáid an GBCN eisiúint páipéar tráchtála gearrthéarmach chun iarmhéideanna airgid an Stáitchiste a thógáil ag deireadh na bliana 2009.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

10. Scéimeanna Náisiúnta Coigiltis

Ba é €493 milliún an ollfócaíocht úis in 2009 ar na scéimeanna coigiltis. Nuair a cuireadh an tarraingt anuas ón gCúlchiste Mionchoigiltis de €243 milliún chun sochair an Phríomh-Chiste áfach, ba é €250 milliún an glanchostas úis.

Tá na suimeanna a thaispeántar i leith Cairteacha Coigiltis, Tráthchoigiltis, Bannaí Coigiltis agus Duaisbhannaí glan ar €20.9 milliún (2008: €14.7 milliún), arbh iarmhéideanna airgid iad ag an bPost, ag Permanent TSB Bank agus ag an gCuideachta Duaisbhannaí. Gnómhaíonn an Post agus an Cuideachta Duaisbhannaí mar chláraritheoirí do na scéimeanna faoi seach.

Mar go réitítear na ráitis airgeadais seo ar bhonn airgid, ní áirítear sna dliteanais suim €346 milliún (2008: €653 milliún), arb ionann é agus meastachán ar shuim an úis fhabhráithe amhail an 31 Nollaig 2009 i leith Bannaí Coigiltis, Cairteacha Coigiltis agus Tráthchoigiltis.

D'fhoráil Alt 160 den Acht Airgeadais, 1994 do bhunú ciste darb ainm an Cúlchiste Mionchoigiltis. D'fhoráil sé do €76 milliún a íoc leis an gciste i 1994 agus pé suim, más ann di, a chinneadh an tAire Airgeadais gach bliain ina dhiaidh sin a íoc leis. Sa chás go sáraíonn fócaíocht úis ar shóinseálacha mionchoigiltis in aon bhliain féilire 11 faoin gcéad den ús iomlán fabhráithe ar a leithéid de choigiltis ag deireadh na bliana féilire roimhe, is féidir acmhainní an chiste a chur i dtreo na n-fócaíochtaí úis sin, a sháraíonn 11 faoin gcéad mar chéatadán den ús iomlán fabhráithe sin, a íoc. B'ionann an t-ollchostas úis ar na scéimeanna coigiltis do 2009, roimh an tarraingt anuas ón gCúlchiste Mionchoigiltis, agus 75.50% den ús fabhráithe amhail an 31 Nollaig 2008 (€653 milliún).

	€ milliún
Meastachán ar ús fabhráithe amhail an 31 Nollaig 2009	346
larmhéid an Chúlchiste Mionchoigiltis amhail an 1 Eanáir 2009	(243)
Suim a íocadh le linn 2009 (Nóta 4)	243
larmhéid an Chúlchiste Mionchoigiltis amhail an 31 Nollaig 2009 (Nóta 16)	NIALAS
Meastachán ar ús fabhráithe nár foráladh dó amhail an 31 Nollaig 2009	<u>346</u>

Aistrítear an t-iarmhéid sa Chiste chuig an Státhchiste mar chuid de na hiasachtaí ó chistí faoi smacht an Aire Airgeadais.

11. Sócmhainní Leachtacha

	larmhéid Tosaigh amhail ar 1 Eanáir 2009 €000	Gluaiseachtaí le linn 2009 €000	larmhéid Deiridh amhail ar 31 Nollaig 2009 €000
Cuntas Cúlchiste	21,269,014	(243,873)	21,025,141
larmhéid Reatha an Chuntais Fuascailte			
Seirbhísí Caipitiúla (nóta 14)	434	18	452
Taiscí Bainc	790,000	-	790,000
	<u>22,059,448</u>	<u>(243,855)</u>	<u>21,815,593</u>

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

12. Díorthaigh

De bharr fhreagracht an GBCN d'eisiúint fiachais nua agus aisíocaíocht fiachais i mbun aibiú araon, mar aon le bainistíocht ráta úis agus próifíl airgeadra na punainne iomláine fiachais, is cuid lárnach agus fhíorthábhachtach de ghnó an GBCN bainistíocht riosca. Is iad na príomhearnálacha riosca a eascraíonn as gníomhaíochtaí an GBCN riosca leachtachta, riosca margaidh, riosca creidmheasa an chontrapháirtí agus riosca oibríochta. I ngach ceann de na réimsí seo, tá beartais agus nósanna imeachta cuimsitheacha ag an GBCN chun an riosca lena mbaineann a thomhas agus a rialú.

Is riachtanas mór de chuid an GBCN a chinntiú gur féidir freastal ar riachtanais mhaoinithe sa todhchaí i gcónaí. I ndeireadh na dála, is é cosaint leachtachta an cúram is tábhachtaí atá ag an GBCN. Is féidir le rioscaí i leith leachtacht an Fhiachais Náisiúnta eascairt as imeachtaí sa bhaile, nó de bharr ardnaisc idir margaí, as imeachtaí lasmuigh d'Éirinn. Déanann an GBCN an riosca seo a bhainistiú go príomha trí líon na ndliteanas atá i mbun aibiú ag aon am faoi leith a rialú. Atreistear é seo trí ghníomhaíochtaí GBCN i bhforbairt leanúnach bonn eolach agus éagsúlaithe infheisteoirí idirnáisiúnta, trína láithreachta sna margaí móra caipitiúla a chothú agus trí réimse na n-ionstraimí fiachais a eisiúint sé a leathnú.

Is ionann riosca margaidh agus an riosca go méadóidh costais fónaimh d'fhiachas agus i luach iomlán margaidh an fhiachais de bharr athruithe i leas margaidh nó i rátaí malairte. Caithfidh aird bheith ag an GBCN ar chuspóirí meántéarmacha agus gearrthéarmacha araon de bharr a gcúraim i rialú ní hamháin costais fónaimh d'fhiachas fíoscach garthéarmach ach luach reatha na n-íocaíochtaí uile sa todhchaí ar bhunairgead agus ar ús freisin. Tá iasachtaí ráta seasta úis faoi réir riosca luachála margaidh sa chás go laghdaíonn rátaí úis. Cé go bhfuil níos lú riosca luachála margaidh ag baint le hiasachtaí ráta chomhlúthaigh ná mar a bhaineann le fiachas ráta sheasta, tá riosca níos airde ag baint leo i ndáil le costas fíoscach garthéarmach d'fhónamh an fhiachais. Caithfear an t-iarhmhéid idir dliteanas ráta sheasta agus chomhlúthaigh a bhainistiú le haghaidh punann euro agus airgeadra eachtraigh araon. Rialaítear an neamhchosaint ar riosca ráta úis agus airgeadra trí chomhchruinniú airgeadra agus ráta úis na punainne a shrianadh. Tá srianta sonracha cainníochtúla i bhfeidhm chun riosca margaidh a rialú; tuairiscítear neamhchosaint ar na srianta seo go rialta leis na bainisteoirí punainne agus leis an ardbhainistíocht araon. Féachann an GBCN leis an trádchothromú is fearr a ghnóthú idir costas agus riosca thar thréimhse. Fad a athraíonn coinníollacha na margaí airgeadais, déantar athbhreithniú ar ráta cúí úis agus ar phróifíl airgeadra na punainne.

Eascraíonn neamhchosaint ar riosca creidmheasa an chontrapháirtí ó dhíorthaigh, ó thaiscí agus ó idirbhearta malairte eachtraí. Laghdaítear leibhéal an riosca creidmheasa trí phlé le contraphointí a bhfuil ardchaighdeán creidmheasa acu amháin. Forálann nósanna imeachta d'údarú srianta riosca don uile chomhpháirtí agus tuairiscítear neamhchosaint leis an mbainistíocht go laethúil. Tugtar faoi athbhreithniú ar na srianta ar fad go rialta chun athruithe i stádas creidmheasa na gcomhpháirtithe nó athruithe in imeachtaí gilleagracha nó polaitíochta a chur san áireamh.

Bunaíodh rialúcháin chuimsitheacha d'fhonn a chinntiú go ndéantar bainistiú ar rioscaí oibríochtúla ar bhealach stuama. I measc na rialachán seo tá deighilt dualgas idir trádáil, próiseáil, íocaíochtaí agus tuairisciú.

Mar chuid dá straitéis bainistithe riosca, úsáideann an GBCN meascán de dhíorthaigh lena n-áirítear babhtálacha ráta úis, babhtálacha airgeadra agus conarthaí malairte eachtraí. Léiríonn an tábla thíos luach ainmniúil na n-ionstraimí agus a luach reatha.

	31 Nollaig 2009		31 Nollaig 2008	
	Ainmniúil € milliún	Luach Reatha € milliún	Ainmniúil € milliún	Luach Reatha € milliún
Babhtálacha Rátaí Úis	195	(11)	280	(10)
Babhtálacha Airgeadra agus Conarthaí				
Conarthaí Malairte	<u>5,829</u>	<u>114</u>	<u>7,395</u>	<u>(64)</u>
	<u>6,024</u>	<u>103</u>	<u>7,675</u>	<u>(74)</u>

Cinntear Luach Reatha ionstraimé trí luach measta úis a úsáid chun a sreabhadh airgid iomlán sa todhchaí a lascainiú chuig a luach reatha.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

13. Fiachas Náisiúnta

Fálaíonn an GBCN riosca airgeadra eachtraigh an Fhiachais Náisiúnta trí úsáid réamhchonarthaí malairte eachtraí agus babhtálacha airgeadra. Is é comhdhéanamh airgeadra an Fhiachais Náisiúnta, agus na hidirbhearta seo san áireamh, mar seo a leanas:

	Amhail ar 31 Nollaig 2009 € milliún	Amhail ar 31 Nollaig 2008 € milliún
Ionstraimí Airgeadra		
Euro*	69,454	43,129
US \$	5,511	5,148
Punt Sterling	158	768
Yen na Seapáine	75	313
Franc na hEilvéise	12	875
Krona na Sualainne	<u>39</u>	<u>44</u>
	<u>75,249</u>	<u>50,277</u>
Conarthaí Babhtála agus Malairte Eachtraí		
Euro	5,706	7,394
US \$	(5,518)	(5,243)
Punt Steirling	(159)	(777)
Yen na Seapáine	(75)	(316)
Franc na hEilvéise	(12)	(892)
Krona na Sualainne	<u>(39)</u>	<u>(45)</u>
	<u>(97)</u>	<u>121</u>
Fiachas Náisiúnta	<u>75,152</u>	<u>50,398</u>

* Tá an figiúr seo glan ar shócmhainní leachtacha amhail an 31 Nollaig 2009 arbh fhiú €21,816 milliún iad (an 31 Nollaig 2008: €22,059 milliún).

14. An Ciste Fuascailte Seirbhísí Caipitiúla

Úsáidtear an cuntas seo chun taifead a dhéanamh orthu seo a leanas:

- (a) íocaíochtaí úis agus príomhshuime as blianacht bhliantúil a dearadh chun iasachtaí a amúchtú do chaipiteal a vótáladh faoi alt 22(7) den Acht Airgeadais, 1950;
- (b) fáltais agus íocaíochtaí faoi leith a eascraíonn as fónamh d'fhiachas agus as idirbhearta bainistithe fiachais a údaráíodh faoi alt 67(8) den Acht Airgeadais, 1988 agus alt 54(7) den Acht Airgeadais, 1970.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

15. 15. Cuntais Imréitigh Airgeadra Eachtraigh

		€000
larmhéid amhail ar 1 Eanáir 2009		
		NILAS
Suimeanna a fuarthas faoin Acht Airgeadais, 1988 [Alt 67 (8)]	18,824,127	
Suimeanna a íocadh faoin Acht Airgeadais, 1970 [Alt 54 (7)]	<u>(17,091,212)</u>	1,732,915
Fáltais lasachtaí Airgeadra Coigríche	17,048,347	
Íocaíochtaí lasachtaí Airgeadra Coigríche	<u>(18,630,721)</u>	(1,582,374)
Ús a íocadh ar lasachtaí Airgeadra Coigríche (nóta 1)		
– Fiachas Meántéarmach/ Fadtéarmach	(2,012)	
– Fiachas Gearrthéarmach	<u>(147,389)</u>	(149,401)
Costais lasachtaí Airgeadra Coigríche (nóta 1)		(316)
Costais an GBCN		(807)
Costais an NDFA		<u>(17)</u>
larmhéid amhail ar 31 Nollaig 2009		
		<u>NILAS</u>

16. lasachtaí ó Chistí faoi smacht an Aire Airgeadais

lasachtaí gearrthéarmacha iad na cistí seo ón Stáitchiste a tharraingítear anuas mar mhodh “bealaí agus modhanna” chun riachtanais an Stáitchiste a mhaoiniú ó líon cistí atá faoi smacht an Aire Airgeadais.

	Amhail ar 31 Nollaig 2009 € milliún	Amhail ar 31 Nollaig 2008 € milliún
Ciste Bhanc Taisce an Phoist	1,208	1,545
Cúlchiste Mionchoigiltis	–	243
Ulysses Securitisation plc	127	127
Cuntas Infheistíochta Airgead Taisce	<u>448</u>	<u>690</u>
	<u>1,783</u>	<u>2,605</u>

17. Gníomhaíochtaí Taisce

Láithrionn an GBCN taiscí gearrthéarmacha d'aibíocht suas le bliain amháin chun críocha bainistiú leachtachta.

Ráitis Airgeadais Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta – Cuntas Riaracháin

Don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

<u>Beartais Cuntasaíochta</u>	<u>62</u>
<u>Cuntas Ioncaim agus Caiteachais</u>	<u>64</u>
<u>Ráiteas ar Ghnóthachain agus Caillteanais Aitheanta Iomlána</u>	<u>64</u>
<u>Clár Comhardaithe</u>	<u>65</u>
<u>Nótaí leis na Ráitis Airgeadais</u>	<u>66</u>

Beartais Cuntasaíochta

Cúlra

Bunaíodh Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta faoin Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990 chun feidhm iasachta agus Bainistithe Fiachais Náisiúnta a fheidhmiú thar ceann an Aire Airgeadais agus feidhmeanna eile a tharmligfidh an Rialtas dóibh.

Tá faisnéis maidir le Fiachas Náisiúnta na hÉireann ar leathanaigh 44 go 60. Tá faisnéis airgeadais faoin GBCN féin ar fáil ar leathanaigh 61 go 72.

Faoi Alt 11 den Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990 “déanfar na caiteachais a thabhoídh an Gníomhaireacht ag comhlíonadh a feidhmeanna a mhuirearú ar an bPríomh-Chiste (Státchiste) nó ar a thoradh fáis agus a íoc amach as sin.”

Airgeadra Tuairiscithe

Is é an t-airgeadra tuairiscithe ná an EURO, atá sonraithe ag an tsiombail €.

Bunús na Cuntasaíochta

Réitíodh na ráitis airgeadais ar bhonn fabhráithe faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil. Tá foirm na ráiteas airgeadais ceadaithe ag an Aire Airgeadais faoi Alt 12 den Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990.

Sócmhainní Seasta agus Dímheas

Taispeántar na sócmhainní seasta ag costas lúide dímheas carntha. Dímheastar sócmhainní seasta i dtráthchodanna bliantúla thar a saolré fónta measta.

Léasú

Gearrtar léasanna faoin léas oibriúcháin ar an gcuntas ioncaim agus caiteachais ar bhonn carntha.

Pinsin

Reáchtálann an GBCN scéim pinsin le sochar sainithe d'fhostaithe faoi leith agus déanann ranníocaíochtaí le Cuntas Coigiltis Scoir Pearsanta (PRSA) d'fhostaithe eile. Maoinítear na ranníocaíochtaí as buiséad riaracháin an GBCN.

Áirítear costais Scéim pinsin le sochar sainithe faoi FRS 17. Meastar sócmhainní scéim pinsin ag luach cóir. Déantar dliteanais na scéime pinsin a thomhas ar bhonn achtúireach agus leas á bhaint as an modh réamh-mheasta aonaid. Léirítear barrachas dliteanais scéime thar shócmhainní scéime ar an gClár Comhardaithe mar dhliteanas. Is éard atá i gceist le maoiniú pinsin iarchurtha an tsócmhainn chomhfhreagrach a ghnóthófar amach anseo ón bPríomh-Chiste.

Is ionann an muirear pinsin le sochar sainithe sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais agus an costas seirbhíse reatha agus an costas seirbhíse a rinneadh móide an difríocht idir an toradh iarbhrí ar shócmhainní scéime agus an costas úis ar dhliteanais scéime. Sonraítear suim arb ionann í agus an táille ar phinsean mar ioncam atá inghnóthaithe ón bPríomh-Chiste sa todhchaí.

Léirítear na gnóthachain agus na cailteanais achtúireacha a eascraíonn as dliteanais toimhdí achtúireacha agus ó bharrachas agus easnamh eispéiris sa Ráiteas ar Ghnóthachain agus Cailteanais Aitheanta lomlána don bhliain ina dtarlaíonn siad, agus tá aird ar athrú comhfhreagrach sa tsuim inghnóthaithe ón bPríomh-Chiste.

Aithnítear costas ranníocaíochtaí an GBCN sna PRSAanna mar íocaíocht sa Chuntas Riaracháin sa bhliain airgeadais lena mbaineann seirbhís an fhostaithe.

Beartais Cuntasaíochta (ar lean)

Bogearraí

Gearrtar costais bogearraí ar an gcuntas ioncaim agus caiteachais sa tréimhse a thabhaítear iad.

Cuntas Caipitil

Léiríonn an cuntas caipitil fáltais ón bPríomh-Chiste, a leithdháileadh do cheannach sócmhainní seasta. Déantar na fáltais a amúchadh ar aon dul le dímheas ar na sócmhainní seasta lena mbaineann.

Cuntas Ioncaim agus Caiteachais

Don Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

	Nótaí	2009 €	2008 €
Ioncam			
Suim infhaighte ón bPríomh-Chiste	9	37,868,880	33,397,700
Ioncam eile	10	1,022,861	1,163,921
Aistriú (chuig)/ó chuntas caipitil	5	<u>461,272</u>	<u>(281,138)</u>
		39,353,013	34,280,483
Caiteachas			
Glanmhaoiniú Pinsin larchurtha	8(a)	60,680	(1,189,697)
Costais Gníomhaireachta	1	<u>(39,413,693)</u>	<u>(33,090,786)</u>
Glanioncam/(Caiteachas) don bhliain		<u>NIALAS</u>	<u>NIALAS</u>

Ráiteas ar Ghnóthachain agus Cailteanais Aitheanta Iomlána

Don Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

		2009 €	2008 €
Glanioncam aistrithe chuig an gCúlchiste Pinsin le Sochar Sainithe		–	–
Gnóthachan/(caillteannas) achtúireach aitheanta ar Dhliteanais Phinsin	7(f)	6,228,294	(9,174,000)
Gluaiseacht i Maoiniú Pinsin larchurtha	8(b)	(5,602,294)	6,731,311
Gnóthachan/(Caillteannas) Iomlán Aitheanta don bhliain		<u>626,000</u>	<u>(2,442,689)</u>

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Is cuid shlán de na ráitis airgeadais seo na nótaí ar leathanaigh 66 go dtí 72.

Clár Comhardaithe

An 31 Nollaig 2009

	Nótaí	2009 €	2008 €
Sócmhainní Seasta			
Sócmhainní Seasta	2	1,445,291	1,906,538
Sócmhainní Airgeadais			
	12	–	25
Sócmhainní Reatha			
Airgead sa bhanc agus ar lámh		96,063	519,504
Féichiúnaithe	3	<u>4,004,629</u>	<u>3,796,676</u>
Sócmhainní Reatha Iomlána		<u>4,100,692</u>	<u>4,316,180</u>
Dlíteanais Reatha			
Creidiúnaithe	4	4,100,692	4,316,180
Sócmhainní Reatha Iúide Dlíteanais Reatha		<u>–</u>	<u>–</u>
Sócmhainní Iomlána Iúide Dlíteanais Reatha roimh phinsin		<u>1,445,291</u>	<u>1,906,563</u>
Maoiniú Pinsin Siarchurtha	7(d)	–	5,541,614
Sócmhainn / (Dlíteanas) Pinsin	7(d)	<u>626,000</u>	<u>(5,541,614)</u>
		<u>626,000</u>	<u>–</u>
Sócmhainní Iomlána Iúide Dlíteanais Reatha		<u>2,071,291</u>	<u>1,906,563</u>
Ag léiriú:			
Cuntas caipitil	5	1,445,291	1,906,563
An Cúlchiste Pinsin Sochar Sainithe	7(d)	<u>626,000</u>	<u>–</u>
		<u>2,071,291</u>	<u>1,906,563</u>

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Is cuid shlán de na ráitis airgeadais seo na nótaí ar leathanaigh 66 go dtí 72.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

1. Costais na Gníomhaireachta

	Bliain dar Chríoch 31 Nollaig 2009	Bliain dar Chríoch 31 Nollaig 2008
	€	€
Tuarastail	20,106,437	19,909,765
Costas bliantúil Pinsin le Sochar Sainithe (FRS 17, Nóta 7(e))	1,959,000	777,000
Costais Phinsin PRSA (nóta 6)	797,660	684,784
Costais Bhunaíochta	2,149,143	2,180,771
Costais Oibríochta	5,109,942	5,623,645
Costais Chomhairliúcháin agus Dí	8,701,753	3,273,858
Dímheas (nóta 2)	589,758	640,963
Costais iomlána	<u>39,413,693</u>	<u>33,090,786</u>

Áirítear sna costais chomhairliúcháin agus dí €6.6 milliún (2008: €2.4 milliún) a bhain le comhairle i leith bhunú na Gníomhaireachta Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní agus comhairle speisialta don Aire Airgeadais i leith Bhainc na hÉireann.

2. Sócmhainní Seasta

	Réadmhaoin €	Troscán, Trealamh & Mótarfheithiclí €	Iomlán €
Costas:			
larmhéid tosaigh amhail an 1 Eanáir 2009	1,382,083	4,723,323	6,105,406
Suimiúcháin ar chostas	–	194,728	194,728
Díúscairtí	–	(331,372)	(331,372)
larmhéid ar 31 Nollaig 2009	<u>1,382,083</u>	<u>4,586,679</u>	<u>5,968,762</u>
Dímheas carntha:			
larmhéid tosaigh amhail an 1 Eanáir 2009	1,120,280	3,078,588	4,198,868
Dímheas don tréimhse	69,104	520,654	589,758
Díúscairtí	–	(265,155)	(265,155)
larmhéid amhail an 31 Nollaig 2009	<u>1,189,384</u>	<u>3,334,087</u>	<u>4,523,471</u>
Glanluach de réir na leabhar amhail an 31 Nollaig 2009	<u>192,699</u>	<u>1,252,592</u>	<u>1,445,291</u>
Glanluach de réir na leabhar amhail an 31 Nollaig 2008	<u>261,803</u>	<u>1,664,735</u>	<u>1,906,538</u>

Déantar saol úsáideach measta sócmhainní seasta a dhéantar dímheas a ríomh trí fhéachaint chuige mar seo a leanas:

Réadmhaoin	20 bhliain
Trealamh & Mótarfheithiclí	de 3 bhliain agus 5 bliana
Troscán	10 bhliain

Déantar an réadmhaoin a léasú faoi léasa gearrtéarmach, atá faoi réir athbhreithnithe cíosa. Is é an cíos bliantúil reatha ná €1,757,500 in aghaidh na bliana.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

3. Féichiúnaithe

	2009	2008
	€	€
An Príomh-Chiste	1,697,269	1,173,242
Réamhíocaíochtaí	1,196,841	1,616,675
Féichiúnaithe eile	<u>1,110,519</u>	<u>1,006,759</u>
	<u>4,004,629</u>	<u>3,796,676</u>

4. Creidiúnaithe

	2009	2008
	€	€
Creidiúnaithe	161,755	522,887
Fabhruithe	<u>3,938,937</u>	<u>3,793,293</u>
	<u>4,100,692</u>	<u>4,316,180</u>

5. Cuntas Caipitil

	2009	2008
	€	€
Iarmhéid oscailte	1,906,563	1,625,425
Aistriú ó/(chuig) Cuntas Ioncaim agus Caiteachais		
Maoiniú Sócmhainní		
- Sócmhainní Seasta	194,728	
Amúchadh ar mhaoiniú caipitiúil		
- Amúchadh de réir dímheasa	(589,758)	
- Glansuim a scaoileadh ar dhiúscairt sócmhainne	<u>(66,217)</u>	<u>(461,247)</u>
Méid a scaoileadh ar dhiúscairt infheistíochta	(25)	-
Iarmhéid deiridh	<u>1,445,291</u>	<u>1,906,563</u>

6. Aoisliúntas

Bronntar teidlíocht aoisliúntais na foirne faoi scéim sochair shainithe aoisliúntais a bunaíodh faoi Alt 8 den Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990. Foráiltear do theidlíochtaí an Phríomhfheidhmeannaigh faoina chonradh seirbhíse. Aistrítear ranníocaíochtaí, ranníocaíochtaí na mball foirne a roghnaigh socrúithe sochair spleách, a aistrítear chuig ciste a bhainistítear go seachtrach. Cinnítear ranníocaíocht an GBCN ar chomhairle achtúire neamhspleách agus tá sé socraithe, faoi láthair, ag leibhéal 25 faoin gcéad den phárolla. B'ionann ranníocaíochtaí an GBCN don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 agus € 1,898,320 (2008: € 1,966,697) don scéim sochair shainithe.

Foráiltear do dhliteanais a eascraíonn faoin scéim sochair shainithe faoi na socrúithe thuas, seachas do theidlíochtaí a eascraíonn i leith sheirbhís bhaill faoi leith an GBCN a earcaíodh ó réimsí eile laistigh den earnáil phoiblí. D'ainmnigh an tAire Airgeadais Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta mar an eagrais ceadaithe chun críocha Scéim na hEanála Poiblí (Aistriú Seirbhíse) an 7 Aibreán 1997. Forálann an t-ainmniúchán seo do ranníocaíochtaí a dhéanamh lasmuigh den Státchiste, i measc nithe eile, mar agus nuair atá sochair dlíte mar is iondúil, i leith réamhsheirbhís iar-státseirbhíseach a d'fhostaigh an GBCN. Ní dhearnadh aon fhoráil do mhaoiniú íocaíocht na dteidlíochtaí seo.

Ranníoc an GBCN €797,660 (2008: €684,784) freisin le Cuntais Coigiltis Scoir Phearsanta (PRSAanna) d'fhostaithe nár bhaill den scéim sochair shainithe iad in 2009.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

7. Sochair Scoir

(a) Scéim Pinsin Sochar Sainithe

Bunaíodh luacháil na scéime sochair shainithe a úsáideadh chun críocha nochtadh FRS17 ar shonraí a chur Riarthóir na Scéime ar fáil. Rinne achtúire neamhspleách é a thabhairt cothrom le dáta le riachtanais FRS17 a chur san áireamh chun na dlíteanais a mheas um dháta an chláir chomhordaithe. Luaitear sócmhainní scéime ag a luach tairisceana um dháta an chláir chomhordaithe.

(b) Athrú ar luach reatha na n-oibleagáidí i leith sochar sainithe

	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009 €000	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2008 €000
Oibleagáidí sochair ag tús na bliana	36,698	40,657
Costas seirbhíse	1,068	1,199
Costas úis	2,122	2,288
Ranníocaíochtaí bhaill na scéime	286	259
Costais seirbhísí roimhe seo	927	-
(Gnóthachan)/Cailteanas achtúireach	(855)	(6,753)
Sochair a íocadh	(2,213)	(884)
Préimheanna íoctha	(40)	(68)
Oibleagáidí sochair ag deireadh na bliana	<u>37,993</u>	<u>36,698</u>

(c) Athrú ar luach cóir sócmhainní scéime

	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009 €000	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2008 €000
Luach cóir na sócmhainní scéime ag tús na bliana	31,157	43,100
Aisíoc ionchais ar shócmhainní scéime	2,158	2,710
Gnóthachan/(cailteanas) achtúireach	5,373	(15,927)
Ranníocaíochtaí fostóirí	1,898	1,967
Ranníocaíochtaí baill	286	259
Sochair a íocadh ón scéim	(2,213)	(884)
Préimheanna íoctha	(40)	(68)
Luach cóir na sócmhainní scéime ag deireadh na bliana	<u>38,619</u>	<u>31,157</u>

Sócmhainní scéime

Seo a leanas na leithdháiltí sócmhainní ag deireadh na bliana:

Gnáthscaireanna	80.60%	71.88%
Bannaí	15.06%	23.23%
Réadmhaoin	2.36%	3.51%
Eile	<u>1.98%</u>	<u>1.38%</u>
	<u>100.00%</u>	<u>100.00%</u>

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

7. Sochair Scoir (ar lean)

(c) Athrú ar luach cóir na sócmhainní scéime (ar lean)

Chun toradh iarbhír fadtéarmach toimhdí sócmhainní a fhorbairt, rinneadh machnamh ar leibhéal reatha na dtorthaí tuartha ar infheistíochtaí gan riosca (bannaí rialtais den chuid is mó), leibhéal stairiúil na préimhe riosca a bhaineann leis na haicmí eile sócmhainne inar infheistíodh an phunann agus a bhfuiltear ag súil leis do thorthaí sa todhchaí de gach aicme sócmhainne. Rinneadh gach toradh iarbhír le haghaidh gach aicme sócmhainne a bhunú go hualaithe ansin ar an spriocdháileadh sócmhainne chun ráta fadtéarmach toraidh ar thoimhdí sócmhainní don phunann.

	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009 €000	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2008 €000
Toradh iarbhír ar shócmhainní scéime	<u>7,531</u>	<u>(13,217)</u>

(d) Barrachas / (Easnamh) Scéime

	2009 €000	2008 €000
Luach cóir na sócmhainní scéime	38,619	31,157
Luach reatha na n-oibleagáidí maoinithe	<u>37,993</u>	<u>36,698</u>
(Easnamh)/Barrachas ag deireadh na bliana	<u>626</u>	<u>(5,541)</u>

	2009 €000	2008 €000
Méideanna sa chlár comhardaithe		
Sócmhainn		
Maoiniú Pinsin Iarchurtha	-	5,541
Dlíteanais		
(Dlíteanas)/(Sócmhainn) Pinsin	626	(5,541)
Cúlchiste Pinsin le Sochar Sainithe	626	-

Maoiniú Pinsin Siarchurtha

Aithníonn an GBCN sócmhainn a bhaineann le heasnamh scéim sochair shainithe ar bhonn imeachtaí áirithe san am atá thart. Ar na himeachtaí seo tá bonn reachtúil thionscnamh na scéimeanna aoisliúntais, agus an beartas agus an cleachtas atá i bhfeidhm faoi láthair maidir le maoiniú pinsean na seirbhíse poiblí, lena n-áirítear ranniocaíochtaí fostaithe. Níl aon fhianaise ag an GBCN nach leanfaidh an beartas maoinithe seo ag freastal ar shuimeanna den saghas sin dá réir.

Cúlchiste Pinsin le Sochar Sainithe

Léiríonn an Cúlchiste Pinsin le Sochar Sainithe barrachas sócmhainní scéime thar dhlíteanas scéime amhail an 31 Nollaig 2009 mar a tomhasadh iad chun críocha FRS17.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

7. Sochair Scoir (ar lean)

(e) Eilimintí de chaiteachas pinsin

Is í an tsuim a aithnítear sa chuntas ioncaim agus caiteachais:

	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009 €000	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2008 €000
Costas seirbhíse reatha	1,068	1,199
Costas úis	2,122	2,288
Aisíoc ionchais ar shócmhainní scéime	(2,158)	(2,710)
Costais seirbhísí a rinneadh	<u>927</u>	<u>-</u>
Muirear Ioncaim agus Caiteachais (Nóta 1)	<u>1,959</u>	<u>777</u>

(f) Gnóthachan / (caillteanas) achtúireach

Is é an gnóthachan/(caillteanas) achtúireach a aithnítear sa ráiteas ar ghnóthachain agus cailleanais aitheanta iomlána:

	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009 €000	Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2008 €000
(Gnóthachan)/Cailleanas Achtúireach ar oibleagáidí scéime	855	6,753
(Gnóthachain)/Cailleanas ar shócmhainní scéime	5,373	(15,927)
Ráiteas ar Ghnóthachain agus Cailleanais Aitheanta Iomlána	<u>6,228</u>	<u>(9,174)</u>
Suim carntha aitheanta sa Ráiteas ar Ghnóthachain agus Cailleanais Aitheanta Iomlána	<u>(6,947)</u>	<u>(13,175)</u>

(g) Toimhdí príomhshuime achtúirí

Ba iad na toimhdí príomhshuime achtúirí a úsáideadh:

	2009	2008
Meántoimhdí ualaithe a úsáideadh chun oibleagáidí sochair a chinneadh		
Ráta lascaine	5.75%	5.75%
Ráta méadaithe cúitimh	4.00%	4.00%
Meántoimhdí ualaithe a úsáideadh chun costas pinsin a chinneadh don bhliain dar críoch:		
Ráta lascaine	5.75%	5.50%
Aisíoc ionchais fhadtéarmaigh ar shócmhainní scéime	6.94%	6.20%
Meánionchas saoil ualaithe ag aois 60 do tháblaí básmhaireachta a úsáideadh chun oibleagáidí sochair a chinneadh:		
Pinsinéir amach anseo – Fireann	28.4	28.4
– Baineann	31.5	31.5
Pinsinéirí Reatha – Fireann	26.3	25.4
– Baineann	29.4	28.5

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

7. Sochair Scoir (ar lean)

(h) Stair na n-oibleagáidí sochair shainithe, sócmhainní agus gnóthachain agus cailteanais eispéiris

	2009	2008	2007	2006	2005
	€000	€000	€000	€000	€000
Oibleagáid sochair shainithe	37,993	36,698	40,657	39,166	35,997
Luach cóir na sócmhainní scéime	<u>38,619</u>	<u>31,157</u>	<u>43,100</u>	<u>36,244</u>	<u>23,598</u>
Easnamh/(Barrachas)	<u>(626)</u>	<u>5,541</u>	<u>(2,443)</u>	<u>2,922</u>	<u>12,399</u>

Difríocht idir aisíoc ionchais agus aisíoc iarbhír ar shócmhainní scéime:

Suim	<u>(5,373)</u>	<u>15,927</u>	<u>2,126</u>	<u>(1,895)</u>	<u>(1,887)</u>
Léirithe mar % de shócmhainní scéime	<u>(13.9%)</u>	<u>51.1%</u>	<u>4.9%</u>	<u>(5.2%)</u>	<u>(8.0%)</u>

(Gnóthachain)/Cailteanais eispéiris ar dhliteanais scéime:

Suim	<u>(1,348)</u>	<u>(2,140)</u>	<u>610</u>	<u>221</u>	<u>1,054</u>
Léirithe mar % de dhliteanais scéime	<u>(3.5%)</u>	<u>(5.8%)</u>	<u>1.5%</u>	<u>0.6%</u>	<u>2.9%</u>

8. Glanmhaoiniú Pinsin Iarchurtha

(a) Glanmhaoiniú Cúlchiste Pinsin Iarchurtha i leith na bliana

	2009	2008
	€	€
Maoiniú inghnóthaithe i leith chostas pinsin na bliana reatha (nóta 7(e))	1,959,000	777,000
Ioncam a caitheadh chun rannócaíochtaí leis an gciste pinsin a íoc (nóta 6)	<u>(1,898,320)</u>	<u>(1,966,697)</u>
Glanmhaoiniú Pinsin Iarchurtha	<u>60,680</u>	<u>(1,189,697)</u>

(b) Gluaiseacht sa Ghlanmhaoiniú Pinsin Siarchurtha

	2009	2008
	€	€
Suim in-ghnóthaithe maidir le cailteanas achtúireach na bliana reatha	–	9,174,000
Laghdú i gCúlchiste Pinsin le Sochar Sainithe	–	(2,442,689)
Laghdú sa tsuim inghnóthaithe i leith ghnóthachan achtúireach na bliana reatha	(6,228,294)	–
Gnóthachan achtúireach a aistríodh chuig Cúlchiste Pinsin le Sochar Sainithe	<u>626,000</u>	–
	<u>(5,602,294)</u>	<u>(6,731,311)</u>

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

9. Ioncam an Lárchiste

(a) Feidhmíonn an Príomh-Chiste ar bhonn fáltas agus íocaíochtaí, ach bunaíodh na cuntais seo ar bhonn fabhráithe. Leagann na táblaí a leanas na nithe réitigh amach:

	2009	2008
	€	€
Suim dlite ón bPríomh-Chiste (nóta 3)	(1,173,242)	(2,327,072)
Suim a fuarthas ón bPríomh-Chiste	37,344,853	34,551,530
Suim dlite ón bPríomh-Chiste ag deireadh na bliana (nóta 3)	<u>1,697,269</u>	<u>1,173,242</u>
Infhaighte ón bPríomh-Chiste don bhliain	<u>37,868,880</u>	<u>33,397,700</u>

(b) Is é an méid iomlán atá aitheanta mar (iníochta le) / inghnóthaithe ón bPríomh-Chiste ná:

	2009	2008
	€	€
Féichiúnaithe (nóta 3)	1,697,269	1,173,242
Cistiú larchurtha Pinsin (nóta 7(d))	–	<u>5,541,000</u>
	<u>1,697,269</u>	<u>6,714,242</u>

10. Ioncam Eile

	2009	2008
	€000	€000
Ioncam faoi Chumhdach Sócmhainne	826,917	730,311
Comhairleoireacht agus ioncam eile	<u>195,944</u>	<u>433,610</u>
	<u>1,022,861</u>	<u>1,163,921</u>

Ioncam é Ioncam faoi Chumhdach Sócmhainne a fhaigheann an GBCN ina ról faoin Acht um Urrúis faoi Chumhdach Sócmhainne, 2001.

11. Costais an GBCN d'fheidhmeanna eile

Thabhaigh an GBCN na costais a leanas i bhfeidhmiú a fheidhmithe.

	2009	2008
	€000	€000
An Cúlchiste Náisiúnta Pinsean	6.1	6.6
An Ghníomhaireacht Náisiúnta Forbartha Airgeadais	7.3	7.7
An Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát	7.8	7.5
An Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní	2.8	–

Áirítear na costais seo sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais.

12. Sócmhainní Airgeadais

Chuaigh an GBCN i gcomhpháirt le TARGET le linn 1999, ar córas fíor-ama socraíochta é a riarann IRIS Ltd. Úsáidtear an córas chun idirbhearta euro a shocrú tríd an gCóras Eorpach Banc Ceannais. Mar choinníoll ballraíochta, b'éigean don GBCN 20 gnáthscair IR£1 (€1.27) a cheannach ar par. In 2009, scaoileadh IRIS Ltd i leachtú toilteanach agus fuair an GBCN €2,801.69 mar dháileadh deiridh i leith a scairsheibhe in Eanáir 2009.

Ráitis Airgeadais Ciste Bhanc Taisce An Phoist

Don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2009

<u>Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste</u>	<u>74</u>
<u>Beartais Cuntasaíochta</u>	<u>75</u>
<u>Cuntas Ioncaim agus Caiteachais</u>	<u>76</u>
<u>Clár Comhardaithe</u>	<u>77</u>
<u>Nótaí leis na Ráitis Airgeadais</u>	<u>78</u>

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas Agus Ciste lena leagan faoi bhráid Thithe an Oireachtais

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais Chiste Bhanc Taisce an Phoist don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 faoin Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990.

Beidh sa ráitis airgeadais, arna n-ullmhú faoi na beartais cuntasáíochta leagtha amach ansin, na Beartais Cuntasáíochta, an Cuntas Ioncaim agus Caiteachais, an Clár Comhardaithe, agus na nótaí gaolmhara.

Freagrachtaí Faoi Seach Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta agus an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Tá an Ghníomhaireacht freagrach as ullmhú na ráiteas airgeadais de réir an Achta um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990 agus as rialtacht na n-idirbheart a chinntiú. Ullmhaíonn an Ghníomhaireacht na ráitis airgeadais de réir an Chleachtais Chuntasaíochta Choitianta in Éirinn. Tá freagrachtaí cuntasáíochta Bhaill na Gníomhaireachta leagtha amach sa Ráiteas ar Fhreagrachtaí na Gníomhaireachta.

Is í an fhreagracht atá orm na ráitis airgeadais a iniúchadh de réir na riachtanas ábhartha dlíthiúil agus rialála agus na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire).

Tugaim mo thuairim i dtuairisc maidir le cibé acu an dtugann nó nach dtugann na ráitis airgeadais léiriú fíor agus cothrom, de réir Cleachtais Chuntasaíochta a bhfuil Glacadh Ginearálta leis in Éirinn. Tuairiscím chomh maith cibé acu, i mo thuairim, go bhfuil nó nach bhfuil leabhair chuntais chúí á gcoimeád. Sa bhreis air sin, sonraím cibé acu go bhfuil nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ar aon dul leis na leabhair chuntais.

Tuairiscím aon ásc ábhartha nár caitheadh airgid do na críocha a bhí beartaithe nó nuair nach mbíonn na hidirbhearta de réir na n-údarás atá á rialú.

Tuairiscím chomh maith cibé acu go bhfuair mé nó nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe go léir is gá chun críocha m'iniúchta.

Bonn Thuairim an Iniúchta

I bhfeidhmiú na feidhme atá agam mar Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste, rinne mé an t-iniúchadh ar na ráitis airgeadais de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire) eisithe ag an mBord um Chleachtais Iniúcháireachta agus trí thagairt do na léirbhreithnithe speisialta a bhaineann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistíocht agus oibríocht. Is éard a chuimsítear in iniúchadh scrúdú, ar bhonn tástála, ar fhianaise a bhaineann le suimeanna, le nochtadh agus le rialtacht na n-idirbheart airgeadais atá cuimsithe sna ráitis airgeadais. Áirítear, leis, measúnú ar na mórmheastacháin agus ar na breithiúnais a rinneadh tráth chur le chéile na ráiteas airgeadais, agus ar cibé acu an cuí nó nach cuí iad na beartais cuntasáíochta ó thaobh chúinsí an Chiste de, cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil siad curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach agus cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil siad nochtaithe go cuí.

Rinne mé m'iniúchadh a phleanáil agus a dhéanamh leis an bhfaisnéis agus na mínithe a mheas mé a bhí riachtanach chun go leor fianaise a sholáthar dom chun ráthaíocht réasúnach a thabhairt go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó neamhrialtachta eile nó earráide. Agus mo thuairim á déanamh agam, rinne mé measúnú ar leordhóthanacht iomlán chur i láthair na faisnéise sna ráitis airgeadais.

Tuairim

I mo thuairim, tugann na ráitis airgeadais léargas fírinneach cóir, de réir an Chleachtais Chuntasaíochta a bhfuil Glacadh Ginearálta leis in Éirinn, maidir le staid chúrsaí Chiste Bhanc Taisce an Phoist amhail an 31 Nollaig 2009 agus maidir lena ioncam agus lena gcaiteachas don bhliain dar críoch sin.

I mo thuairim, tá leabhair chuntais chúí á gcoimeád ag an nGníomhaireacht. Tá na ráitis airgeadais ar aon dul leis na leabhair chuntais.

John Buckley

Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

25 Meitheamh 2010

Beartais Cuntasaíochta

Cúlra

Ráthaíonn an tAire Airgeadais aisíocaíocht agus seirbhísiú airgead a infheistíonn taisceoirí i mBanc Taisce an Phoist. Tarchuireann an Post glanfháltais na hinfeistíochta sin chuig an GBCN. Ní cuid den Stáitchiste é Ciste Bhanc Taisce an Phoist. Tá na príomhchuspóirí a leanas ag an gciste:

- airgead a chuireann taisceoirí ar fáil a infheistiú, agus
- gníomhaí mar idirghabhálaí trínar féidir leis an GBCN idirbhearta tráinse, cealaithe, díolacháin agus aischeannaigh (comhaontú athcheannaigh) agus trádáil margaidh thánaistigh a idirbheartú, agus
- airgead a sholáthar faoi Lársheirbhísí Cistíochta do chomhlachtaí ainmnithe stáit.

Mar seo a leanas iad na beartais thábhachtacha cuntasaíochta arna nglacadh ag an gciste:

Airgeadra Tuairiscithe

Is é an euro an t-airgeadra tuairiscithe, a chuirtear in iúl leis an tsiombail €.

Bunús na Cuntasaíochta

Réitítear na ráitis airgeadais ar bhonn fabhrúithe faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil.

Infheistíochtaí

Cuirtear na hinfeistíochtaí in iúl de réir costais.

Cuntas Ioncaim agus Caiteachais

Don Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

	Nótaí	2009 €	2008 €
Ioncam infheistíochta	1	<u>59,378,502</u>	<u>49,087,881</u>
Ús íoctha agus iníoctha	2	24,702,687	17,950,111
Costais eile	3	<u>32,367,826</u>	<u>30,283,417</u>
		<u>57,070,513</u>	<u>48,233,528</u>
Barrachas/(Easnamh) don bhliain		2,307,989	854,353
larmhéid ag tús na bliana		<u>9,906,004</u>	<u>9,051,651</u>
larmhéid ag deireadh na bliana		<u>12,213,993</u>	<u>9,906,004</u>

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Is cuid shlán de na ráitis airgeadais seo na nótaí ar leathanaigh 78 go dtí 80.

Clár Comhardaithe

31 Nollaig 2009

	Nótaí	2009 €	2008 €
Sócmhainní			
Airleacain	4	1,213,437,402	1,550,099,052
Infheistíochtaí i mBannaí	5	319,044,274	155,237,408
Féichiúnaithe	7	8,172,968	5,775,494
Iasachtaí Lárnacha an Chisteacháin		54,184,564	57,566,966
Páipéar Tráchtála	10	85,000,000	7,000,000
Airgead		<u>227,791,458</u>	<u>8,633,801</u>
		<u>1,907,630,666</u>	<u>1,784,312,721</u>
Dlíteanais			
Taiscí Bhanc Taisce an Phoist	8	1,891,874,799	1,771,074,279
Creidiúnaithe	9	3,541,874	3,332,438
Cúlchistí Carntha		<u>12,213,993</u>	<u>9,906,004</u>
		<u>1,907,630,666</u>	<u>1,784,312,721</u>

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Is cuid shlán de na ráitis airgeadais seo na nótaí ar leathanaigh 78 go dtí 80.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

1. Ioncam Infheistíochta

	2009	2008
	€	€
Ús a fuarthas agus ús infhaighte	41,361,882	53,716,413
Brabús/(Cailteanas) ar dhíolachán infheistíochtaí	<u>18,016,620</u>	<u>(4,628,532)</u>
	<u>59,378,502</u>	<u>49,087,881</u>

2. Ús Íochta agus Iníochta

	2009	2008
	€	€
Ús a cuireadh chun sochair agus a íocadh le taiseoirí Bhanc Taisce an Phoist	<u>24,702,687</u>	<u>17,950,111</u>

3. Costais Eile

	2009	2008
	€	€
Costais bhainistíochta	<u>32,367,826</u>	<u>30,283,417</u>

4. Airleacain

	2009	2008
	€	€
Airleacain don Státhiste	1,208,306,282	1,544,967,932
Airleacain don Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát	<u>5,131,120</u>	<u>5,131,120</u>
	<u>1,213,437,402</u>	<u>1,550,099,052</u>

Léiríonn airleacain cistí Bealaí agus Modhanna, a tugadh ar iasacht don Státhiste agus don Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

5. Infheistíochtaí

	2009	2008
	€	€
Bannaí		
Ar a chostas	<u>319,044,274</u>	<u>155,237,408</u>
Ar luach margaidh	<u>319,065,037</u>	<u>158,400,736</u>

Sceideal an tSealúchais Infheistíochta:

Ainmniúil €	Stoc	Costas €
3,288,485	4% Banna Státchiste 2010	3,292,413
43,015	8.5% Stoc Caipitil 2010	46,640
35,808,000	3.9% Banna Státchiste 2012	37,043,501
26,000	8.75% Stoc Caipitil 2012	30,372
4,360,643	5% Banna Státchiste 2013	4,667,131
69,962,000	4% Banna Státchiste 2014	72,064,556
83,460	8.25% Banna Státchiste 2015	100,544
15,169,700	4.5% Banna Státchiste 2018	14,906,864
18,047,598	4.6% Banna Státchiste 2016	18,783,730
16,617,962	4.4% Banna Státchiste 2019	16,250,106
45,631,500	5.9% Banna Státchiste 2019	49,441,794
31,037,128	4.5% Banna Státchiste 2020	30,155,002
<u>72,230,400</u>	5.4% Banna Státchiste 2025	<u>72,261,621</u>
<u>312,305,891</u>		<u>319,044,274</u>

6. Comhaontuithe Díolacháin agus Athcheannaigh

Idirbheartaítear comhaontaithe díolacháin agus athcheannaigh idir Ciste Bhanc Taisce an Phoist agus príomhdhéileálaithe sa mhargadh bannaí. Léirítear an costas ioncaim nó úis lena mbaineann a eascraíonn ó na hidirbhearta seo san ioncam infheistíochta sa chuntas Ioncaim agus Caiteachais.

7. Féichiúnaithe

	2009	2008
	€	€
Díbhinní agus ús infhaighte	7,972,227	5,775,494
Iarmhéid airgead ar teachtadh an Phoist	<u>200,741</u>	–
	<u>8,172,968</u>	<u>5,775,494</u>

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

8. Taiscí POSB

	2009	2008
	€	€
Taiscí ó Bhanc Taisce an Phoist	<u>1,891,874,799</u>	<u>1,771,074,279</u>
	<u>1,891,874,799</u>	<u>1,771,074,279</u>

Aistríodh €1,827,799 (2008: €2,061,304) in Aibreán 2009 ó Chiste Bhanc Taisce an Phoist chuig Ciste na gCuntas Díomhaoin faoin Acht um Chuntais Díomhaoin, 2001. Um an 31 Nollaig 2009, i ndiaidh athghníomhúcháin chuntais arbh fhiú €491,011 (2008: €587,680) iad agus ús (glan ar DIRT) caipitlithe arbh fhiú €230,589 é, bhí iarmhéid €31,524,084 (2008: €29,956,707) dlite le Taisceoirí ó Chiste na gCuntas Díomhaoin. Ní áiríonn figiúr dliteanas na dTaiscí ó Bhanc Taisce an Phoist €1,891,874,799 (2008: €1,771,074,280) dliteanas seo Chiste na gCuntas Díomhaoin.

9. Creidiúnaithe

	2009	2008
	€	€
Glanchistí dlite faoi Chomhaontaithe Díolacháin agus Athcheannaigh	1,889,469	128,130
Socraíochtaí bannaí le híoc	6,051	–
DIRT dlite leis an bPost	1,556,709	2,253,456
Costais bhainistíochta dlite leis an bPost	89,645	81,796
Iarmhéid airgid dlite leis an bPost	–	869,056
	<u>3,541,874</u>	<u>3,332,438</u>

10. Páipéar Tráchtála

	2009	2008
	€	€
Billí Idirghabhála um Earraí Talmhaíochta	<u>8,500,000</u>	<u>7,000,000</u>
	<u>8,500,000</u>	<u>7,000,000</u>

Cheannaigh Ciste Bhanc Taisce an Phoist Billí Idirghabhála um Earraí Talmhaíochta a d'eisigh an tAire Talmhaíochta agus Bia mar infheistíochtaí.

Ráitis Airgeadais don Chuntas Fuascailte Seirbhísí Caipitiúla

Don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2009

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais

Rinne mé scrúdú ar an gcuntas ar leathanaigh 83 agus 84. Tá an fhaisnéis agus na míniúcháin ar fad a theastaigh uaim faighte agam.

Is í mo thuairim, go dtugann an cuntas, atá i gcomhréir leis na taifid chuntasaíochta a chothaíonn Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta i leith na gníomhaíochta seo, léargas cruinn ar idirbhearta don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 agus ar an iarmhéid um an dáta sin.

John Buckley
Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste
25 Meitheamh 2010

Cuntas ar Fháiltais agus Íocaíochtaí

Don Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

	€
larmhéid amhail an 1 Eanáir 2009	433,472
Fáiltais	
Suimeanna a fuarthas ón bPríomh-Chiste faoin Acht Airgeadais, 1950, Alt 22 arna leasú:	
– Ús	1,740,681,709
– Ciste Fiachmhúchta	<u>572,949,548</u>
	2,313,631,257
Suimeanna a fuarthas faoin Acht Airgeadais, 1988 [Alt 67 (8)]	9,603,989
Ús taisce a fuarthas	319,346,293
Ús eile a fuarthas	–
	<u>2,643,015,011</u>
Íocaíochtaí	
Suimeanna a chaitheamh i bhfuascailt an Fhiachais Náisiúnta:	
Bannaí Rialtas na hÉireann liostaithe ar Stocmhalartán na hÉireann	<u>572,949,548</u>
	572,949,548
Suimeanna a chaitheamh ar ús agus costais an Fhiachais Náisiúnta a íoc (nóta 2)	1,992,300,220
Suimeanna a chaitheamh i leith dliteanas faoin Acht Airgeadais, 1970 [S 54 (7)]	77,313,679
larmhéid amhail an 31 Nollaig 2009	<u>451,564</u>
	<u>2,643,015,011</u>

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta
25 Meitheamh 2010

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

1. Bunaíodh an cuntas seo faoi Alt 22 an Achta Airgeadais 1950.

Blianachtaí

Foráiltear le haghaidh blianachtaí i ngach Acht Airgeadais agus íoctar iad leis an gCuntas Fuascailte Seirbhísí Caipitiúla ó ioncam reatha a ghearrtar ar an bPríomh-Chiste. Féadfar suim sheasta a úsáid do sheirbhísí (íocaíochtaí úis) an fhiachais náisiúnta. Caithear an t-iarmhéid a úsáid d'íocaíochtaí príomhshuimeanna.

Iasachtaí Bhainistíocht Airgid

Féadfaidh an tAire Airgeadais idirbhearta ar gnáthbhearta baincúireachta iad a dhéanamh faoi réir alt 54 den Acht Airgeadais, 1970 (arna leasú ag alt 118 den Acht Airgeadais, 1983, ag alt 67 den Acht Airgeadais, 1988 agus ag alt 15 den Acht um Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990.)

I measc gnáthbhearta baincúireachta tá gníomhaíochtaí bainistithe punainne nach mbaineann le hiasachtaí príomhshuime e.g. idirbhearta réamh-mhalairte, babhtálacha agus ús ar thaiscí. Caithear fáiltas ó idirbhearta den chineál seo, seachas iad siúd atá in airgeadra nach bhfuil cuntas imréitigh airgeadra eachtraigh bunaithe faoi alt 139 den Acht Airgeadais, 1993, a ghlacadh sa Chuntas Fuascailte Seirbhísí Caipitiúla. Féadfar suimeanna dá leithéid a úsáid chun íocaíochtaí agus aisíocaíochtaí a dhéanamh i leith gnáthbhearta baincúireachta nó i dtreo ús agus costais an fhiachais náisiúnta a ghlanadh. Cothaíonn an GBCN an t-iarmhéid sa chuntas ag leibhéal atá faoi réir treoirlínte a d'eisigh an tAire Airgeadais faoi alt 4(4) den Acht um Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990.

2. Suimeanna i bhfeidhm ag fónamh don ús ar an bhFiachas Náisiúnta:

	An Bhlian dar críoch 31 Nollaig 2009
Banna Státchiste 4% 2010	31,539,998
Stoc Caipitil 8.5% 2010	553,696
Stoc Caipitil 8.75 % 2012	2,699,582
Banna Státchiste 5% 2013	172,868,733
Banna Státchiste 8.25% 2015	609,566
Banna Státchiste 4.6% 2016	269,054,550
Banna Státchiste 4.5% 2018	288,172,855
Banna Státchiste 4.4% 2019	150,000,000
Banna Státchiste 5.9% 2019	6,125,610
Banna Státchiste 4.5% 2020	320,536,719
Ús Coigiltis Bhig	431,868,893
Iasachtaí Bainistithe Airgid	2,760,706
Cláir Pháipéir Thráchtála	297,558,970
Billí Státchiste na hÉireann	5,950,342
Costais	12,000,000
Iomlán	<u>1,992,300,220</u>

Ráitis Airgeadais don Chuntas Luath-ús na nIasachtaí Náisiúnta

Don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2009

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste le cur i láthair Thithe an Oireachtais

Rinne mé scrúdú ar an gcuntas ar leathanach 86. Tá an fhaisnéis agus na míniúcháin ar fad a theastaigh uaim faighte agam.

Is í mo thuairim, go dtugann an cuntas, atá i gcomhréir leis na taifid chuntasaíochta a chothaíonn Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta i leith na gníomhaíochta seo, léargas cruinn ar idirbhearta don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 agus ar an iarmhéid um an dáta sin.

John Buckley
Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

25 Meitheamh 2010

Cuntais na bhFáltas agus Íocaíochtaí

Don Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

	€
larmhéid amhail an 1 Eanáir 2009	4,171,184
Ús fabhráithe a fuarthas ar Iasachtaí Náisiúnta	
– Trainsí agus Ceantanna	245,526,349
Ús fabhráithe a íocadh ar Iasachtaí Náisiúnta	<u>(123,087,848)</u>
larmhéid amhail an 31 Nollaig 2009	
– Airgead le Banc Ceannais na hÉireann	<u>126,609,685</u>

Nóta leis an gCuntas

Eisíonn nó cealaíonn an GBCN Bannaí reatha Rialtas na hÉireann ó am go ham. Déantar é seo trí dhíolacháin nó trí cheannach Chiste Bhanc Taisce an Phoist, a shocraíonn leis an Státchiste é ansin. Cuireann eilimint úis fhabhráithe na suime socraíochta do gach idirbheart banna san áireamh go bhfuil díbhinn iomlán iníoctha leis an úinéir cláraithe sa chás go bhfuil na bannaí i seilbh ar an dáta ex-díbhinne. Is é cuspóir an chuntais seo gur féidir le Ciste Bhanc Taisce an Phoist an Státchiste a chúiteamh d'eilimint neamshaothraithe na díbhinne a eascraíonn as bannaí tráinse cum díbhinn nó ar bhannaí cealaithe ex-díbhinn. Úsáidtear na suimeanna seo ansin chun costais seirbhísithe an Státchiste lena mbaineann a fhritháireamh.

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Ráitis Airgeadais don Chuntas Iasachtaí Náisiúnta (Foirceannadh)

Don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2009

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste le cur i láthair Thithe an Oireachtais

Rinne mé scrúdú ar an gcuntas ar leathanaigh 89 agus 90. Tá an fhaisnéis agus na míniúcháin ar fad a theastaigh uaim faighte agam.

Is í mo thuairim, go dtugann an cuntas, atá i gcomhréir leis na taifid chuntasaíochta a chothaíonn Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta i leith na gníomhaíochta seo, léargas cruinn ar idirbhearta don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 agus ar an iarmhéid um an dáta sin.

John Buckley

Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

25 Meitheamh 2010

Cuntas ar Fáltais agus Íocaíochtaí

Don Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

	Nóta	€
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2009		3,726,380
Fáltais ón Státhchiste	1	2,500,000
Fáltais ó Chuntas Fionraí an Bhainc Ceannais		213,021
Íocaíochtaí le Cuntas Fionraí an Bhainc Ceannais		(99,940)
Íocaíochtaí le fuascailt ar Iasachtaí Náisiúnta	2	<u>(3,041,139)</u>
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2009		
– Airgead le Banc Ceannais na hÉireann		<u>3,298,322</u>

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach
 Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta
 25 Meitheamh 2010

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

- Nuair atá Iasacht Náisiúnta le fuascailt, tá an tsuim iomlán gan íoc iníoctha leis na sealbhóirí Iasachta. Aistrítear aon suim nach n-éilítear ar dháta na fuascailte chuig an gcuntas seo trí íocaíocht ón Státhchiste. Áirítear sa chuntas seo freisin iarmhéideanna, a bhí i seilbh an Bhainc Ceannais agus na Roinne Airgeadais mar Ghníomhairí Íocaíochtaí i leith íocaíochtaí fuascailte nár glacadh leo, agus a aistríodh chuig Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta. Íoctar aon éilimh eile ón gcuntas seo.

2. Iasachtaí Náisiúnta a fuasclaíodh i rith na bliana dar críoch 31 Nollaig 2008

	€
Stoc Iompair 3% 1955/60	1,523
Iasacht Náisiúnta 4.5% 1973/78	1,741
Iasacht Forbartha Náisiúnta 5.25% 1979/84	1,270
Stoc Státchiste 12% 1985	1,270
Stoc Státchiste 6% 1980-85	762
Iasacht Státchiste 6% 1985/90	18,395
Iasacht Náisiúnta 14% 1985/90	127
Iasacht Náisiúnta 7% 1987/92	3,276
Iasacht Náisiúnta 9.25% 89/94	2,568
Stoc Státchiste 11.5% 1990	714
Iasacht Forbartha Náisiúnta 9.75% 1992/97	8,608
Banna Státchiste 8.75% 1997	6,268
Banna Státchiste 6.5% 2001	5,968
Banna Státchiste 8.25% 2003	1,196
Stoc Caipitil 9.25% 2003	25,543
Banna Státchiste 6.25% 2004	2,368
Banna Státchiste 8% 2006	8,456
Stoc Caipitil 9% 2006	58,789
Stoc Státchiste 6% 2008	360,554
Stoc Caipitil 8.25% 2008	31,743
Banna Státchiste 3.25% 2009	<u>2,500,000</u>
Iomlán	<u>3,041,139</u>

Ráitis Airgeadais do Chuntas Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Díbhinní Nár Éilíodh)

Don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2009

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste le cur i láthair Thithe an Oireachtais

Rinne mé scrúdú ar an gcuntas ar leathanach 92. Tá an fhaisnéis agus na míniúcháin ar fad a theastaigh uaim faighte agam.

Is í mo thuairim, go dtugann an cuntas, atá i gcomhréir leis na taifid chuntasaíochta a chothaíonn Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta i leith na gníomhaíochta seo, léargas cruinn ar idirbhearta don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 agus ar an iarmhéid um an dáta sin.

John Buckley
Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste
25 Meitheamh 2010

Cuntas ar Fháiltais agus Íocaíochtaí

Don Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

	Nóta	€
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2009		1,784,282
Fáiltas díbhinní nár éilíodh		646,084
Íocaíocht díbhinní nár éilíodh	2	<u>(12,634)</u>
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2009		
– Airgead le Banc Ceannais na hÉireann	1	<u>2,417,732</u>

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta
25 Meitheamh 2010

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

- Nuair atá díbhinn dlíte ar dhliteanas iasachta, íocann Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta an tsuim iomlán leis an nGníomhaire Íocaíochta agus eisítear chuig na sealbhóirí cláraithe ansin í. Léiríonn an t-iarmhéid sa chuntas seo díbhinní ar iasachtaí aibí, nár éiligh na sealbhóirí cláraithe agus a d'aischuir an Gníomhaire Íocaíochta le Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta. Tá an t-iarmhéid ar fáil chun aon éileamh ar na díbhinní seo sa todhchaí a íoc. Cothaíonn an Gníomhaire Íocaíochta cúlchnap airgid, thar ceann Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, a úsáidtear chun éilimh a íoc le linn na bliana.

- Díbhinní nár Éilíodh a íocadh sa bhliain

	€
Bannaí Rialtas na hÉireann cláraithe le Banc Ceannais na hÉireann	10,410
Bannaí eachtracha faoi riarachán an Gníomhaire Íocaíochta	<u>2,224</u>
	<u>12,634</u>

Ráitis Airgeadais don Chuntas Infheistíochta Airgead Taisce

Don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2009

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste le cur i láthair Thithe an Oireachtais

Rinne mé scrúdú ar an gcuntas ar leathanach 94. Tá an fhaisnéis agus na míniúcháin ar fad a theastaigh uaim faighte agam.

Is í mo thuairim, go dtugann an cuntas, atá i gcomhréir leis na taifid chuntasaíochta a chothaíonn Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta i leith na gníomhaíochta seo, léargas cruinn ar idirbhearta don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 agus ar an iarmhéid um an dáta sin.

John Buckley

Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

25 Meitheamh 2010

Cuntas ar Fháiltas agus Íocaíochtaí

Don Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

	€
larmhéid Tosaigh amhail an 1 Eanáir 2009	690,282,000
Airleacain Bealaí agus Modhanna a íocadh leis an Stáitchiste	7,934,516,000
Airleacain Bealaí agus Modhanna a d'aisíoc an Stáitchiste	<u>(8,176,950,000)</u>
larmhéid amhail an 31 Nollaig 2009	
– Airleacain Bealaí agus Modhanna leis an Stáitchiste	<u>447,848,000</u>

Nóta leis an gCuntas

Déanann an cuntas seo taifead ar iasachtaí agus ar aisíocaíochtaí cistí barrachais atá i gCuntas Soláthair an Phámháistir Ghinearálta.

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Cuntas ar Stoc ar Glacadh leis mar Íocaíocht ar Cháin Oidhreachta agus ar Dhleachtanna Báis

Don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2009

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste le cur i láthair Thithe an Oireachtais

Rinne mé scrúdú ar an gcuntas ar leathanaigh 97 agus 98. Tá an fhaisnéis agus na míniúcháin ar fad a theastaigh uaim faighte agam.

Is í mo thuairim, go dtugann an cuntas, atá i gcomhréir leis na taifid chuntasaíochta a chothaíonn Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta i leith na gníomhaíochta seo, léargas cruinn ar idirbhearta don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 agus ar an iarmhéid um an dáta sin.

John Buckley
Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

25 Meitheamh 2010

Cuntas ar Fháiltais agus Íocaíochtaí

Don Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

	€
larmhéid ar an 1 Eanáir 2009	NIALAS
Fáiltais	
Ús a fuarthas ar shealúchas stoic	NIALAS
Fáiltais ó fhuascailt stoic	<u>NIALAS</u>
Íocaíochtaí	
Íocadh leis na Coimisinéirí Ioncaim as luach an stoic a aistríodh go dtí an tAire Airgeadais	
- Ainmniúil	NIALAS
- Ús	<u>NIALAS</u>
Aisíocaíocht leis an Stáitchiste	<u>NIALAS</u>
larmhéid ar an 31 Nollaig 2009	<u>NIALAS</u>

Cuntas Stoic

larmhéid ar an 1 Eanáir 2009	NIALAS
Athrú na bliana	
Méid ainmniúil stoic a aistríodh go dtí an tAire Airgeadais	NIALAS
Méid ainmniúil stoic a fuasclaíodh	<u>NIALAS</u>
larmhéid ar an 31 Nollaig 2009	<u>NIALAS</u>

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

1. Cuspóir an Chuntais

Modh é an cuntas seo, a bunaíodh faoin Acht Airgeadais, 1954, arna leasú ag an Acht um Cháin Fháiltas Caipitiúil, 1976, do láimhseáil Bannaí Rialtas na hÉireann faoi leith a ainmníodh, agus a ghlacann na Coimisinéirí Ioncaim leo ar a n-aghaidhluach in ionad dleachtanna báis. Glacann na Coimisinéirí Ioncaim le Bannaí Rialtas na hÉireann agus aistrítear chuig an Aire Airgeadais iad. Cealaítear ansin iad, agus cuirtear na fáiltas (ag luach margaidh) sa chuntas. Íocann an Státchiste aon difríocht idir seo agus an dliteanas atá dlite do na Coimisinéirí Ioncaim (ag aghaidhluach) agus íoctar na Coimisinéirí Ioncaim ar fad.

2. Cuntas Stoic

Déanann an Cuntas Stoic taifead ar idirbhearta ag luach ainmniúil pair. Is ionann aon iarmhéid sa chuntas seo agus bannaí i seilbh an Aire Airgeadais nár dhíol an tAire fós chun dliteanas cánach leis na Coimisinéirí Ioncaim a ghlanadh.

Ráitis Airgeadais an Chúlchiste Mionchoigiltis

Don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2009

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste le cur i láthair Thithe an Oireachtais

Rinne mé scrúdú ar an gcuntas ar leathanach 60. Tá an fhaisnéis agus na míniúcháin ar fad a theastaigh uaim faighte agam.

Is í mo thuairim, go dtugann an cuntas, atá i gcomhréir leis na taifid chuntasaíochta a chothaíonn Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta i leith na gníomhaíochta seo, léargas cruinn ar idirbhearta don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 agus ar an iarmhéid um an dáta sin.

John Buckley

Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

25 Meitheamh 2010

Cuntas ar Fháiltais agus Íocaíochtaí

An bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009

	€
larmhéid amhail an 1 Eanáir 2009	242,654,611
Faighte/(íochta) ó/(chuig) an Stáitchiste	<u>(242,654,611)</u>
larmhéid amhail an 31 Nollaig 2009	<u>0</u>
Ús fabhráithe measta amhail an 31 Nollaig 2009	346,222,218

D'fhoráil Alt 160 den Acht Airgeadais, 1994 do bhunú ciste darb ainm an Cúlchiste Mionchoigiltis. D'fhoráil sé do €76 milliún a íoc leis an gciste i 1994 agus pé suim, más ann di, a chinnfidh an tAire Airgeadais gach bliain ina dhiaidh sin a íoc leis. Sa chás go sáraíonn íocaíocht úis ar shóinseálacha mionchoigiltis in aon bhliain féilire 11 faoin gcéad den ús iomlán fabhráithe ar a leithéid de choigiltis ag deireadh na bliana féilire roimhe, is féidir acmhainní an chiste a chur i dtreo na n-íocaíochtaí úis sin, a sháraíonn 11 faoin gcéad mar chéatadán den ús iomlán fabhráithe sin, a íoc. B'ionann an t-ollchostas úis ar na scéimeanna coigiltis do 2009, roimh an tarraingt anuas ón gCúlchiste Mionchoigiltis, agus €493 milliún arbh ionann é agus 75.50% den ús fabhráithe amhail an 31 Nollaig 2008 (€653 milliún).

Aistrítear an t-iarmhéid sa Chiste chuig an Stáitchiste mar airleacain bhealaí agus mhodhanna in-aisíochta. Níor íoc an Stáitchiste aon ús ar chistí dá leithéid a airleacadh.

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Ráitis Airgeadais na Gníomhaireachta Um Éilimh Ar An Stát

Don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2009

<u>Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste</u>	102
<u>Polasaithe Cuntasaíochta</u>	103
<u>Cuntas an Ráitis Éilimh</u>	104
<u>Clár Comhardaithe</u>	105
<u>Nótaí leis na Ráitis Airgeadais</u>	106

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste le cur i láthair Thithe an Oireachtais

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais na Gníomhaireachta um Éilimh ar an Stát don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 faoin Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990, arna leasú ag an Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Leasú), 2000.

Beidh sna ráitis airgeadais, arna n-ullmhú faoi na beartais cuntasáíochta leagtha amach ansin, na Beartais Cuntasáíochta, an Cuntas Ráiteas Éileamh, an Clár Comhardaithe, agus na nótaí gaolmhara.

Freagrachtaí Faoi Seach Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta agus an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Tá an Ghníomhaireacht freagrach as ullmhú na ráiteas airgeadais de réir an Achta um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990 agus as rialtacht na n-idirbheart a chinntiú. Ullmhaíonn an Ghníomhaireacht na ráitis airgeadais de réir an Chleachtais Chuntasaíochta lena bhfuil glacadh ginearálta in Éirinn. Tá freagrachtaí cuntasáíochta Bhaill na Gníomhaireachta leagtha amach sa Ráiteas ar Fhreagrachtaí na Gníomhaireachta.

Is í an fhreagracht atá orm na ráitis airgeadais a iniúchadh de réir na riachtanas ábhartha dlíthiúil agus rialála agus na gCaihteán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire).

Tugaim mo thuairim i dtuairisc maidir le cibé acu an dtugann nó nach dtugann na ráitis airgeadais léiriú fíor agus cothrom, de réir Cleachtais Chuntasaíochta a bhfuil Glacadh Ginearálta leis in Éirinn. Tuairiscím chomh maith cibé acu, i mo thuairim, go bhfuil nó nach bhfuil leabhair chuntais chuí á gcoimeád. Sa bhreis air sin, sonraím cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ar aon dul leis na leabhair chuntais.

Tuairiscím aon ásc ábhartha nár caitheadh airgid do na críocha a bhí beartaithe nó nuair nach mbíonn na hidirbhearta de réir na n-údarás atá á rialú.

Tuairiscím chomh maith murar fuair mé an fhaisnéis agus na mínithe go léir is gá chun críocha m'iniúchta.

Bonn Thuairim an Iniúchta

I bhfeidhmiú na feidhme atá agam mar Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste, rinne mé an tIniúchadh ar na ráitis airgeadais de réir na gCaihteán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire) eisithe ag an mBord um Chleachtais Iniúcháireachta agus trí thagairt do na léirbhreithnithe speisialta a bhaineann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistíocht agus oibríocht. Is éard a chuimsítear in iniúchadh scrúdú, ar bhonn tástála, ar fhianaise a bhaineann le suimeanna, le nochtadh agus le rialtacht na n-idirbheart airgeadais atá cuimsithe sna ráitis airgeadais. Áirítear, leis, measúnú ar na mórmheastacháin agus ar na breithiúnais a rinneadh tráth chur le chéile na ráiteas airgeadais, agus ar cibé acu an cuí nó nach cuí iad na beartais cuntasáíochta ó thaobh chúinsí na Gníomhaireachta um Éilimh ar an Stát de, cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil siad curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach agus cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil siad nochtaithe go cú.

Rinne mé m'iniúchadh a phleanáil agus a dhéanamh leis an bhfaisnéis agus na mínithe a mheas mé a bhí riachtanach chun go leor fianaise a sholáthar dom chun ráthaíocht réasúnach a thabhairt go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó neamhrialtachta eile nó earráide. Agus mo thuairim á déanamh agam, rinne mé measúnú ar leordhóthanacht iomlán chur i láthair na faisnéise sna ráitis airgeadais.

Tuairim

I mo thuairim, tugann na ráitis airgeadais léargas fírinneach cóir, de réir an Chleachtais Chuntasaíochta Choitianta in Éirinn, maidir le staid chúrsaí na Gníomhaireachta um Éilimh ar an Stát amhail ar an 31 Nollaig 2009 agus maidir lena bearta don bhliain dar críoch sin.

I mo thuairim, tá leabhair chuntais chuí á gcoimeád ag an nGníomhaireacht. Tá na ráitis airgeadais ar aon dul leis na leabhair chuntais.

John Buckley

Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

25 Meitheamh 2010

Beartais Cuntasaíochta

Cúlra

Faoin Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Leasú), 2000, leithdháileadh bainistíocht éilimh um dhíobháil phearsanta agus um dhochar do réadmhaoin i gcoinne an Stáit agus na mbunrioscaí chuig an GBCN. Nuair atá an GBCN i mbun na bhfeidhmeanna seo, glaoitear an Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát (SCA) air.

Leagann an tAcht dhá chuspóir ar an SCA:

- Bainistíocht a dhéanamh ar éilimh d'fhonn a chinntiú go gcoinnítear dliteanas agus costais dhlíthiúla agus eile lena mbaineann ag an leibhéal is ísle is féidir; agus
- Seirbhísí comhairleoireachta riosca a chur ar fáil d'údaráis an Stáit agus é d'aidhm acu minicíocht agus déine na n-éileamh a laghdú thar thréimhse ama.

I bhFeabhra 2003, tabhaíodh bainistíocht éilimh faillí cliniciúla agus rioscaí lena mbaineann faoin Scéim Slánaíochta Cliniciúla chuig an nGníomhaireacht um Éilimh ar an Stát. Bunaíodh an Scéim chun socrúithe slánaíochta leighis a réasúnú don tseirbhís sláinte. Faoin scéim, glacann an Stát le dualgas iomlán i leith slánaíocht agus bainistíocht éilimh faillí cliniciúla.

Glacadh leis na beartais shuntasacha cuntasaíochta seo a leanas:

Airgeadra Tuairisceáin

Is é an euro an t-airgeadra tuairiscithe, a chuirtear in iúl leis an tsiombail €.

Bonn Cuntasaíochta

Réitítear na ráitis airgeadais ar bhonn fabhrúithe faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil. Baineann feidhmeanna na Gníomhaireachta le bainistíocht éileamh thar ceann údaráis an Stáit atá faoi dhliteanas ag éilimh agus a bhfaigheann an Ghníomhaireacht aon suim a bhaineann le dámhachtainí agus costais lena mbaineann uathu. Ní dhéanann na ráitis airgeadais ach tuairisciú ar idirbhearta na Gníomhaireachta agus dá bhrí sin níl aon suim san áireamh i luath na n-éileamh gan íoc.

Caiteachas

Aithnítear caiteachas ar dhámhachtainí agus ar chostais socraíochta éileamh nuair a fhaightear ceadú bailíochtaí nó socraíocht bhailíochtaí na n-éileamh. Aithnítear lóisteálacha leis an gcúirt mar chaiteachas thar ceann údaráis Stáit ar dháta na lóisteála.

Suimeanna Infhaighte ó Údaráis Stáit

Caitear le suimeanna mar shuimeanna infhaighte ó údaráis Stáit i ndáil le haitheantas an chaiteachais lena mbaineann.

Cuntas an Ráitis Éilimh

Don Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

	Nótaí	2009 €	2008 €
Suimeanna faighte agus infhaighte ó údaráis Stáit i leith éileamh agus costas	1	63,891,379	53,110,101
Costais a ghnóthaíodh thar ceann údaráis Stáit		<u>836,721</u>	<u>744,398</u>
		<u>64,728,100</u>	<u>53,854,499</u>
Íoctha agus Iníoctha i leith Dámhachtainí		41,042,507	33,368,957
Costais eile	2	22,848,872	19,766,416
Aisiocaíocht ar chostais a ghnóthaigh údaráis Stáit		<u>836,721</u>	<u>719,126</u>
		<u>64,728,100</u>	<u>53,854,499</u>

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Is cuid shlán de na ráitis airgeadais seo na nótaí ar leathanaigh 106 go dtí 108.

Clár Comhardaithe

31 Nollaig 2009

	Nótaí	2009 €	2008 €
Sócmhainní			
Infheistíochtaí	3	10,253,910	12,904,007
Féichiúnaithe	4	5,066,885	5,895,289
Airgead		<u>150,232</u>	<u>28,993</u>
		<u>15,471,027</u>	<u>18,828,289</u>
Dliteanais			
Scéim Speisialta Cnáimhseachais	5	10,253,910	12,904,007
Iasachtaí ó Chiste Bhanc Taisce an Phoist	6	5,131,120	5,131,120
Creidiúnaithe	7	<u>85,997</u>	<u>793,162</u>
		<u>15,471,027</u>	<u>18,828,289</u>

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Is cuid shlán de na ráitis airgeadais seo na nótaí ar leathanaigh 106 go dtí 108.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

1. Ioncam

	2009	2008
	€	€
Suim a fuarthas ó údaráis Stáit	53,930,514	45,757,065
Suim a fuarthas ó Scéim Speisialta Cnáimhseachais	4,899,663	1,464,155
Suimeanna infhaighte ó údaráis Stáit	<u>5,061,202</u>	<u>5,888,881</u>
	<u>63,891,379</u>	<u>53,110,101</u>

2. Costais Eile

	2009	2008
	€	€
<i>Costais Gníomhaireacht Éileamh an Stáit</i>		
– Táillí dlí	9,129,380	8,118,979
– Táillí leighis	1,035,728	753,451
– Táillí innealtóirí	103,288	119,486
– Táillí eile	447,237	382,439
– Costais Riaracháin GBCN a ghnóthaíodh	–	<u>25,272</u>
	<u>10,715,633</u>	<u>9,399,627</u>
<i>Costais ghearánaí</i>		
– Táillí dlí	12,118,795	10,355,454
– Táillí eile saineolaí	–	695
– Costais taistil	<u>8,459</u>	<u>5,019</u>
	<u>12,127,254</u>	<u>10,361,168</u>
Costais finné	<u>5,985</u>	<u>5,621</u>
	<u>22,848,872</u>	<u>19,766,416</u>

I dteannta na gcostas thuas, b'ionann na costais riaracháin a thabhaigh Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta i bhfeidhmiú fheidhmeanna na Gníomhaireachta um Éilimh ar an Stát agus €7,828,414 (2008: €7,527,021). Tá na costais seo san áireamh i gcostais riaracháin Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta agus gearrtar ar an bPríomh-Chiste iad. Ní lorgaíonn an GBCN aisíocaíocht ar na costais seo ó na hÚdaráis Stáit.

3. Infheistíochtaí

Is ionann infheistíochtaí agus Nótaí Stáitchiste, a infheistítear ar son na Roinne Sláinte, a ndéanann an Gníomhaireacht um Éilimh ar an Stát bainistíocht ar an Scéim Speisialta Cnáimhseachais ar a son.

4. Féichiúnaithe

	2009	2008
	€	€
Suimeanna infhaighte ó údaráis Stáit	5,061,202	5,888,881
Eile	<u>5,683</u>	<u>6,408</u>
	<u>5,066,885</u>	<u>5,895,289</u>

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

5. Scéim Speisialta Cnáimhseachais

Bhunaigh an tAire Sláinte agus Leanaí an Scéim Speisialta Slánaíochta Cnáimhseachais in 2008. Faoin Scéim, d'aontaigh an tAire ospidéal Bon Secours agus Mount Carmel a shlánú i leith éilimh shonracha chnáimhseachais. Rinne na hospidéal ainmnithe rannpháirteacha ranníocaíochtaí leis an gCiste. Ina theannta sin, faoi théarmaí socraithe idir an Cumann Cosanta Leighis (MPS) agus an tAire Sláinte agus Leanaí, d'aistrigh an MPS cistí faoi leith chuig an Stát chun páirtmhaoiniú a dhéanamh ar chostais éilimh ainmnithe chnáimhseachais i gcoinne cnáimhseoirí atá clúdaithe ag an socrú. D'údarraigh an tAire don Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát suimeanna a tharraingt anuas am go ham ón gCiste cuí chun an SCA a aisíoc faoi Alt 16(2) den Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Leasú), 2000 d'aon suim a d'íoc an SCA thar ceann na n-ospidéal rannpháirteach nó thar ceann aon duine atá clúdaithe ag socrú MPS i leith íocaíocht éileamh nó costais éilimh mar a tharlaíonn siad. Íoctar ioncam a shaothraítear ar infheistíochtaí na Scéime leis an Scéim.

Ba í an ghluaiseacht ar an Scéim Slánaíochta Speisialta Cnáimhseachais le linn 2009:

	€
Iarmhéid tosaigh	12,904,007
Ranníocaíochtaí leis an gCiste	2,042,500
Socraíochtaí agus costais éileamh	(4,899,663)
Ioncam a saothraíodh	<u>207,066</u>
Iarmhéid atá ar fáil le haghaidh socrú éileamh	<u>10,253,910</u>

6. Iasachtaí ó POSB

Faoi Alt 16 den Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Leasú), 2000, féadfaidh an tAire Airgeadais airgead a airleacan ó Chiste Bhanc Taisce an Phoist chuig an SCA d'íocaíocht shuim na gcostas agus muirear a bhaineann le seirbhísí comhairleoirí gairmiúla agus saineolaithe eile, d'íocaíocht shuim aon dámhachtana nó socraíochta atá le híoc le héilitheoir i leith éileamh tarmlichte, agus d'íocaíocht úis (más ann dó) atá iníoctha air.

7. Creidiúnaithe

	2009	2008
	€	€
Iníoctha i leith dámhachtainí	–	435,931
Iníoctha i leith costas	1,829	166,253
Cáin Shiarchoinneálach Seirbhísí Gairmiúla dlite leis na Coimisinéirí Ioncaim	75,833	177,540
Suimeanna dlite le húdaráis Stáit	7,818	13,076
Eile	<u>517</u>	<u>362</u>
	<u>85,997</u>	<u>793,162</u>

8. Costais Riaracháin

Féadfaidh an Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát costais riaracháin a raibh orthu a íoc de bharr éilitheoirí nach n-éiríonn leo a ghnóthú. Nuair a ghnóthaítear costais dá leithéid, aistrítear chuig Cuntas Riaracháin Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta iad.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

9. Dlíteanais Mheasta Údarás Stáit

Ar an 31 Nollaig 2009, bhí 4,037 éileamh faoi bhainistíocht na Gníomhaireachta. Ba í an ghluaiseacht in éilimh faoin bhainistíocht le linn na bliana:

Éilimh faoi bhainistíocht – 1 Eanáir 2009	4,297
Éilimh Nua Faighte	1,446
Éilimh Réitithe	<u>(1,706)</u>
Éilimh faoi bhainistíocht – An 31 Nollaig 2009	<u>4,037</u>

Amhail an 31 Nollaig 2009, ba é €725 milliún dlíteanas measta Údarás Stáit i leith aon éilimh faoi bhainistíocht na Gníomhaireachta um Éilimh ar an Stát. Bhí €636 milliún de sin inchurtha le hÉilimh Chliniciúla agus €89 milliún le hÉilimh Dhlíteanas Fostóra, Dlíteanas Poiblí agus Dochar do Réadmhaoin. Is meastachán é an dlíteanas measta a áirítear trí thagairt le costas iomlán gach éilimh a réiteach, na costais intuartha ar fad san áireamh, ar nós suimeanna socraíochta, costais dhlíthiúla gearánaí agus costais chosanta.

Ráitis Airgeadais

Chiste Na gCuntas Díomhaoin

Don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2009

<u>Ráiteas faoi Fhreagracht na Gníomhaireachta</u>	110
<u>Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste</u>	111
<u>Beartais Cuntasaíochta</u>	112
<u>Cuntas Infheistíochta agus Eisíocaíochta</u>	113
<u>Cuntas Cúlchiste</u>	114
<u>Clár Comhardaithe</u>	115
<u>Nótaí leis na Ráitis Airgeadais</u>	116

Ráiteas faoi Fhreagracht na Gníomhaireachta

Ceanglaíonn an tAcht um Chuntais Dhíomhaoin, 2001 arna leasú ag an Acht um Chuntais Dhíomhaoin (Leasú), 2005 agus an tAcht um Polasaithe Árachais Saoil Neamhéilithe, 2003 ar an GBCN ráitis airgeadais a ullmhú i leith a oibríochtaí gach bliain airgeadais.

Agus na ráitis sin á n-ullmhú acu, ní mór don GBCN:

- beartais chuí cuntasáochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach;
- breithiúnais agus meastacháin atá réasúnta agus críonna a dhéanamh;
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin má tá sé sin neamhchuí;
- aon difríocht ábhair ó chaighdeáin bhainteacha chuntasáochta a nochtadh nó a mhíniú.

Tá an GBCN freagrach as coimeád, i cibé foirm a cheadóidh an tAire, na gcuntas go léir is cuí agus is gnách ar an airgead go léir a gheobhaidh an tÚdarás nó a chaithfidh siad, agus, as cothú taifid chuntasáochta a nochtann, go réasúnta cruinn ag aon am, mar a sheasann cúrsaí airgeadais an Chiste.

Tá freagracht ar an GBCN chomh maith as sócmhainní faoina gcosaint agus as céimeanna réasúnta a thabhairt le calaois agus le mírialtachtaí eile a bhrath agus a chosc.

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach
Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste le cur i láthair Thithe an Oireachtais

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais Chiste na gCuntas Díomhaoin don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 faoin Acht um Chuntais Dhíomhaoine, 2001.

Beidh sna ráitis airgeadais, arna n-ullmhú faoi na beartais cuntasáíochta leagtha amach ansin, na Beartais Cuntasáíochta, an Cuntas Infheistíochta agus Eisíocaíochta, an Clár Comhardaithe, agus na nótaí gaolmhara.

Freagrachtaí Faoi Seach Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta agus an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Tá an Ghníomhaireacht freagrach as ullmhú na ráiteas airgeadais de réir an Achte um Chuntais Díomhaoine, 2001 agus as rialtacht na n-idirbheart a chinntiú. Ullmhaíonn an Ghníomhaireacht na ráitis airgeadais de réir an Chleachtais Chuntasáíochta a bhfuil Glacadh Ginearálta leis in Éirinn. Tá freagrachtaí cuntasáíochta Bhaill na Gníomhaireachta leagtha amach sa Ráiteas ar Fhreagrachtaí na Gníomhaireachta.

Is í an fhreagracht atá orm na ráitis airgeadais a iniúchadh de réir na riachtanas ábhartha dlíthiúil agus rialála agus na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire).

Tugaim mo thuairim i dtuairisc maidir le cibé acu an dtugann nó nach dtugann na ráitis airgeadais léiriú fíor agus cothrom, de réir Cleachtais Chuntasáíochta a bhfuil Glacadh Ginearálta leis in Éirinn. Tuairiscím chomh maith cibé acu, i mo thuairim, an bhfuil nó nach bhfuil leabhair chuntais chuí á gcoimeád. Sa bhreis air sin, sonraím cibé acu go bhfuil nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ar aon dul leis na leabhair chuntais.

Tuairiscím aon ásc ábhartha nár caitheadh airgid do na críocha a bhí beartaithe nó nuair nach mbíonn na hidirbhearta de réir na n-údarás atá á rialú.

Tuairiscím chomh maith cibé acu an bhfuair mé nó nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe go léir is gá chun críocha m'iniúchta.

Bonn Thuairim an Iniúchta

I bhfeidhmiú na feidhme atá agam mar Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste, rinne mé an tIniúchadh ar na ráitis airgeadais de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire) eisithe ag an mBord um Chleachtais Iniúcháireachta agus trí thagairt do na léirbhreithnithe speisialta a bhaineann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistíocht agus oibríocht. Is éard a chuimsítear in iniúchadh scrúdú, ar bhonn tástála, ar fhianaise a bhaineann le suimeanna, le nochtadh agus le rialtacht na n-idirbheart airgeadais atá cuimsithe sna ráitis airgeadais. Áirítear, leis, measúnú ar na mórmheastacháin agus ar na breithiúnais a rinneadh tráth chur le chéile na ráiteas airgeadais, agus ar cibé acu an cuí nó nach cuí iad na beartais cuntasáíochta ó thaobh chúinsí an Chiste de, cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil siad curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach agus cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil siad nochtaithe go cuí.

Rinne mé m'iniúchadh a phleanáil agus a dhéanamh leis an bhfaisnéis agus na mínithe a mheas mé a bhí riachtanach chun go leor fianaise a sholáthar dom chun ráthaíocht réasúnach a thabhairt go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó neamhrialtachta eile nó earráide. Agus mo thuairim á déanamh agam, rinne mé measúnú ar leordhóthanacht iomlán chur i láthair na faisnéise sna ráitis airgeadais.

Tuarim

I mo thuairim, tugann na ráitis airgeadais léargas fírinneach cóir, de réir an Chleachtais Chuntasáíochta a bhfuil Glacadh Ginearálta leis in Éirinn, maidir le staid chúrsaí Chiste na gCuntas Díomhaoin amhail ar an 31 Nollaig 2009 agus maidir lena bhearta don bhliain dar críoch sin.

I mo thuairim, tá leabhair chuntais chuí á gcoimeád ag an GBCN. Tá na ráitis airgeadais ar aon dul leis na leabhair chuntais.

John Buckley
Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

25 Meitheamh 2010

Beartais Cuntasaíochta

Cúlra

Forálann an tAcht um Chuntais Dhíomhaoine, 2001 arna leasú ag an Acht um Chuntais Dhíomhaoine (Leasú), 2005, do scéim chun cistí díomhaoine i mbainc, i gcumainn tógála agus sa Phost a aistriú faoi chúram an Stáit, fad a ráthaítear ceart athéilimh na gcistí sin. Forálann sé freisin do thabhairt isteach scéime d'íocaíocht, chun críocha carthanachta, nó chun críocha sochar sochaí agus pobail, na gcistí nach gcreidtear go ndéanfar athéileamh orthu.

D'fhoráil an tAcht um Polasaithe Árachais Saoil Neamhéilithe, 2003 d'aistriú polasaithe árachais saoil nár éilíodh chuig an Stát, agus leasaigh sé an tAcht um Chuntais Dhíomhaoine, 2001 nuair is gá chun an reachtaíocht a leathnú chuig polasaithe árachais saoil.

Is éard atá i gCiste na gCuntas Díomhaoine Cuntas Cúlchiste óna n-íoctar athéilimh agus costais éagsúla agus Cuntas Infheistíochta agus Eisíocaíochta óna ndéantar infheistíochtaí agus eisíocaíochtaí.

Tá Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta ("an GBCN") freagrach, faoi alt 17 agus 18 d'Acht 2001, as bunú, bainistiú agus rialú Chiste na gCuntas Díomhaoine agus tá na cumhachtaí ar fad acu (lena n-áirítear cumhacht chun táillí a ghearradh, iniúchta ón gCiste, i ndáil le bainistíocht agus rialú an Chiste) a theastaíonn d'fheidhmiú a bhfeidhmeanna. Tá siad seo a leanas i measc na bhfeidhmeanna seo:

- eisíocaíochtaí i ndáil le treoracha Bhord na gCuntas Díomhaoine nó an Aire Airgeadais
- cothabháil an Chuntais Chúlchiste
- glanadh táillí agus costas a thabhaíonn an GBCN agus Bord na gCuntas Díomhaoine
- glanadh luach saothair, táillí agus costais na gcigirí údaráithe
- aisíocaíocht airgid a aistríodh chuig an gCiste
- ullmhú plean bliantúil infheistíochta, agus aird ar an bplean eisíocaíochta agus aon treoir ón Aire Gnóthaí Pobail, Comhionannais agus Gaeltachta
- infheistíocht aon airgead chun creidmheasa an Chiste nach dteastaíonn, de thuras na huaire, chun dliteanais an Chiste a íoc
- coinneáil cuntas ceart den airgead ar fad a fhaigheann agus a chaitheann an GBCN
- cur cuntas bliantúil faoi bhráid an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste agus cur i láthair cóipe de na cuntais arna n-iniúchadh don Aire Airgeadais agus don Aire Gnóthaí Pobail, Comhionannais agus Gaeltachta.

Mar a fhoráiltear dó san Acht um Chuntais Dhíomhaoine (Leasú), 2005, bhunaigh an tAire Gnóthaí Pobail, Comhionannais agus Gaeltachta Bord na gCuntas Díomhaoine an 4 Eanáir 2006. Tagann sé seo in ionad Bhord Eisíocaíochtaí Chiste na gCuntas Díomhaoine a díscáileadh an lá céanna. Cé gur ról monatóireachta agus comhairleoireachta atá ag Bord na gCuntas Díomhaoine den chuid is mó, tá sé de chumhacht acu an GBCN a threorú chun eisíocaíochtaí a dhéanamh ó Chiste na gCuntas Díomhaoine de bharr iarratas ar dheontas a cheadaigh iar-Bhord Eisíocaíochtaí Chiste na gCuntas Díomhaoine sular díscáileadh an Bord (tagairt in alt 11(3) den Acht um Chuntais Dhíomhaoine (Leasú), 2005).

Glacadh leis na beartais shuntasacha cuntasaíochta seo a leanas:

Airgeadra Tuairiscithe

Is é an euro an t-airgeadra tuairiscithe, a chuirtear in iúl leis an tsiombail €.

Tréimhse Tuairiscithe

Is í an bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2009 an tréimhse tuairiscithe.

Bonn na Cuntasaíochta

Réitítear na ráitis airgeadais ar bhonn fabhrúithe faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil.

Cuntas Infheistíochta agus Eisíocaíochta

An Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

	Nótaí	2009 €	2008 €
Ús ar infheistíochtaí		804,491	6,230,608
Airgead a aistríodh chuig an gCiste i leith cuntais dhíomhaoine agus beartas árachais nár éilíodh	1	41,384,437	33,033,686
Suim a aistríodh chuig an gCuntas Cúlchiste	2	(23,906,425)	(22,339,226)
Eisíocaíochtaí	3	(37,644,335) (19,361,832)	(73,050,705) (56,125,637)
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir		<u>105,090,373</u>	<u>161,216,010</u>
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig		<u>85,728,541</u>	<u>105,090,373</u>

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

25 Meitheamh 2010

Is cuid shlán de na ráitis airgeadais seo na nótaí ar leathanaigh 116 go dtí 120.

Cuntas Cúlchiste

Don Bliain dar chríoch 31 Nollaig 2009

	Nótaí	2009 €	2008 €
Aistriú ón gCuntas Infheistíochta agus Eisíocaíochta	2	23,906,425	22,339,226
Ús ar infheistíochtaí		330,326	1,666,496
Aisíocaíocht airgid a aistríodh chuig an gCiste	1	(19,051,956)	(19,500,790)
Ús ar aisíocaíocht airgid a aistríodh chuig an gCiste	1	(243,698)	(335,231)
Costais eile	4	(1,717,634)	(1,999,780)
Gluaiseacht don bhliain		3,223,463	2,169,921
larmhéid amhail an 1 Eanáir		<u>45,904,239</u>	<u>43,734,318</u>
larmhéid amhail an 31 Nollaig		<u>49,127,702</u>	<u>45,904,239</u>

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta
25 Meitheamh 2010

Is cuid shlán de na ráitis airgeadais seo na nótaí ar leathanaigh 116 go dtí 120.

Clár Comhardaithe

31 Nollaig 2009

	Nótaí	2009 €	2008 €
Sócmhainní			
Sócmhainní Airgeadais			
– Infheistíochtaí ar a gcostas		–	–
Sócmhainní Reatha			
– Airgead	5	134,961,567	149,725,598
– Féichiúnaithe		136,931	1,390,259
Dlíteanais			
– Creidiúnaithe		(242,255)	(121,245)
Glansócmhainní	6	134,856,243	150,994,612
Ionannaithe ag:			
Cuntais Infheistíochta agus Eisíocaíochtaí		85,728,541	105,090,373
Cuntas Cúlchiste			
		<u>49,127,702</u>	<u>45,904,239</u>
		<u>134,856,243</u>	<u>150,994,612</u>

John C. Corrigan, Príomhfheidhmeannach

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta
25 Meitheamh 2010

Is cuid shlán de na ráitis airgeadais seo na nótaí ar leathanaigh 116 go dtí 120.

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

1. Suimeanna a aistríodh agus a athéilíodh i leith cuntais dhíomhaoine agus polasaithe árachais nár éilíodh

Bainc – Cuntais Dhíomhaoine	Iarmhéid Tosaigh 1/1/09 €	Aistrithe €	Athéilíthe €	Iarmhéid Deiridh 31/12/09 €	Ús Íoctha €
ABN AMRO	34,992	–	–	34,992	–
ACC Bank plc	4,171,635	1,452,251	618,954	5,004,932	3,893
Bainc-Aontas na hÉireann cpt	43,742,030	5,173,002	441,111	48,473,921	2,277
AIB Finance Limited	1,970,714	–	333,412	1,637,302	4,952
Banc-Chorparáid Angla-Éireannach cpt	408,092	153,626	12,524	549,194	49
Banc Barclays cpt	280,762	–	–	–	280,762
BNP Paribas	67,487	–	–	67,487	–
Bank of America	154,778	–	–	154,778	–
Banc na hÉireann	42,267,780	6,122,075	862,353	47,527,502	6,025
Stáitchiste agus Baincéireacht Idirnáisiúnta	3,599,859	217,072	33,403	3,783,528	138
Bhanc na hÉireann					
Bank of Scotland (Ireland)	521,997	10,782	49,745	483,034	–
Citibank	28,700	–	–	28,700	–
EBS Building Society	9,340,422	3,096,349	1,155,847	11,280,924	58,643
First Active	6,498,033	2,145,479	169,161	8,474,351	671
Cumann Foirgníochta ICS	2,464,304	794,177	1,361,672	1,896,809	16,323
Investec Bank (UK) Limited (Brainse na hÉireann)	364,734	10,677	4,075	371,336	213
Cumann Foirgníochta Forleithheadach na hÉireann	4,209,500	558,203	–	4,767,703	–
JP Morgan Ireland plc	48,897	–	–	48,897	–
Banc Náisiúnta na hÉireann Teoranta	4,054,090	544,725	55,621	4,543,194	322
An Post – Tráthchoigiltis	1,095,323	187,754	140,606	1,142,471	23,863
An Post – Tráthchoigiltis					
(Ús caipitlithe)	3,938,106	317,754	416,585	3,839,275	–
Permanent TSB	21,912,744	2,785,108	725,692	23,972,160	16,956
Pfizer International Bank	–	21,058	1,772	19,286	–
An Post – Banc Taisce an Phoist	29,519,078	1,827,799	484,529	30,862,348	6,482
An Post – Bannaí Coigiltis (ús caipitlithe)	3,171,809	278,752	321,495	3,129,066	–
An Post – Bannaí Coigiltis	2,023,810	276,321	241,784	2,058,347	–
An Post – Cairteacha Coigiltis (Ús caipitlithe)	49,814,576	5,321,387	7,325,981	47,809,982	–
An Post – Cairteacha Coigiltis	12,174,529	3,149,965	2,570,583	12,753,911	89,702
Scotiabank (Ireland) Limited	1,003,127	–	–	1,003,127	–
Banc Uladh na hÉireann Teoranta	10,223,236	1,929,476	537,092	11,615,620	13,189
WestLB Ireland plc	122,119	–	–	122,119	–
IOMLÁN	259,227,263	36,373,792	17,863,997	277,737,058	243,698

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

1. Suimeanna a aistríodh agus a athéilíodh i leith cuntais dhíomhaoiné agus polasaithe árachais nár éilíodh (ar Lean)

Cuideachtaí Árachais -Polasaithe Árachais nár Éilíodh	Iarmhéid Tosaigh 1/1/09	Aistrithe	Athéilíthe	Iarmhéid Deiridh 31/12/09	Ús Íochta
Institiúid	€	€	€	€	€
<i>Téarma Sonrach</i>					
Alba Life	67,705	60,601	–	128,306	–
Ark Life	6,349	38,502	–	44,851	–
Caledonian Life	104,748	–	–	104,748	–
Canada Life Assurance	230,145	91,795	–	321,940	–
Canada Life Ireland	269,859	12,953	–	282,812	–
Eagle Star	211,535	81,228	27,125	265,638	–
Friends First	947,500	671	4,017	944,154	–
Hibernian Life	1,223,293	223,189	95,937	1,350,545	–
Irish Life	2,623,919	1,041,921	296,159	3,369,681	–
New Ireland	452,655	79,889	169,439	363,105	–
Royal Liver	3,593,919	498,655	21,921	4,070,653	–
Royal & SunAlliance	642,149	25,981	–	668,130	–
St. Jame's Place	10,649	–	–	10,649	–
Scottish Legal Life	268,716	–	–	268,716	–
Scottish Provident Ireland	96,245	74,743	39,557	131,431	–
Standard Life	348,930	259,611	17,147	591,394	–
Sun Life Financial of Canada	143,040	–	–	143,040	–
<i>Gan Téarma Sonrach</i>					
Alba Life	15,033	–	–	15,033	–
Ark Life	–	12,697	–	12,697	–
Caledonian Life	31,113	–	–	31,113	–
Canada Life Assurance	160,702	–	–	160,702	–
Canada Life Ireland	3,260,624	243,955	39,105	3,465,474	–
Eagle Star	1,076,075	237,507	138,852	1,174,730	–
Friends First	1,035,470	55,430	83,263	1,007,637	–
Hibernian	1,642,064	115,373	44,875	1,712,562	–
Irish Life	4,949,416	212,245	84,669	5,076,992	–
New Ireland	10,011,615	1,100,137	15,087	11,096,665	–
Royal & SunAlliance	93,760	3,855	1,194	96,421	–
Royal Liver	7,208,304	516,122	85,356	7,639,070	–
Scottish Legal Life	403,922	–	–	403,922	–
Scottish Provident Ireland	241,394	13,355	17,083	237,666	–
Standard Life	1,160,352	–	7,173	1,153,179	–
Sun Life Financial of Canada	47,473	10,230	–	57,703	–
IOMLÁN	42,578,673	5,010,645	1,187,959	46,401,359	–
The Escheated Estate Fund	4,400,000	–	–	4,400,000	–
MÓRIOMLÁN	306,205,936	41,384,437	19,051,956	328,538,417	243,698

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

1. Suimeanna a aistríodh agus a aisghabhadh maidir le cuntais dhíomhaoine agus polasaithe árachais neamhéilithe (ar lean)

Tá suimeanna in airgeadra eile seachas an euro i gceist leis na suimeanna a aistríodh chuig an gCiste. Dá ndéanfaí athluacháil ar na cuntais ag rátaí malairte deireadh bliana laghdófaí an tsuim iomlán a aistríodh chuig an gCiste agus nár athéilíodh fós faoi €991,801 ó €328,538,417 go €327,546,616.

2. Aistriú go dtí an Cuntas Cúlchiste

Faoi Alt 17 (4) den Acht um Chuntais Dhíomhaoine, 2001, íocann Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta suim leis an gCuntas Cúlchiste, ó am go ham, a shocraíonn an GBCN, le ceadú an Aire Gnóthaí Pobail, Comhionannais agus Gaeltachta agus le toil an Aire Airgeadais, chun aisíocaíochtaí a dhéanamh ón gCiste agus chun táill agus costais éagsúla an GBCN, an Bhoird agus na gcigirí údaraithe a ghlanadh. Dá réir sin, déanann an GBCN aistriú ag tús gach ráithe chun iarmhéid an Chuntais Chúlchiste a choinneáil ag 15% mar atá ceadaithe faoi láthair de na cistí iomlána díomhaoine a fhaigheann Ciste na gCuntas Díomhaoin agus nár athéilíodh go fóill. Féadfaidh an t-iarmhéid sa Chuntas Cúlchiste titim faoi bhun 15% sa tréimhse eadrannach idir na dátaí athchothromaithe ráithiúla.

3. Eisiocaíochtaí

Rinneadh na heisiocaíochtaí seo a leanas ón gCiste le linn na tréimhse.

	2009	2008
	€	€
Ar threoir Bhord na gCuntas Díomhaoin (Alt 41 den Acht um Chuntais Dhíomhaoine, 2001)		
Pobail (ADM, roimhe seo, soláthróir seirbhíse agus gníomhaire Bhord na gCuntas Díomhaoin)	4,264,446	10,524,631
Ar threoir an Aire Airgeadais		
Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte	8,804,948	13,397,028
An Roinn Oideachais agus Eolaíochta	8,403,730	18,771,252
An Roinn Gnóthaí Pobail, Comhionannais agus Gaeltachta	7,739,459	9,563,454
Oifig an Aire Leanáí	5,240,455	2,999,978
An Roinn Ealaíon, Spóirt agus Turasóireachta	1,304,000	874,483
An Roinn Cumarsáide, Fuinnimh agus Acmhainní Nádúrtha	774,457	517,259
An Roinn Comhshaoil, Oidhreachta agus Rialtais Áitiúil	500,000	–
Seirbhís Príosún na hÉireann	419,735	272,660
An Roinn Dlí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóirithe Dlí	193,105	129,960
An Roinn Gnóthaí Pobail, Comhionannais agus Gaeltachta (don Scéim Sóisialta Tuaithe)	–	16,000,000
	<u>37,644,335</u>	<u>73,050,705</u>

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

4. Costais eile

	2009	2008
	€	€
Costais Bhord na gCuntas Díomhaoin		
– Táillí Boird	71,375	79,498
– Costais Bhoird	3,879	8,209
– Táillí soláthraí seirbhíse (Pobal)	1,507,169	1,800,000
– Táillí Comhairleora agus Comhairleachta	124,116	80,368
– Fógraíocht	–	13,988
– Costais Eile	<u>11,095</u>	<u>17,717</u>
	<u>1,717,634</u>	<u>1,999,780</u>

5. Airgead

Léiríonn an figiúr seo an t-iarhmhéid airgid atá i mBanc Ceannais na hÉireann.

6. Dliteanas Teagmhasach an Stáitchiste

(a) Mar thoradh ar eisíocaíochtaí carntha chun dáta tá glansócmhainní an chiste níos lú ná na cistí díomhaoin a aistríodh agus nár athéilíodh go fóill. Léiríonn an difríocht seo dliteanas teagmhasach an Stáitchiste a mbeadh ar an Stáitchiste é a íoc sa chás go ndéanfaí an t-airgead ar fad a aistríodh chuig Ciste na gCuntas Díomhaoin a athéileamh. Faoi alt 17(7) den Acht um Chuntais Dhíomhaoin, 2001, aon uair nach leor an t-airgead sa Chuntas Infheistíochta agus Eisíocaíochta chun an t-easnamh sa Chuntas Cúlchiste a íoc, is féidir íocaíocht a dhéanamh ón bPríomh-Chiste leis an gCuntas Cúlchiste de shuim nach sáraíonn an t-easnamh. Íoctar an t-airgead leis an bPríomh-Chiste, a luaithe is féidir go praiticiúil, ó airgead barrachais atá sa Chiste i ndiaidh foráil a dhéanamh d'aon dliteanas nó dliteanas teagmhasach a bhaineann leis an gCiste.

(b) Anailís ar Dhliteanas Teagmhasach an Stáitchiste

	1 Eanáir 2009	Gluaiseacht i rith na bliana	31 Nollaig 2009
	€	€	€
Glansócmhainní an Chiste	150,994,612	(16,138,369)	134,856,243
Cistí Díomhaoin a Aistríodh nár athéilíodh	<u>(306,205,936)</u>	<u>(22,332,481)</u>	<u>(328,538,417)</u>
Dliteanas teagmhasach	<u>(155,211,324)</u>	<u>(38,470,850)</u>	<u>(193,682,174)</u>

(c) Ionannaíonn an ghluaiseacht i nDliteanas Teagmhasach an Stáitchiste iad seo a leanas:

	€
Ús ar infheistíochtaí	1,134,817
Ús ar aisíocaíocht airgid a aistríodh chuig an gCiste (feic nóta 1)	(243,698)
Eisíocaíochtaí (feic nóta 3)	(37,644,335)
Costais eile (feic nóta 4)	<u>(1,717,634)</u>
Gluaiseacht don bhliain	(38,470,850)
Dliteanas Teagmhasach an Stáitchiste amhail an 1/1/2009	<u>(155,211,324)</u>
Dliteanas Teagmhasach an Stáitchiste amhail an 31/12/2009	<u>(193,682,174)</u>

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

7. Costais Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Faoi alt 45 (1)(c) den Acht um Chuntais Dhíomhaoine, 2001, ceanglaítear ar an GBCN tuairisciú don Bhord Eisíocaíochtaí faisnéis shonraithe ar leith, lena n-áirítear cuntas aonair ar na costais agus ar táillí riarachán a thabhaíonn an GBCN i bhfeidhmiú an Chiste. Sonraítear iad seo thíos:

	2009	2008
	€	€
Riarachán Ginearálta	<u>150,000</u>	<u>150,000</u>
lomlán	<u>150,000</u>	<u>150,000</u>

Meastachán é seo, a chuirtear san áireamh sna Nótaí leis na cuntais amháin, mar gur shocraigh an GBCN gan an tsuim seo a ghearradh ar an mBord Eisíocaíochtaí.

8. Toradh Infheistíochta

Faoi alt 45 (1)(b) den Acht um Chuntais Dhíomhaoine, 2001, ceanglaítear ar an GBCN toradh infheistíochta an Chiste a thuairisciú don Bhord Eisíocaíochta. Ba é an toradh bliantúlaithe ar an gCiste don tréimhse a chlúdaigh an plean infheistíochta 0.72% (2008: 3.95%).

Sonraí faoi shaothar an ealaíontóra Éireannaigh, Tom Climent, iad na péintéireachtaí sa tuarascáil seo, arna gcur ar fáil le caoinchead an ealaíontóra agus Blue Leaf Gallery.

www.blueleafgallery.com / www.tomcliment.com

Clúdach tosaigh: Earthed Keep / Os coinne an Chláir: Altus / Leathanach 11: Chancery Redoubt /

Leathanach 14: Oculus / Leathanach 19: Séipéal an Oileán / Leathanach 25: Castletown Quay /

Leathanach 27: Mihrab / Leathanach 35: Chancel

Deartha ag Vermillion Design, www.vermilliondesign.com

Curtha i gcló ag Colorman

Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Foirgneamh an Chisteáin

Sráid na Canála Móire

Baile Átha Cliath 2

Éire

Teil +353 1 664 0800

Facs +353 1 664 0890

www.ntma.ie